UCHWAŁA NR LXXIV/506/24
RADY GMINY MIEDZIANA GÓRA

z dnia 11 kwietnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030

Na podstawie art. 10e ust. 1 i art. 10f ust. 4, art.18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) w związku z art. 3 pkt. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 i 1273) Rada Gminy Miedziana Góra uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się *Strategię Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030* stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Miedziana Góra.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Rafał Micigolski

Załącznik
do Uchwały Nr LXXIV/506/24
Rady Gminy Miedziana Góra
z dnia 11 kwietnia 2024 r.

Strategia Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030

Dokument przyjęty przez Radę Gminy Miedziana Góra w dniu 11 kwietnia 2024 r. (uchwała nr LXXIV/506/24)

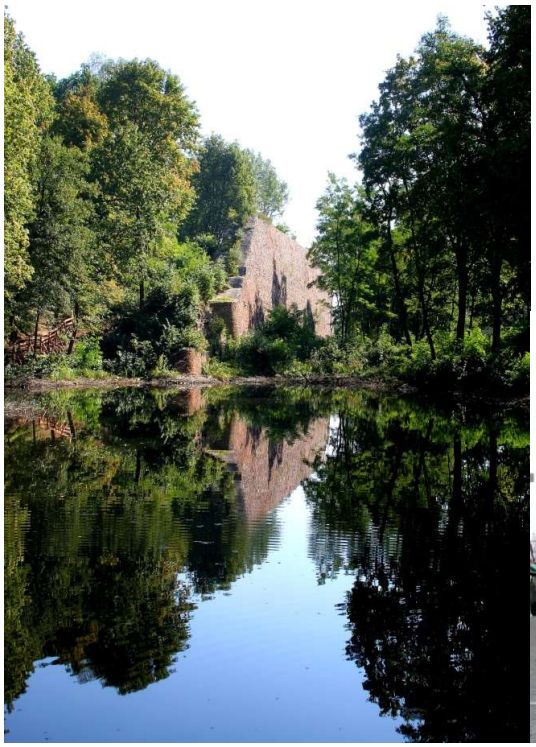

Opracowanie dokumentu:
Referat Rozwoju Lokalnego i Komunikacji Społecznej
Urząd Gminy w Miedzianej Górze

Miedziana Góra, 11 kwiecień 2024 r.

Spis treści

Wstęp 4
I. Podsumowanie i wnioski z diagnozy stanu gminy 6
I.1. Analiza SWOT 11
II. Rozwój strategiczny Gminy Miedziana Góra do roku 2030 19
II.1. Misja Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra 19
II.2. Wizja rozwoju Gminy 20
II.3. Cele strategiczne i operacyjne 21
II.4. Kierunki działań i zadania do realizacji 24
Fiszki projektów priorytetowych 31
III. Oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia 38
IV. Zgodność przyjętych kierunków rozwoju gminy z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi 41
V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miedziana Góra wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie 47
V.1. Środowisko naturalne i jego ochrona w tym kwestie wodne 47
V.2. Model struktury funkcjonalno -przestrzennej gminy Miedziana Góra 58
Ogólne uwarunkowania modelu 58
Istniejące i planowane elementy infrastruktury sieciowej znaczenia ponadlokalnego 61
Uwarunkowania sieci osadniczej 62
Docelowa struktura funkcjonalna obszarów gminy 66
Rozmieszczenie przestrzenne planowanych inwestycji 68
V.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej w gminie 71
Rekomendacje dla polityki przestrzennej 72
VI. Obszar strategicznej interwencji 74
VII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych 79
VII.1. Monitoring i ewaluacja strategii 81
VIII. Ramy finansowe i źródła finansowania 83
IX. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii 85
X. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko 88
Spis rysunków, tabel, zdjęć 89
Bibliografia 90

Wstęp

„Strategia Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030" jest jednym z najważniejszych dokumentów strategicznych Gminy. Przez najbliższe kilka lat będzie to dokument planistyczny, który będzie nie tylko wyznaczał kierunki rozwoju oraz cele jakie chcemy osiągnąć, ale będzie również wyrazem aspiracji, jakie mamy jako wspólnota samorządowa.

Gmina Miedziana Góra przystąpiła do opracowywania „Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030" kierując się następującymi przesłankami:

- uwzględnienia aktualnych uwarunkowań makroekonomicznych, przepisów prawnych, zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej,
- dostosowania celów rozwoju Gminy Miedziana Góra do celów rozwojowych województwa świętokrzyskiego oraz powiatu kieleckiego,
- wpisanie potrzeb rozwojowych Gminy zapisanych w nowej strategii w kierunki finansowania zadań ze środków unijnych w perspektywie lat 2021-2027.

Strategię opracowano zgodnie z wymogami ustawowymi, a zwłaszcza:
– ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
– ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
– ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
Dokument uwzględnia ponadto wytyczne Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny", 2021).

Celem Strategii jest określenie założeń polityki rozwoju Gminy, poprzez wskazanie, na podstawie dokonanej uprzednio szczegółowej diagnozy:
– wizji rozwoju gminy, czyli jej oczekiwany stan w przyszłości,
– celów strategicznych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
– kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
– oczekiwanych rezultatów planowanych działań oraz wskaźników ich osiągnięcia.
Poza funkcją programowo-planistyczną, Strategia stanowić będzie narzędzie umożliwiające pozyskiwanie środków finansowych na poszczególne działania rozwojowe.
Strategia Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 składa się między innymi z części diagnostycznej, opierającej się na analizie danych zastanych. Pozwoliło to na przedstawienie sytuacji w gminie oraz mocnych i słabych stron Gminy Miedziana Góra. Drugim kluczowym elementem jest część planistyczna, która identyfikuje fundamentalne cele, kierunki i plany na poziomie strategicznym oraz operacyjnym. Każdy z elementów zawartych w niniejszym dokumencie jest ukierunkowany na jakość życia mieszkańców gminy.

Niniejszy dokument powstał w sposób partycypacyjny m.in. z wykorzystaniem konsultacji społecznych (badania ankietowe, warsztaty/spotkania, udostępnienie projektu strategii na stronie internetowej Urzędu Gminy).

Proces formalnego opracowania dokumentu rozpoczął się w dniu 1 września 2022 roku, gdy Rada Gminy w Miedzianej Górze podjęła Uchwałę Nr L/342/22 w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 oraz określenia trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

I. Podsumowanie i wnioski z diagnozy stanu gminy

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3 ustawy z dnia 08.03.1990r o samorządzie gminnym (Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022r) wskazującego, że „Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U.2021.1057 tj. z 14.06.2021r)"

WYNIKI ANALIZY DANYCH ZASTANYCH

Sfera przestrzenna i środowiskowa

Gmina Miedziana Góra położona jest w województwie świętokrzyskim, w powiecie kieleckim i jest gminą wiejską. Jest jedną z gmin aglomeracji kieleckiej i położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Kielc – stolicy województwa świętokrzyskiego. Z miastem tym gmina jest ściśle powiązana administracyjnie i gospodarczo. Wysokie walory przyrodnicze (gmina nazywana jest *Zielonymi Płucami Kielc*), a także niewielka odległość do centrum miasta sprawiają, że jest popularnym miejscem osiedlania się. Użytki rolne zajmują 48,24% powierzchni gminy a grunty leśne 43,75%. Ze względu na unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowe, całość obszaru objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, w tym Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy, Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Suchedniowsko-Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu, rezerwat przyrody nieożywionej „Kamienne Kręgi" (na terenie którego znajduje się nie objęty ochroną prawną rezerwat archeologiczny „Góra Grodowa"), rezerwat przyrody „Sufraganiec", Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Grodowy Stok w Ćmińsku" – cenne siedlisko przyrodnicze: Użytek ekologiczny „Bagno" i stanowisko dokumentacyjne – odsłonięcie skalne piaskowców triasowych oraz "Kaplica św. Barbary - zespół przyrodniczo-krajobrazowy" gdzie przedmiotem ochrony jest kaplica p.w. św. Barbary, kapliczka św. Jana Nepomucena oraz kompleks leśny, w którym te obiekty są położone. Ponadto na terenie gminy znajdują się obszary objęte ochroną Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000: Lasy Suchedniowskie PLH 260010 – obszar o powierzchni 19 403,12 ha, Dolina Bobrzy PLH 260014 – obszar o łącznej powierzchni 612,69 ha. Ponad 20-letnia eksploatacja złoża „Laskowa Góra" potwierdziła występowanie na terenie gminy duży udział zjawisk krasowych. W złożu stwierdzono znacznych rozmiarów jaskinie krasowe.

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną oraz dobre powiązania komunikacyjne w obrębie aglomeracji kieleckiej. Na granicy gminy znajduje się ważny węzeł komunikacyjny. Przez gminę Miedziana Góra przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie mające strategiczne znaczenie dla regionu świętokrzyskiego, w tym także są atrakcyjnymi ciągami widokowymi: droga krajowa S-7 Gdańsk-Warszawa-Kielce–Kraków-Chyżne, droga krajowa nr 74 Kraśnik-Opatów-Kielce-Sulejów-Łódź, droga wojewódzka nr 748 Miedziana Góra-Ruda Strawczyńska oraz droga wojewódzka nr 750 Ćmińsk-Lekomin. Ponadto częściowo na terenie gminy znajduje się węzeł zespolony, tj. pierwszy i jedyny w regionie świętokrzyskim węzeł na skrzyżowaniu dwóch dróg ekspresowych – 7 i 74. Strategicznym wyzwaniem w kontekście jakości życia w gminie oraz jej konkurencyjności jest zadbanie o spójność komunikacyjną wewnętrzną oraz zewnętrzną, w tym zwłaszcza w relacjach z Kielcami.

Powiązanie komunikacyjne z sąsiednimi gminami zapewniają również drogi powiatowe i gminne. Regularne połączenia zapewniają dwie podmiejskie linie autobusowe (nr 9 i 32), uzupełniane przez przewoźników komercyjnych. Natomiast brak jest infrastruktury rowerowej jako alternatywnej formy komunikacyjnej. Przez północno-wschodnią część gminy w miejscowości Kostomłoty Pierwsze przebiega linia kolejowa łącząca Kielce ze Skarżyskiem-Kamienną i Warszawą.

Dzięki temu Gmina Miedziana Góra powiązana jest z Kielcami jako ośrodkiem wojewódzkim, głównie w obszarach:

- wojewódzkiej administracji samorządowej i rządowej, administracji szczebla powiatowego
- wysokospecjalistycznych usług publicznych (lecznictwa szpitalnego, szkolnictwo ponadpodstawowe, wyższe uczelnie, placówki kultury, turystyki, usługi komercyjne)
- zatrudnienia – mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie m.in. w Kielcach, Końskich.

Dostęp do wody mają zapewniony wszyscy mieszkańcy. Stan zwodociągowania gminy wynosi 98%, a skanalizowania 90%. Według GUS w 2020 roku z sieci kanalizacyjnej korzystało 64,9% mieszkańców gminy, co było odsetkiem niższym niż wynosiła średnia krajowa (71,5%), ale wyższym niż średnia wojewódzka (59,8%). Mieszkańcy obszarów nie objętych siecią kanalizacyjną odprowadzają ścieki do przydomowych zbiorników bezodpływowych.

Należy wspomnieć, iż na terenie gminy znajduje się elektrownia wiatrowa w miejscowości Ćmińsk (5 x 75kW). Dodatkowo energia odnawialna produkowana jest z indywidualnych instalacji fotowoltaicznych i solarnych. Ważnym aspektem ochrony środowiska jest również dostęp do gazu sieciowego który posiada ponad 15% mieszkańców gminy. Gmina posiada uporządkowany i dobrze zorganizowany system gospodarki odpadami, w tym selektywnej zbiórki.

Ponad 90% terenu Gminy Miedziana Góra objęta jest zasięgiem radiowej sieci Internet, która w połączeniu z niemal całkowitym obszarem możliwości korzystania z połączeń telefonicznych (telefonia stacjonarna i sieci komórkowe), w pełni zaspokaja zapotrzebowanie mieszkańców na dostęp do Internetu - ponad 70 % mieszkańców ma stały dostęp do sieci Internet w domu.

Polityka przestrzenna gminy opiera się na lokalnych potencjałach, które zostały wskazane w dokumencie jako m.in.: walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz jej położenie, nieskażone środowisko, istnienie urokliwych starorzeczy i lasów, bogactwo zasobów naturalnych jakim są kopaliny mineralne. Biorąc pod uwagę możliwości gospodarcze gminy, nie bez znaczenia są złoża: Laskowa Góra i Kostomłoty, gdzie wydobywa się wapń do produkcji kruszyw oraz Tumlin-Gród, Ciosowa Góra i Wykień, gdzie występują piaskowce. Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy wynosi 78,6%.

W zakresie głównych obszarów problemowych gminę Miedziana Góra w Planie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego (MOF OW) zaliczono do obszarów o nasilonej suburbanizacji (chaotycznej urbanizacji) w otoczeniu funkcjonalnym miasta Kielce. Gminę cechuje skoncentrowana zabudowa skupiona przy ciągach komunikacyjnych. Wyłączną formą zabudowy jest budownictwo niskie, głównie jednorodzinne. Tereny wiejskie mają rezerwy terenowe pomiędzy istniejącą zabudową – należy dążyć do ich uzupełniania w celu zapobiegania dalszemu rozpraszaniu zabudowy oraz utworzenia zwartych kompleksów, z wyłączeniem terenów zlokalizowanych wzdłuż dróg tranzytowych, gdzie nie powinno się lokalizować zabudowy mieszkaniowej. W dotychczasowych działaniach nie stwierdzono kolizji w zagospodarowaniu przestrzennym.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy, wyznaczono obszar rewitalizacji: Miedziana Góra, Ciosowa i część sołectwa Bobrza. Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 7,10 km^2 (9,98% ogólnej powierzchni gminy) i jest zamieszkały przez 3 181 osób (28,94% ludności ogółem gminy).

Gmina w dalszym ciągu powinna rozbudowywać lub modernizować infrastrukturę komunalną oraz co z tym bezpośrednio związane podnosić atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania.

Sfera społeczna

Gmina Miedziana Góra to gmina wiejska. Położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Kielc – stolicy województwa świętokrzyskiego. Z miastem tym gmina jest ściśle powiązana administracyjnie i gospodarczo. Gmina Miedziana Góra nazywana jest Zielonymi Płucami Kielc ze względu na unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowe. Całość obszaru gminy objęta jest różnymi formami

ochrony przyrody, co zapewnia zachowanie dobrego stanu przyrody. Z danych GUS/ BDL wynika, iż gminę w roku 2021 r. zamieszkiwało 12 402 osoby. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że pod względem demograficznym gmina należy do jednostek o korzystnej sytuacji. Ma to związek zarówno z dodatnim przyrostem naturalnym do roku 2019, natomiast w latach 2020-2021 odnotowano ujemny przyrost naturalny w wyniku wzrostu zgonów z powodu panującej pandemii COVID-19, jak i z dodatnim saldem migracji. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,89 i jest znacznie większy od średniej dla województwa (0,47) oraz większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju (0,64).

W 2020 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy wynosił 21,1%, tj. więcej niż w skali województwa świętokrzyskiego (17%) i powiatu (19,9%). Obecna struktura wiekowa ludności wskazuje na to, że w perspektywie dekady dochodzić będzie do dynamicznego zjawiska starzenia się społeczeństwa (wzrostu udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności), co jest charakterystyczne w zasadzie dla przestrzeni całego województwa i kraju.

W gminie Miedziana Góra w ciągu roku nastąpił wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60/65 lat) – liczba ludności w tej kategorii wiekowej zwiększyła się z 2 162 do 2 249 osób, co oznacza wzrost o 4,02%. W gminie występować będą nadal dynamiczne zmiany w strukturze wiekowej, w szczególności w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. W Gminie Miedziana Góra prognozuje się nieznaczny, dalszy wzrost liczby ludności, co związane jest z jej lokalizacją w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji kieleckiej. Gmina Miedziana Góra nabywać będzie nowych mieszkańców w wyniku migracji. Dane dotyczące migracji, tj. zameldowań i wymeldowań, pozwalają stwierdzić, iż w okresie pomiędzy 2017 a 2021 rokiem, do gminy dużo więcej osób się sprowadziło niż wymeldowało (+916 osób). Gmina wymaga integracji społecznej ze względu na znaczące migracje, których skala nie będzie według prognoz malała. Dlatego też, przewiduje się, że na terenie gminy dynamicznie rozwijać będzie się funkcja mieszkaniowa oraz następować będzie poprawa zasobów mieszkaniowych.

W ostatnich latach odnotowano wzrost zasobów mieszkaniowych. Liczba budynków mieszkaniowych jednorodzinnych zwiększyła się o 7%. Korzystna sytuacja gospodarcza w kraju wpłynęła na poprawę sytuacji ekonomicznej mieszkańców gminy. Widoczne jest to w liczbie rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Ogółem liczba rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie w 2021 roku była o 15% niższa niż w 2019 roku. Główne powody przyznawania pomocy społecznej to niepełnosprawność, ubóstwo oraz ciężka choroba i dopiero bezrobocie. W 2020 roku wg danych GUS w Gminie Miedziana Góra bezrobocie wynosiło 4,5% natomiast w 2016 wynosiło ono 6%. W 2021 roku udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności gminy ogółem wynosił w gminie 1,9%, a w 2019 r. 2,2 % tj. mniej niż w skali kraju (4,6%), województwa (6,3%) i powiatu kieleckiego (7,1%).

Na terenie gminy obserwowana jest duża aktywność kulturalna różnych podmiotów (w tym biblioteki i lokalnych organizacji pozarządowych) i mieszkańców gminy, w tym środowisk seniorskich. Na terenie gminy obserwowany był rosnący poziom aktywności społecznej. Na terenie gminy w obszarze kultury działa 38 zarejestrowanych podmiotów. Wg danych Gminnej Biblioteki Publicznej w Miedzianej Górze w 2021 roku liczba czytelników wynosiła 777 mieszkańców. W gminie obserwowano rozwój oferty w zakresie sportu i rekreacji. Powstały Otwarte Strefy Aktywności, obejmujące siłownie plenerowe wraz ze strefą relaksu, zagospodarowane w zieleń i monitoring.

Gminę charakteryzuje dobra dostępność i poziom edukacji podstawowej. W Gminie Miedziana Góra funkcjonują 3 szkoły podstawowe. Wszystkie szkoły wyposażone są w nowoczesne pracownie komputerowe, z dostępem do Internetu oraz biblioteki. Stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych oraz urządzeń sportowo-rekreacyjnych należy uznać za dobry i bardzo dobry. Średnie % wskaźniki ze sprawdzianów ósmoklasistów są wyższe od wojewódzkich i krajowych. Jednocześnie wyzwaniem systemu oświaty jest spełnienie wymogów dostępności dla osób z

niepełnosprawnościami. Gmina charakteryzowała się umiarkowanymi wskaźnikami opieki przedszkolnej. W 2020 roku na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat do przedszkoli, punktów przedszkolnych i oddziałów przedszkolnych uczęszczało 791 dzieci a w 2019 r. - 730. Zadania w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 realizuje Samorządowy Żłobek w Kostomłotach Drugich. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach wynosi – 23,3%.

Gmina posiada dobrze rozwinięty i funkcjonalny system zapewniający bezpieczeństwo publiczne. Sprawami bezpieczeństwa przeciwpożarowego i ratownictwa ogólnego na terenie gminy zajmują się jednostki: OSP Miedziana Góra, OSP Kostomłoty Drugie (wpisana do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego), OSP Bobrza oraz OSP w Ćmińsku (wpisana do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego). OSP aktywnie działają i podejmują rozmaite przedsięwzięcia na rzecz poprawy bezpieczeństwa. Za bezpieczeństwo mieszkańców gminy Miedziana Góra odpowiada także Komenda Miejska Policji z siedzibą w Strawczynie. W 2020 roku w Gminie Miedziana Góra stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 111 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 9,41 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego (18,44) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (19,96).

Gmina Miedziana Góra rozwija się i ściśle współpracuje z gminami z najbliższego otoczenia, w tym w ramach Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania – Dorzecze Bobrzy", Związku Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego, ROT Województwa Świętokrzyskiego oraz Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

Z diagnozy wynika, że gmina stopniowo „starzeje się", ale wolniej niż średnia województwa. Gmina Miedziana Góra jest jedną z nielicznych gmin w województwie, które nie borykają się z problemami demograficznymi, takimi jak szybko starzejące się społeczeństwo, brak ludzi młodych, niska liczba dzieci czy depopulacja. Wręcz przeciwnie – mieszkańców w gminie przybywa, piramida wieku jest korzystna, przyrost naturalny i saldo migracji dodatnie. Jedynie w latach 2020-2021 odnotowano przewagę zgonów nad urodzeniami, spowodowanych panującą pandemią COVID-19, co dało ujemny przyrost naturalny ludności. Wskaźniki są korzystniejsze niż średnio w województwie i kraju, jednak zgodnie z tendencją wojewódzką i krajową, z roku na rok zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. W związku z zachodzącymi procesami starzenia się społeczeństwa, kluczowe dla efektywnego rozwoju gminy będzie wsparcie obszarów związanych z gospodarką senioralną.

Będzie to w najbliższym czasie wyzwanie dla samorządu i mieszkańców, w postaci konieczności zwiększania dostępności i jakości usług dla osób starszych (miejsca pobytu dziennego, kluby seniorów, wspieranie jak najdłuższej aktywności społecznej). Przybywająca ilość dzieci oraz napływająca ludność również generuje potrzebę rozwoju w sferze zarówno infrastrukturalnej (drogi, kanalizacja, wodociągi, itp.), jak i tzw. „miękkiej" (dostęp do żłobków i przedszkoli, możliwości spędzania wolnego czasu, możliwości kształcenia i rozwoju, edukacji, opieki zdrowotnej, itp.).

Kolejną kwestią, którą należy rozwijać i wykorzystać jest potencjał turystyczno-wypoczynkowy obszaru gminy, z unikatowym w skali regionu i kraju Zakładem Wielkopiecowym w Bobrzy. Przygotowana oferta rekreacyjno-turystyczna powinna stanowić kompletny produkt turystyczny, mający na celu przyciągnięcie turystów „jednodniowych" z regionu, jak również turystów weekendowych spoza regionu świętokrzyskiego, co jest możliwe dzięki dobrej dostępności komunikacyjnej gminy. Rozwój potencjału turystycznego wymaga działań inwestycyjnych, organizacyjnych i promocyjnych ze strony władz lokalnych, a także przemyślanej strategii marketingowej, która pozwali wykorzystać bliskości stolicy województwa.

Ponadto gmina powinna stworzyć optymalne warunki dla rozwoju i działalności organizacji pozarządowych oraz nieformalnych grup mieszkańców uczestniczących w życiu społecznym. Działalność organizacji pozarządowych jest korzystna dla gminy zarówno z punktu widzenia promocyjnego, jaki również z powodów bardziej pragmatycznych – podejmują się rozwiązywania kwestii trudnych i problematycznych, ale ważnych dla lokalnej społeczności, często ze środków finansowych pochodzących spoza gminy, np. ze środków UE, budżetu państwa czy samorządu

wojewódzkiego.
W dobie rozwoju e-medycyny oraz wzrostu znaczenia nauczania zdalnego istotne są kompetencje informatyczne oraz jakość infrastruktury teleinformatycznej w całej gminie.

Sfera gospodarcza

Gmina Miedziana Góra jest gminą o charakterze wiejskim. Użytki rolne zajmują 48,24% powierzchni gminy a grunty leśne 43,75%. Należy jednak podkreślić, że rolnictwo pełni w gminie funkcję marginalną, przeważają tu gleby klasy V i VI, a wiele terenów, które wciąż mają charakter rolniczy, nie jest uprawiana. Zwiększenie terenów pod zabudowę mieszkaniową – to jedno z głównych postulatów określających kierunki rozwoju gminy. Sprzyja temu także bezpośrednie sąsiedztwo miasta Kielce, z którym gmina jest ściśle powiązana administracyjnie i gospodarczo. Ta niewielka odległość do centrum sprawia, że gmina jest popularnym miejscem osiedlania się.

Dla mieszkańców gminy coraz częściej dodatkowym źródłem dochodu staje się działalność w obszarze turystyki. Powstają kolejne gospodarstwa agroturystyczne i punkty usługowe dla turystów. Dane GUS wskazują na rosnący potencjał aktywności gospodarczej. W 2020 roku na terenie gminy działalność prowadziło 1321 podmiotów gospodarki narodowej. Liczba podmiotów w gminie na przestrzeni lat 2016-2020 wzrosła o 18%. Gmina Miedziana Góra nie jest jednak przestrzenią o silnie rozwiniętej funkcji gospodarczej. Obrazuje to m. in. wskaźnik liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców, który wynosił w 2020 r. -79 osób (2019 r. –86 os., 2018 r. –84 os.). Było to wartością wyraźnie niższą od średniej krajowej (252 osób)., wojewódzkiej (193 osoby) i powiatowej (116 osób).

Ze względu na unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowe, całość obszaru objęta jest różnymi formami ochrony przyrody. Ograniczenia dla rozwoju gospodarczego gminy związane są nie tylko z regulacjami wynikającymi z ochrony środowiska i przyrody, ale i z braku większych terenów inwestycyjnych. Zagadnienia związane z ochroną i jakością środowiska przyrodniczego stoją, przynajmniej pośrednio, w centrum potrzeb mieszkańców i w szerszym kontekście zapewniają jakość życia oraz wpływają na ocenę warunków mieszkaniowych przez biznes. Szansy na rozwój gospodarczy na terenie gminy należy postrzegać w rozwoju węzła komunikacyjnego i drogi ekspresowej S7. Jej przebieg przez południową część gminy otworzy przestrzeń na nowe inwestycje gospodarcze.

Niski poziom aktywności gospodarczej na terenie gminy wpływa bezpośrednio na poziom dochodów własnych gminy. Brak większych przestrzeni o funkcji przemysłowo-magazynowej kształtuje niski poziom dochodów z podatku od nieruchomości. Według danych GUS w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gmina Miedziana Góra w 2021 roku osiągnęła dochód własny na poziomie 1 939,71 złotych. Sytuacja gminy na tle powiatu i województwa, jak i większości gmin ościennych przedstawiała się mniej korzystnie. Dochód własny na 1 mieszkańca województwa to 2 391,20 zł, a dochód na 1 mieszkańca powiatu wynosił 2 279,22 złotych.

Ważną grupą warunkującą rozwój gminy są przedsiębiorcy, którzy poprzez swoje funkcjonowanie wpływają na wysokość gminnego budżetu (podatki), a ponadto tworzą miejsca pracy. Działania gminy powinny koncentrować się na stworzeniu sprzyjających warunków dla rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości, ze szczególnym naciskiem na rozwój firm z szeroko pojętej branży usługowej oraz handlowej.
Szanse rozwojowe występujące w otoczeniu Gminy Miedziana Góra powinny być skrupulatnie wykorzystane. Należy mieć na uwadze, iż część z nich jest bezpośrednio związana z latami 2021-2027, w którym to okresie będą dostępne środki finansowe z UE. Po tym okresie dostępność środków unijnych jest trudna do przewidzenia, jednakże można i należy się spodziewać jej ograniczenia. W związku z powyższym, optymalne wykorzystanie środków z UE wydaje się być kluczowym czynnikiem gwarantującym sukces gminy, dotyczy to zarówno gminnych instytucji samorządowych, jak i organizacji pozarządowych, firm oraz osób fizycznych. Drugą ważną kwestią jest rosnące

zapotrzebowanie na usługi rekreacyjne i turystyczne wśród polskiego społeczeństwa. Wzrost zamożności społeczeństwa oraz moda na zdrowy i ekologiczny styl życia stanowią czynniki, które gmina powinna wykorzystać, tym bardziej, iż posiada potencjał ku temu. Nie bez znaczenia dla rozwoju gminy jest również bezpośrednie sąsiedztwo z Kielcami – miastem wojewódzkim, które stanowią naturalny ośrodek wzrostu i rozwoju w województwie świętokrzyskim. Wykorzystanie jego potencjału gospodarczego, społecznego i kulturalnego znajdzie swoje odzwierciedlenie w rozwoju gminy.

I.1. Analiza SWOT

Sformułowanie wyzwań rozwojowych gminy w perspektywie strategicznej, to ostatni etap podsumowania diagnostycznego. Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju.

Bazując na wnioskach z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej, można dokonać syntezy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania gminy, czyli zidentyfikować poszczególne elementy analizy SWOT – silne i słabe strony (cechy gminy, czynniki zależne od decyzji władz lokalnych i lokalnej społeczności) oraz szanse i zagrożenia (czynniki zewnętrzne, niezależne od gminy, pojawiające się w otoczeniu). Analiza ta powoli gminie skoncentrować się na wzmacnianiu jej mocnych stron oraz wykorzystaniu szans rozwojowych, jednocześnie podejmować rozwiązania niwelujące słabe strony oraz przeciwdziałające zagrożeniom.

Schemat analizy SWOT

		Charakter oddziaływania czynnika	
		pozytywny	negatywny
Miejsce występowania czynnika	wewnętrzne	**S** silne strony	**W** słabe strony
	zewnętrzne	**O** szanse	**T** zagrożenia

Źródło: Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej.[1]

W analizie SWOT pogrupowano zagadnienia na **blok tematyczny społeczno-gospodarczy** – tabela 1 oraz na **przestrzenno-środowiskowy** – tabela 2.

Analiza SWOT w aspekcie społeczno-gospodarczym koncentruje się na czynnikach wpływających na jakość życia mieszkańców Gminy i potencjale inwestycyjnym (gospodarczym) a w aspekcie przestrzenno-środowiskowym obejmuje przede wszystkim uwarunkowania środowiskowe i wynikające z nich możliwości i bariery rozwojowe. Wyniki analizy SWOT stanowią punkt wyjścia do opracowania wyzwań rozwojowych i wyboru scenariusza rozwoju, a w konsekwencji określenia kierunku polityki rozwoju Gminy.

Tabela 1. Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w strefie przestrzenno-środowiskowej

[1] Dziemianowicz W., Szmigiel-Rawska K., Nowicka P., Dąbrowska A., *Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej,* Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012, s. 105.

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
Położenie i dostępność komunikacyjna	
• Dobre połączenia komunikacyjne z miastem wojewódzkim, jak również z pozostałymi ośrodkami krajowymi (drogi krajowe S7 i 74) • Wysoka, ogólna dostępność transportowa gminy w ujęciu krajowym, • Niewielkie (ok 10-15 km) oddalenie od ośrodków miejskich rangi powiatowej i wojewódzkiej	• Duże obciążenie ruchu drogowego na terenie gminy – droga krajowa nr 74, w tym znaczne spowolnienie ruchu na odcinku biegającym na Piotrków Trybunalski • Tranzyt samochodowy na drogach krajowych i wojewódzkich powodujący zmniejszenie poziomu bezpieczeństwa i komfortu zamieszkania • Niepełna dostępność terenu całej gminy poprzez sieć komunikacji zbiorowej • Brak zrównoważonego systemu transportowego - brak sieci ścieżek rowerowych, jako środka komunikacji alternatywnego dla samochodów i komunikacji zbiorowej.
Środowisko naturalne i rolnictwo	
• Cała powierzchnia gminy objęta formami ochrony środowiska przyrodniczego, w tym obszary chronionego krajobrazu, co pozytywnie wpływa na bioróżnorodność • Znaczące zasoby dobrych jakościowo wód podziemnych • Wartościowe walory przyrodnicze Gminy oraz duży udział cennych kompleksów leśnych • Relatywnie czyste powietrze w skali roku, w tym brak dużych emitorów zanieczyszczeń • Bogactwo kopalin naturalnych.	• Niska opłacalność lokalnej produkcji rolnej • Słabej klasy gleby: V i VI kategorii, a tym samym utrudniona produkcja roślinna • Niewykorzystanie potencjału agroturystycznego • Duża ilość powierzchni objętej obszarem Natura 2000, co zmniejsza możliwości wykorzystania nowych terenów – chociażby pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne • Zwiększająca się liczba i siła oddziaływania zjawisk ekstremalnych związanych ze zmianami klimatu (np. okresy suszy i związane z nią zagrożenia pożarowe, zwłaszcza lasów, deszcze nawalne, wiatr, burze itp.)
Infrastruktura techniczna	
• Rozbudowana sieć infrastruktury komunalnej (optymalna sieć dróg gminnych, 99% zwodociągowanie gminy, wysoki poziom skanalizowania gminy) • Właściwie funkcjonujący i dostosowany do wymogów wspólnotowych i krajowych system gospodarki odpadami • Przeważnie relatywnie wysoki udział odpadów zbieranych selektywnie, • Rozwój sektora odnawialnych źródeł energii - liczne indywidualne systemy OZE.	• Malejąca przepustowość oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową infrastruktury kanalizacyjnej • Niewystarczający poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach indywidualnych • Niewystarczająco rozwinięta sieć gazociągowa (gazu przewodowego) • Obecność wyrobów zawierających azbest.
Zagospodarowanie przestrzenne	
• Objęcie zdecydowanej większości powierzchni gminy (około 90%) Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego.	• Ograniczenia niesprzyjające zabudowie, poprzez występowanie form ochrony przyrody na terenie całej gminy • Obecność obszarów zdegradowanych

	i wymagających rewitalizacji.

SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
Położenie i dostępność komunikacyjna	
• Rozbudowa i przebudowa istniejących ciągów komunikacyjnych oraz realizacja nowych dróg i ścieżek rowerowych • Budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 74, wraz z zapleczem infrastrukturalnym, w tym węzły komunikacyjne • Możliwości rozwoju transportu kolejowego.	• Opóźnienia budowy obwodnicy dla drogi krajowej 74
Środowisko naturalne i rolnictwo	
• Współpraca z jednostkami zewnętrznymi w zakresie zachowania i ochrony cennych elementów i zasobów środowiska • Rosnące zainteresowanie zewnętrzne produktami lokalnymi i ekologicznymi • środki finansowe na projekty środowiskowe związane z transformacją energetyczną, ochroną środowiska • Realizacja działań strategicznych zakładających osiągnięcie znaczącej redukcji emisji gazów cieplarnianych w pespektywie do roku 2050.	• Degradacja walorów i zasobów środowiska przyrodniczego, poprzez ich nieracjonalne wykorzystanie lub brak właściwej ochrony prawnej • Postępujące negatywne zmiany klimatyczne • Wystąpienie klęski żywiołowej (huraganowych wiatrów, powodzi, nawałnic i gradobić, suszy i pożarów itd.) • Niedoinwestowanie gospodarstw rolnych.
Infrastruktura techniczna	
• Dalsza rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych • Modernizacja oczyszczalni ścieków w Kostomłotach Drugich celem zwiększenia jej przepustowości • Dalszy rozwój indywidualnej energetyki odnawialnej • Budowa sieci gazowej, z jednoczesną dywersyfikacją źródeł energii • Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej • Inwestycje w nowoczesne technologie, zapewniające dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych, • Postęp technologiczny ułatwiający rozwój e-usług i innych działalności przez Internet.	• Obciążenie systemu elektroenergetycznego lub zakłócenia w dostawach energii elektrycznej • Nadmierny lub niekontrolowany rozwój systemów OZE (dużych instalacji, w tym farm fotowoltaicznych) i związane z nim problemy z magazynowaniem energii • Niestabilne, niespójne i niejasne przepisy prawa • Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych • Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura sieci światłowodowej.
Zagospodarowanie przestrzenne	
• Objęcie miejscowymi planami zagospodarowania obszarów rozwojowych gminy • Zaplanowane na szczeblu regionalnym lub krajowym inwestycje celu publicznego.	• Brak działań rewitalizacyjnych • Duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego

Tabela 2. Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w strefie społeczno-gospodarczej

MOCNE STRONY (S)	SŁABE STRONY (W)
Ludność i procesy demograficzne	
• Wysoki udział w społeczeństwie ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym • Większy, od przeciętnego w Polsce, odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym • Korzystna struktura demograficzna – mniejszy od przeciętnego w kraju, odsetek osób w wieku poprodukcyjnym • Atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania (stała wysoka liczba osób osiedlających się w gminie) • Silna pozycja gminy w wymiarze społecznym.	• Nieutożsamianie się napływających mieszkańców z gminą • Zaburzona zastępowalność pokoleń (w tym: starzenie się społeczeństwa, wysoki współczynnik obciążenia demograficznego)
Kultura i dziedzictwo kulturowe	
• Unikatowe w skali regionu i kraju pozostałości zabytku - Zakładu Wielkopiecowego w Bobrzy, wzniesionego w latach 1826-1831	• Brak bazy lokalowej do funkcjonowania placówki bibliotecznej i działalności instytucji kultury.
Sport, rekreacja i turystyka	
• Istniejące na terenie gminy kluby sportowe – m.in. piłka nożna i tenis stołowy • Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa, w tym place zabaw i siłownie zewnętrzne. • Walory przyrodniczo-krajobrazowe z licznymi osobliwościami przyrody sprzyjające rozwojowi turystyki i rekreacji (możliwy rozwój szlaków i tras turystycznych, sportów zimowych, kolarstwa) • Istnienie dawnych wyrobisk górniczych będących potencjalną atrakcją turystyczną	• Kluby sportowe o ograniczonym zakresie działalności (piłka nożna, tenis stołowy – brak innych sekcji, np. piłka siatkowa, piłka koszykowa • Niedostateczna oferta spędzania wolnego czasu • Brak rozbudowanej oferty turystycznej • Braki w infrastrukturze rekreacyjnej bazującej na walorach przyrodniczych (szczególnie ścieżki rowerowe) • Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji, • W dalszym ciągu niedostatecznie wykorzystywany potencjał turystyczny.
Bezpieczeństwo publiczne	
• Funkcjonujące na terenie Gminy podmioty i instytucje zaangażowane w zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego (zwłaszcza straż pożarna) • Stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa, w tym spadające wskaźniki popełnianych przestępstw i wzrastające wykrywalności sprawców przestępstw • Niskie ryzyko poważnej awarii przemysłowej.	• W dalszym ciągu niska świadomość społeczna nt. zagrożeń przyrodniczych (m.in. szkodliwości spalania odpadów dla powietrza atmosferycznego, występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych) • Brak rozwiązań przeciwpowodziowych na rzece Bobrza oraz terenów rekreacyjnych - zbiornik retencyjny • Brak rozwiązań służących scentralizowaniu służb ratowniczych (straż pożarna, policja, pogotowie ratunkowe).
Polityka społeczna	
• Dostateczny dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej	• Brak placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej

• Funkcjonujące instytucje pomocy społecznej.	• Wymagająca modernizacji infrastruktura służby zdrowia oraz brak dostępu do usług rehabilitacyjnych • Brak infrastruktury dla osób niepełnosprawnych i starszych • Występujące problemy społeczne (ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm.
Edukacja i kapitał społeczny	
• Aktywnie działające organizacje pozarządowe • Rosnąca lub stała liczba uczniów szkół podstawowych • Rozwinięta baza dydaktyczna oraz wysoki poziom edukacji podstawowej wraz z bogatą ofertą zajęć pozalekcyjnych • Wzrastająca liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego • Wysoki poziom edukacji podstawowej – coraz lepsze wyniki egzaminów ósmoklasistów • Fundusz sołecki jako gwarancja realizacji przedsięwzięć służących poprawie warunków życia mieszkańców sołectw • Bogate tradycje kultywowane przez mieszkańców oraz koła gospodyń wiejskich − działalność lokalnych twórców.	• Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców) • Niewystarczający system aktywizacji osób starszych • Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach.
Gospodarka i rynek pracy	
• Malejący poziom bezrobocia, wzrost aktywności gospodarczej i wzrost zatrudnienia w ciągu ostatnich lat • Rosnąca ilość podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców • Rosnąca wartość wskaźnika osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców • Systematyczny wzrost dochodów na 1 mieszkańca.	• Rozdrobnienie gospodarstw rolnych i zanik rolnictwa • Brak terenów przeznaczonych pod działalność inwestycyjną • Brak dużych przedsiębiorstw • Brak kompleksowej oferty inwestycyjnej dla przedsiębiorców • Niestabilne, niespójne i niejasne przepisy prawa • Niepewna sytuacja na rynku pracy, związania z pandemią SARS-CoV2 - niemożność pełnego prognozowania skutków COVID-19 w wymiarze gospodarczym (rynek pracy), ale również społecznym.
Finanse samorządowe	
• Regularny wzrost dochodów ogółem, w tym dynamiczny wzrost dochodów własnych w ostatnich kilku latach • Regularny wzrost wydatków ogółem, w tym wyróżniający się udział wydatków inwestycyjnych • Wysoki poziom dofinansowań zewnętrznych,	• Znaczne uzależnienie działań proinwestycyjnych od możliwości finansowania zewnętrznego • Wysoki poziom wydatków bieżących • Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca niższe niż średnia w województwie oraz kraju

głównie dotacji unijnych.	• Niższa niż w kraju i województwie wartość podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

SZANSE (O)	ZAGROŻENIA (T)
Ludność i procesy demograficzne	
• Poprawa warunków życia i zamieszkania w gminie • Utrzymujący się napływ ludności, połączony ze wzrostem wskaźnika przyrostu naturalnego • Moda na zdrowy styl życia.	• Konsekwencje społeczne i gospodarcze związane z występowaniem pandemii Covid-19 • Depopulacja województwa świętokrzyskiego • Spadek średniej długości życia
Kultura i dziedzictwo kulturowe	
• Dalsze promowanie i propagowanie działalności kulturowej, w tym poszerzanie działalności instytucji kultury, • Renowacja i/lub adaptacja obiektów zabytkowych.	• Ograniczenie wydatków na działalność kulturalną • Zły stan techniczny Zakładu Wielkopiecowego w Bobrzy • Rozmyta odpowiedzialność za stan zabytków.
Sport, rekreacja i turystyka	
• Rozwój i wsparcie klubów sportowych i inicjatyw związanych ze sportem, rekreacją lub turystyką • Wzrost znaczenia turystyki, jako istotnego sektora gospodarki w gminie (rozwój turystyki biznesowej, kulturowej, przyrodniczej i kwalifikowanej, wypoczynkowej) • Funkcjonowanie na terenie gminy toru wyścigowego „Kielce”	• Zmniejszenie zainteresowania sportem wśród dzieci i młodzieży • Brak aktywności fizycznej przez ludność w wieku „średnim” i seniorów • Brak spójnej strategii rozwoju sektora turystyki w gminie (powiązanie gminnej oferty turystycznej z sektorem prywatnym).
Bezpieczeństwo publiczne	
• Doinwestowanie podmiotów i instytucji zaangażowanych w zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego • Nowe inicjatywy w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa społeczności lokalnej (kursy i szkolenia w zakresie ochrony zdrowia, obronności, itp.) • Wzrost świadomości społecznej nt. zagrożeń przyrodniczych, szkodliwości niektórych form działalności człowieka oraz możliwości przeciwdziałania zagrożeniom.	• Bierność społeczna w zakresie zgłębiania wiedzy i praktyki dotyczącej umiejętności radzenia sobie w kryzysowych sytuacjach • Konflikty społeczne wywołane sytuacją zewnętrzną, w tym działania wojenne na Ukrainie • Wystąpienie istotnej awarii np. w transporcie substancji niebezpiecznych.
Polityka społeczna	
• Stworzenie warunków do poprawy oferty medycznej, zwłaszcza w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej • Właściwie funkcjonująca (skuteczna) i odpowiednio finansowana pomoc społeczna.	• Niedostateczne środki finansowe na ochronę zdrowia lub ograniczony dostęp do kadr ochrony zdrowia, zarówno podstawowej opieki medycznej, jak i specjalistycznej • Wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną, związany z pojawieniem się zagrożeń dla zdrowia i życia ludności (m.in. choroby zakaźne, katastrofy naturalne, konflikty) • Starzenie się społeczeństwa • Pogłębianie się problemów społecznych,

	w tym zubożenie społeczeństwa.
Edukacja i kapitał społeczny	
• Sukcesywny wzrost aktywności obywatelskiej w odniesieniu do spraw lokalnych • Współpraca jednostek samorządowych z terenu Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, możliwość realizacji projektów partnerskich • Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego.	• Spadek poziomu kształcenia lub brak wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej • Spadek zainteresowania społeczeństwa sprawami lokalnymi oraz bierność wyborcza • Wzrost kosztów życia codziennego mieszkańców • Brak partnerstw publiczno-prywatnych i instytucjonalnych.
Gospodarka i rynek pracy	
• Wzrost poziomu przedsiębiorczości, zwłaszcza rozwój sektora kreatywnego MŚP • Udogodnienia dla przedsiębiorców, w tym: ulgi podatkowe, przygotowanie terenów inwestycyjnych, • Pojawienie się znaczącego zakładu pracy • Dostępne zewnętrzne środki finansowe, w tym z UE, dla osób fizycznych, organizacji pozarządowych oraz firm z terenu gminy • Wskazanie gminy Miedziana Góra w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ jako jednej z gmin Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego • Rozpowszechnienie praktyki pracy zdalnej	• Pasywna postawa osób długotrwale bezrobotnych • Niekorzystne zmiany w środowisku zatrudnienia – wzrastające koszty pracy • Konkurencyjny rynek pracy lub oferta inwestycyjna dla przedsiębiorców w najbliższych ośrodkach miejskich: Kielce • Stagnacja gospodarcza kraju i kryzys gospodarczy • Wzrost atrakcyjności sąsiednich gmin pod względem warunków miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej • Przewlekłość procedur lokalizacyjnych inwestycji oraz ograniczenia realizacji inwestycji ze względu na istniejące programy ochrony środowiska (np. Natura 2000) • Zahamowanie rozwoju województwa świętokrzyskiego oraz miasta Kielce.
Finanse samorządowe	
• Sukcesywny wzrost dochodów własnych gminy • Właściwie kierunkowane wydatki inwestycyjne, • Dostępne zewnętrzne środki finansowe, dla przedsięwzięć realizowanych przez gminę, m.in. Związane z Zielonym Ładem, Krajowym Planem Odbudowy oraz środkami UE • Przynależność do Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, możliwość realizacji projektów partnerskich • Działalność w ramach Lokalnej Grupy Działania „Dorzecze Bobrzy”.	• Niekorzystne trendy w sektorze finansowym na poziomie ogólnokrajowym (m.in. inflacja), w tym kryzys finansowy • Spadek dochodów własnych • Blokada lub ograniczenie środków zewnętrznych na działania rozwojowe • Zwiększanie zadań własnych gminy przy jednoczesnym braku wzrostu dostępnych środków finansowych • Zmiany przepisów prawnych dotyczących polityki finansowej jednostek samorządu terytorialnego.

Tak przedstawione czynniki pozwalają określić obecną pozycję Gminy Miedziana Góra oraz potencjalne strategie rozwoju, jak i sformułować kluczowe wyzwania rozwojowe Gminy Miedziana Góra w perspektywie strategicznej.

Przeprowadzone analizy oraz ich wyniki pozwalają na określenie jaki charakter powinna przybrać strategia rozwoju dla Gminy Miedziana Góra oraz identyfikują zależności pomiędzy czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Głównym zadaniem jakie stoi przed władzami samorządowymi jest ukształtowanie takiego wizerunku gminy, który będzie atrakcyjny dla prowadzenia działalności gospodarczej, trwałego wzrostu gospodarczego, atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, spędzania czasu wolnego oraz wzrostu aktywności społecznej wśród mieszkańców. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gminy, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania.

II. Rozwój strategiczny Gminy Miedziana Góra do roku 2030

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. 3. 1): wskazującego, że strategia zawiera „cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym”* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (*Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022 r.*) o samorządzie gminnym.

Założenia planistyczne składają się z wizji i misji rozwoju, opisu interwencji w każdym z trzech wymiarów oraz planu strategicznego i operacyjnego. Całość jest uzupełniona schematem ilustrującym zbiorczo kierunki działań oraz katalogiem wskaźników pozwalających na monitorowanie rezultatów planowanych działań.

II.1. Misja Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra

Misją dokumentu, jakim jest strategia odpowiada na kilka zasadniczych pytań, m.in. po co Strategia została opracowana oraz kto będzie jej głównym odbiorcą i użytkownikiem.

Misja co do zasady powinna być niezmienna w czasie, gdyż w przypadku działania samorządu lokalnego niezmienne pozostają cele jego działania, a odbiorcami byli, są i będą mieszkańcy.

W Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2025 określono następującą misję:

Misja Strategii Rozwoju Gminy

Misją Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2025 jest wsparcie działań samorządu gminnego oraz wszystkich lokalnych środowisk w realizacji przedsięwzięć prowadzących do zrównoważonego rozwoju Gminy, poprzez inspirowanie i koordynowanie działań związanych z rozwojem społecznym i gospodarczym gminy przy uwzględnieniu uwarunkowań środowiskowych.

Strategia Rozwoju Gminy powinna przyczynić się do mobilizacji kapitału społecznego, rozwoju potencjału kulturowego gminy oraz do wykreowania gminnego produktu turystyczno-rekreacyjnego o zasięgu regionalnym.

Powyższa treść pozostaje aktualna także dla realizacji działań rozwojowych ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030.

Misją strategii jest m.in. zapewnienie zrównoważonego rozwój gminy[2], na który składa się rozwój społeczny, ekonomiczny oraz środowiskowy. Jest to rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie.

[2] Zrównoważony rozwój – rozumie się przez to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń (art. 3 pkt 50, Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627)

Taki model rozwoju zakłada świadome kształtowanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko oraz jakością życia.

Rysunek 1. Aspekty zrównoważonego rozwoju Gminy Miedziana Góra

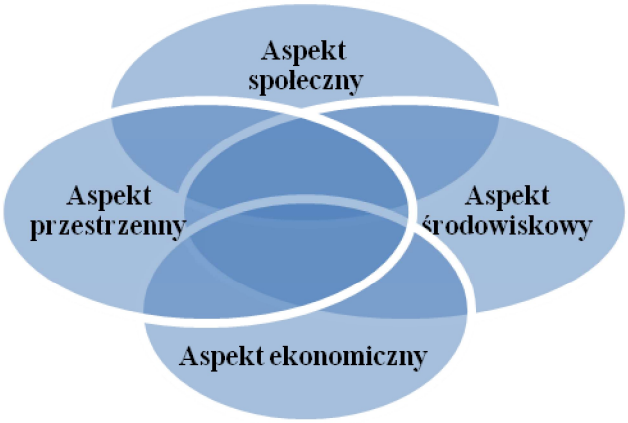

II.2. Wizja rozwoju Gminy

Wizja rozwoju gminy to opis jej oczekiwanego stanu w przyszłości, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Wizja możliwa jest do urzeczywistnienia w warunkach wystąpienia korzystnych okoliczności zewnętrznych oraz osiągnięta dzięki podejmowaniu przemyślnych, zaplanowanych i skutecznych działań.

Wizja gminy Miedziana Góra ukazuje społeczność w perspektywie strategicznej do 2030 roku, jednocześnie informuje o naszych staraniach jako wspólnoty samorządowej i jednoczy wszystkich mieszkańców wokół wspólnych celów i wartości, m.in. poprzez inspirację do współpracy i partnerstwa. Chcemy, aby w najbliższej dekadzie zrealizowała się wizja wspólnoty, która nadal dba o jak najlepsze warunki życia i zachęca mieszkańców do tworzenia więzi społecznych, zakładania tu rodzin i firm, dając wiele możliwości do rozwoju indywidualnych aspiracji.

Treść wizji rozwoju gminy wypracowano na podstawie:

- Zweryfikowano dotychczasową wizję i przeredagowano ją zgodnie z uwarunkowaniami gminy.
- Wizję poddano opiniowaniu interesariuszy samorządowych i społecznych w ramach prowadzenia działań partycypacyjnych.

Wizja Gminy Miedziana Góra w 2030 r.

Gmina Miedziana Góra atrakcyjnym miejscem oferującym wysoką jakość życia oraz wypoczynku, rozwijająca się w sposób zrównoważony, efektywnie wykorzystując swoje walory środowiskowe, potencjał lokalnej społeczności oraz procesy zachodzące w ramach Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego

Rozwój Gminy Miedziana Góra będzie realizowany w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju poprzez inspirowanie i koordynowanie działań związanych z rozwojem społecznym mieszkańców, gospodarczym gminy przy uwzględnieniu uwarunkowań środowiskowych.

Wysoka jakość życia jest zarówno funkcją gminy jako miejsca zamieszkania, jak i jest z nią związana w tym wszelkie kwestie m.in. bezpieczeństwa, czystości terenu, dostępu dzieci i ludzi młodych do edukacji, ale też jako miejsce stwarzające możliwości osobistego rozwoju zawodowego, prowadzenia własnej firmy i posiadania pracy. Wpływ na to mają zarówno aspekty czysto infrastrukturalne, jak również i społeczne, m.in. zaufanie społeczne i otwartość na innych ludzi i zwyczaje. Wspomniana otwartość jest osiągana dzięki działaniu i konsolidacji lokalnych organizacji pozarządowych tj. wzmocnienie i stabilność organizacyjną i finansową. Wpłyną one na jakość administracji, zwiększają udział obywateli w życiu publicznym oraz pomagają ograniczyć wykluczenie społeczne.

Rozwój opierać się będzie na wykorzystaniu potencjałów wewnętrznych, w tym walorów środowiska i dziedzictwa kulturowego gminy – zwiększanie się zamożności społeczeństwa oraz przekształcenia o charakterze kulturowym będą powodowały wzrost znaczenia rozwojowego zarówno materialnych, jak i niematerialnych składników dziedzictwa kulturowego. Ich lokalizacja w gminie i umiejętne wykorzystanie w procesach rozwoju będzie wpływała pozytywnie na koncentrację gospodarczą, ludnościową oraz rangę kultury i turystyki w gminie.

Wysoka jakość wypoczynku jest niejako uzupełnieniem jakości życia. Należy tu podkreślić dostępność oraz różnorodność oferty spędzania wolnego czasu oferowanego przez gminę zarówno dla samych mieszkańców, jak i dla mieszkańców sąsiednich gmin oraz miasta wojewódzkiego jakim są Kielce.

Gmina Miedziana Góra świadomie kształtująca relacje pomiędzy sferą społeczną, gospodarczą i środowiskową to dobrze zarządzana ekologiczna gmina, z aktywnymi społecznie i obywatelsko mieszkańcami, tworząca sprzyjające warunki do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Ponadto, w celu osiągnięcia zakładanej wizji rozwoju gminy istotne będzie zniwelowanie słabych stron, poprzez przekłucie „słabości" w „cechę" oraz ukierunkowanie podejmowanych działań na zapobieganie zagrożeniom rozwojowym.

II.3. Cele strategiczne i operacyjne

Na podstawie wyników analizy SWOT oraz mając na względzie cel nadrzędny, jakim jest osiągnięcie zakładanej wizji rozwoju Gminy Miedziana Góra, sformułowano strategiczne założenia rozwoju.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalne kierunki postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy. Cele operacyjne to narzędzie i sposoby realizacji poszczególnych celów strategicznych.

Plan interwencji określa 3 cele strategiczne, które związane są z głównymi obszarami działalności gminy – gospodarczym, regionalnym i społecznym. W ten sposób powstają scenariusze planowanych działań. Cele operacyjne są bezpośrednio związane z celami strategicznymi: uszczegółowiają je oraz przyczyniają się do ich realizacji.

Wymiary rozwojowe gminy są współzależne i ciągłe. Zadania i cele realizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym obszarze, dzięki czemu powstaje efekt synergiczny, który wzmacnia osiąganie niezbędnych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju gminy. Cele strategiczne osiągane będą poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Schemat ilustrujący założenia planistyczne

Wymiar społeczny	**Cel strategiczny 1.**	**Gmina Miedziana Góra przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów miejscem oferującym wysoką jakość życia i wypoczynku**	**Cel operacyjny 1** Rozwijająca się aktywna społeczność oraz wysoka jakość usług społecznych	**Cel operacyjny 2** Stworzenie możliwości rozwoju i edukacji dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy
			Cel operacyjny 3 Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej oraz kulturalnej wzmacniającej funkcję turystyczną gminy	**Cel operacyjny 4** Prowadzenie polityki prorodzinnej i prozdrowotnej, w tym realizacja polityki senioralnej i młodzieżowej
Wymiar gospodarczy	**Cel strategiczny 2.**	**Wzrost potencjału i atrakcyjności gospodarczej Gminy Miedziana Góra**	**Cel operacyjny 5** Skumulowanie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej gminy	**Cel operacyjny 6** Efektywne wykorzystanie potencjałów turystycznych
Wymiar przestrzenno-środowiskowy	**Cel strategiczny 3.**	**Ochrona środowiska oraz dążenie do efektywnego i zrównoważonego rozwoju przestrzenno-środowiskowego oraz wzmocnienie poziomu integracji z KOF**	**Cel operacyjny 7** Wysoki standard infrastruktury technicznej i komunalnej	**Cel operacyjny 8** Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych
			Cel operacyjny 9 Atrakcyjna przestrzeń publiczna i racjonalna polityka przestrzenna	

II.4. Kierunki działań i zadania do realizacji

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. 3. 2): wskazującego, że strategia zawiera „kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych”* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (*Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022 r.*) o samorządzie gminnym.

Zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne realizowane będą za pośrednictwem kierunków działań oraz, tam gdzie jest to możliwe, konkretnych działań. Kierunki działań i poszczególne działania stanowią podstawę wdrażania Strategii. Kierunki działań i działania sformułowano zgodnie z koncepcją dotyczącą efektywnego zarządzania: *SMART* (ang. ***S**pecific, **M**easurable, **A**chievable, **R**ealistic, **T**ime-bound*). Polega ona na sformułowaniu celów **S**precyzowanych, **M**ierzalnych, **O**siągalnych, **R**ealistycznych i **O**graniczonych czasowo.

Opracowane kierunki są spójne z założeniami nadrzędnych dokumentów strategicznych, takich jak Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (uchwała nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 29.03.2021r). Poszczególne kierunki wpisują się także w plan wsparcia Obszarów Strategicznej Interwencji, do których należy Gmina Miedziana Góra. Zakłada się, że realizacja poszczególnych działań wpłynie na poprawę kluczowych aspektów funkcjonowania Gminy Miedziana Góra w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, a tym samym przyczyni się do stymulowania rozwoju regionu.

Wymiar społeczny	**Cel strategiczny 1.**	**Gmina Miedziana Góra przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów miejscem oferującym wysoką jakość życia i wypoczynku**

Cel operacyjny 1. Rozwijająca się aktywna społeczność oraz wysoka jakość usług społecznych

Zakres interwencji:

- Stworzenie centrów kultury, w tym przebudowa i doposażenie świetlic;
- Wzmocnienie integracji i poczucia tożsamości lokalnej;
- Wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych, w tym lokalnych klubów sportowych;
- Rozwój wolontariatu i angażowanie mieszkańców w działania na rzecz wspólnoty;
- Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami;
- Zwiększenie dostępności do różnych form aktywności oraz oferty spędzania wolnego czasu, także poprzez inicjatywy społeczne;
- Aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży. Kształcenie młodych liderów;
- Zwiększenie poziomu partycypacji mieszkańców w zarządzaniu gminą, w tym poprzez tworzenie mechanizmów i nowoczesnych technik, narzędzi konsultacji społecznych;
- Rozwijanie poziomu informatyzacji i cyfryzacji gminy oraz świadczenia usług w formie zdalnej (on-line) poprzez rozwijanie koncepcji e-usług i e-urzędu;
- Podjęcie działań zmierzających do utworzenia posterunku policji na terenie gminy i/ lub zwiększenia obecności służb na jej terenie ;
- Prowadzenie działań prewencyjnych zmierzających do ograniczenia zjawiska wandalizmu i zaśmiecania przestrzeni publicznych m.in. poprzez wprowadzenie monitoringu wizyjnego;
- Rozwijanie nowoczesnego i sprawnego systemu zarządzania kryzysowego;
- Zwiększenie dostępności portalu internetowego Urzędu, dla osób niepolskojęzycznych – wprowadzenie innych wersji językowych;

Cel operacyjny 2
Stworzenie możliwości rozwoju i edukacji dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy
Zakres interwencji:

Wysoka jakość kształcenia i opieki w placówkach oświatowych

- Podejmowanie aktywnych działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności oraz podniesienia poziomu i jakości kształcenia /nauczania;
- Podniesienie jakości usług wychowawczych i oświatowych w palcówkach;
- Modernizacja i doposażenie placówek szkolnych, przedszkolnych i żłobkowych, bibliotek, w tym w multimedialne pomoce naukowe;
- Wzmacnianie kompetencji kadr nauczycielskich, w szczególności w zakresie kompetencji cyfrowych poprzez szkolenia, kursy itp.;
- Inwestycje w rozwój pracowni dydaktycznych, w tym modernizacja i wyposażenie pracowni komputerowych, językowych oraz laboratoriów;
- Rozwijanie opieki żłobkowej oraz wychowania przedszkolnego i klubów dziecięcych;
- Wzmocnienie i rozwijanie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży poprzez ofertę zajęć pozaszkolnych, pozalekcyjnych i kół zainteresowań;
- Wspieranie poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego;
- Wykorzystanie platform multimedialnych i/ lub aplikacji mobilnych do kontaktu z rodzicami.

Rozwój kształcenia i kompetencji osób dorosłych

- Podnoszenie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności zawodowych osób dorosłych;
- Wspieranie reorientacji zawodowej osób poszukujących lub zmieniających pracę;
- Wspieranie postaw przedsiębiorczych i samozatrudnienia.

Cel operacyjny 3
Rozwój oferty rekreacyjno- sportowej oraz kulturalnej wzmacniającej funkcję turystyczną gminy
Zakres interwencji:

- Rozszerzanie oferty instytucji kultury oraz organizacji działających w tym obszarze;
- Efektywne pozyskiwanie środków pozabudżetowych na rozwój infrastruktury, wyposażenie, organizację wydarzeń kulturalnych;
- Zwiększenie zasobów bibliotek publicznych (nowości wydawnicze, zbiory multimedialne, czasopisma);
- Stworzenie przestrzeni dla działalności artystycznej i kulturalnej, w tym rozwój sekcji artystycznych dla dzieci i młodzieży np. organizacja wystaw i ekspozycji promujących działalność artystyczną i kulturalną, organizacja warsztatów, wykładów, paneli dyskusyjnych i spotkań autorskich;
- Budowanie tożsamości kulturalnej i ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego;
- Organizacja imprez/ wydarzeń kulturalnych oraz rozrywkowych, w tym promujących tradycje regionalne;
- Rozwój systemu informacji turystycznej;
- Zbudowanie zróżnicowanej oferty turystycznej w zakresie aktywnego wypoczynku i spędzania wolnego czasu o każdej porze roku;
- Rozbudowywanie i modernizacja ogólnodostępnej bazy sportowo-wypoczynkowej;
- Rozbudowa „małej" infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnością (place zabaw, skatepark, zagospodarowane tereny zielone, altany,

miejsca grillowe), w tym integracyjnego placu zabaw z elementami edukacji ekologicznej i regionalnej, siłowni zewnętrznych i innych, ogólnodostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych;
- Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych do tworzenia atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego;
- Wykorzystanie nowych technologii w obsłudze turystyki (np. kody QR, rozszerzona rzeczywistość, aplikacje smartfonowe, wirtualne spacery);
- Realizację/ wyznaczenie szlaków i tras turystycznych (pieszych, rowerowych, kajakowych, narciarskich) i miejsc wypoczynku na trasach, w tym ścieżek dydaktycznych wraz z zagospodarowaniem miejsc docelowych m.in. tarasy widokowe, wiaty turystyczne;
- Promocja i wykorzystanie obiektów zabytkowych;
- Zagospodarowanie pozostałości Zakładu Wielkopiecowego na cele turystyczno-rekreacyjne wraz z zagospodarowaniem terenu;
- Zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych - dostosowanie obiektów dziedzictwa kulturowego do funkcji turystyczno-kulturowych;
- Rozbudowę bazy noclegowej, w tym wsparcie agroturystyki;
- Rozbudowę i poprawę jakości bazy gastronomicznej, w tym wspieranie regionalnych tradycji kulinarnych.

Cel operacyjny 4
Prowadzenie polityki prorodzinnej i prozdrowotnej, w tym realizacja polityki senioralnej i młodzieżowej
Zakres interwencji:

Gmina przyjazna dla osób starszych i niepełnosprawnych
- Wzmocnienie instytucji oferujących wsparcie seniorów i os. niepełnosprawnych m.in. podnoszenia jakości i dostępności usług opiekuńczych i zdrowotnych dla osób starszych;
- Prowadzenie warsztatów edukacyjnych, konsultacji senioralnych i innych działań aktywizujących środowisko seniorów;
- Podejmowanie działań na rzecz kreowania Gminy Miedziana Góra jako miejsca przyjaznego seniorom poprzez dostosowanie zorganizowanego transportu zbiorowego i indywidualnego do potrzeb, czy też usług opieki zdrowotnej;
- Tworzenie infrastruktury skierowanej bezpośrednio do seniorów: klub seniora, stworzenia dziennego domu opieki;
- Wsparcie Klubów Seniora - rozwijanie oferty integracyjnej, rekreacyjnej i kulturalnej;
- Podniesienie poziomu życia osób niepełnosprawnych i starszych poprzez niwelowanie barier architektonicznych w budynkach i przestrzeni użyteczności publicznej.

Prowadzenie polityki prorodzinnej i prozdrowotnej
- Rozwój i upowszechnianie usług społecznych i zdrowotnych realizowanych w środowisku lokalnym w szczególności usług adresowanych dla rodzin oraz osób z niepełnosprawnościami, osób o ograniczonej samodzielności, seniorów;
- Poprawa jakości infrastruktury i usług ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej, w tym zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych;
- Budowanie spójnej i kompleksowej polityki społecznej, prorodzinnej, senioralnej;
- Udzielanie pomocy rodzinom w celu poprawy ich sytuacji życiowej oraz rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych ;

- Tworzenie warunków sprzyjających integracji międzypokoleniowej, w tym utrwalanie postawy szacunku i odpowiedzialności za osoby starsze;
- Poprawa dostępności do usług medycznych (podstawowej opieki zdrowotnej oraz lekarzy specjalistów), w szczególności leczenia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych, rehabilitacji oraz leczenia uzależnień;
- Wykorzystanie potencjału rekreacyjnego obecnie zagospodarowanych terenów w kontekście potrzeb organizacji pozarządowych, seniorów, rodzin oraz młodzieży;
- Promocja postaw prozdrowotnych -wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia;
- Modernizacja mieszkań komunalnych.

Wymiar gospodarczy	Cel strategiczny 2.	Wzrost potencjału i atrakcyjności gospodarczej Gminy Miedziana Góra

Cel operacyjny 5. Skumulowanie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Zakres interwencji:

- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, w tym działalności pozarolniczej;
- Promocja gospodarcza i pozyskiwanie inwestorów;
- Wspieranie i promocja aktywności zawodowej (również osób starszych);
- Wspierania inicjatyw związanych z ekonomią społeczną wsparcie rozwoju przedsiębiorczości społecznej (np. spółdzielnie socjalne), w tym na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych;
- Prowadzenie aktywnej polityki planistycznej w zakresie tworzenia i aktualizacji MPZP w kontekście wzmocnienia funkcji gospodarczych;
- wsparcie rozwoju gospodarstw agroturystycznych i rolnictwa ekologicznego;
- promocja i wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia, w tym system przygotowania młodzieży do rozwoju przedsiębiorczości;
- Wspieranie działań realizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- Rozwijanie profesjonalnego sytemu obsługi inwestora, wzmocnienie instytucjonalne Urzędu Gminy w zakresie obsługi inwestora;
- Wspieranie rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.

Cel operacyjny 6. Efektywne wykorzystanie potencjałów turystycznych

Zakres interwencji:

- Prowadzenie zintegrowanych działań promocyjnych i informacyjnych, organizację wydarzeń, imprez i projektów kulturowych, opartych o tradycje i specyfikę regionu;
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej, tworzenie produktów turystycznych na bazie lokalnego dziedzictwa ze szczególnym uwzględnieniem: Zakładu Wielkopiecowego w Bobrzy;
- Tworzenie punktów widokowych i infrastruktury towarzyszącej;
- Rozwijanie turystyki weekendowej;
- Wspieranie działalności indywidualnej, w tym artystów i rzemieślników twórców, zespołów regionalnych, kół gospodyń wiejskich oraz innych organizacji i stowarzyszeń związanych z kulturą i twórczością;
- Wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń, w zakresie promowania kultury;
- Wzmacnianie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja i udostępnianie zbiorów i zasobów archiwalnych);

- Wspieranie prac konserwatorskich, w tym restauratorskich, renowacyjnych i rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków);
- Modernizacja i remonty obiektów o wartościach kulturowych (obiektów niewpisanych do rejestru zabytków oraz nieujętych w ewidencji zabytków;
- Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji społecznych, kulturalnych, historycznych, edukacyjnych;
- Wyznaczanie i znakowanie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych;
- Zagospodarowanie terenów leśnych i wyposażenie ich w elementy małej architektury;
- Rozwój oferty turystycznej opartej na potencjale dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego;
- Inicjowanie i wspieranie współpracy podmiotów z branży turystycznej i okołoturystycznej;
- Opracowanie i udostępnianie materiałów promocyjnych, w tym aplikacji internetowej prezentującej ofertę turystyczną oraz umożliwiającej sprawną komunikację z użytkownikiem;
- Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej, w oparciu o posiadane zasoby materialne (infrastruktura) i niematerialne (dziedzictwo kulturowe, walory przyrodnicze);
- Doskonalenie wykorzystania mediów społecznościowych w działaniach informacyjnych, promocyjnych i w dialogu ze społeczeństwem;
- Realizacja i upowszechnienie reklamy audiowizualnej (klipu video) nt. atrakcji turystycznych i kulturalnych;
- Zawiązanie współpracy partnerstwa (gminy partnerskie) w celu wymiany kulturalnej, gospodarczej i informacyjnej.

Wymiar przestrzenno-środowiskowy	**Cel strategiczny 3.**	**Ochrona środowiska oraz dążenie do efektywnego i zrównoważonego rozwoju przestrzenno-środowiskowego oraz wzmocnienie poziomu integracji z KOF**
Cel operacyjny 7. Wysoki standard infrastruktury technicznej i komunalnej		
Zakres interwencji:		

Poprawianie standardu infrastruktury sieciowej i kubaturowej

- Rozbudowę i/lub modernizację oczyszczalni ścieków w Kostomłotach Drugich;
- Rozbudowę lub modernizację stacji uzdatniania wody i ujęcia wody;
- Działania na rzecz rozwoju systemu gospodarki wodno-ściekowej m.in. poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych, budowę pompowni, zbiorników wyrównawczych, zasilania energetycznego;
- Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, w tym kanalizacji deszczowej, obiektów małej retencji wodnej gminnych;
- Poprawa i odpowiednie utrzymanie systemu odwodnienia gminy;
- Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w gaz, w tym promocja i wspieranie podłączeń odbiorców do sieci gazowej;
- Realizacja projektów związanych z modernizacją i rozbudową energooszczędnego oświetlenia ulicznego;
- Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej;
- Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie gminy poprzez inwestycje w OZE (np. fotowoltaika na obiektach gminnych, publicznych i prywatnych);
- Budowa wielofunkcyjnego obiektu komunalnego - siedziby instytucji kultury oraz biblioteki;
- Remonty oraz doposażenie gminnych ośrodków zdrowia;

- Rozbudowa infrastruktury na terenach zurbanizowanych, objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;
- Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów sportowych, rekreacyjnych oraz instytucji kultury;
- Remonty, modernizacje i doposażenie obiektów Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy;
- Rozbudowa zaplecza Zakładu Gospodarki Komunalnej;
- Rozbudowa budynku Urzędu Gminy;
- Wspieranie działań na rzecz udostępnienia innowacyjnych rozwiązań zapewniających dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych, w tym technologii satelitarnych;
- Zwiększenie dostępności mobilnych sieci komórkowych.

Ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców gminy

- Działania na rzecz zwiększenia dostępności komunikacyjnej i uporządkowania układu komunikacyjnego na terenie gminy, szczególnie w kwestii drożności skomunikowania z głównymi drogami;
- Rozwój mobilności komunikacyjnej i zwiększenie dostępności transportowej;
- Budowy, modernizacje, remonty, przebudowy i rozbudowy sieci dróg gminnych;
- Współpraca w zakresie poprawy jakości sieci dróg pozostających poza kompetencjami samorządu gminnego, w tym budowa obwodnicy gminy;
- Realizacja działań na rzecz rozbudowy i modernizacji ciągów pieszo-rowerowych, ścieżek/tras rowerowych;
- Poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez rozwój systemu zarządzania prędkością (np. automatyczny pomiar prędkości), wprowadzenie elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz prowadzenie działalności edukacyjno-profilaktycznej z zakresu bezpieczeństwa na drogach;
- Zwiększenie dostępności miejsc parkingowych na terenie gminy;
- Działania na rzecz zwiększonej dostępności do usług transportu zbiorowego i skomunikowania gminy i jej miejscowości z większymi ośrodkami miejskimi;
- Współpraca z przewoźnikami w celu dostosowania oferty transportowej do potrzeb mieszkańców (częstotliwość kursowania, przebieg tras, itp.);
- Podejmowanie działań na rzecz drogowych inwestycji ponadlokalnych: m.in budowa obwodnicy, modernizacja dróg powiatowych;
- Budowa pętli autobusowej i miejsc przesiadkowych dla obsługi komunikacji publicznej gminy;
- Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego;
- Modernizacja dróg transportu rolniczego, w tym dojazd do pól;
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprzez m. in. realizację systemu sygnalizacji świetlej, przebudowę skrzyżowań, przebudowę przejść dla pieszych, wykonanie oznakowania poziomego lub/ i pionowego;
- Budowa, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, poboczy, parkingów, oświetlenia i innej infrastruktury towarzyszącej);
- Wspieranie budowy infrastruktury do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych, w tym elektrycznych.

Cel operacyjny 8. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych

Zakres interwencji:

- Ograniczenie wystąpień nadzwyczajnych zagrożeń środowiska (awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej);
- Likwidacja i monitoring „dzikich" wysypisk śmieci;
- Działania na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców;
- Kontynuacja realizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- Promowanie i rozwijanie postaw współodpowiedzialności za środowisko, w tym inicjatyw związanych z recyclingiem;
- Sprawny system segregacji i odbioru odpadów komunalnych;
- Wspieranie systemu gospodarki niskoemisyjnej;
- Ochrona przyrody oraz bioróżnorodności;
- Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi i współpraca z Lasami Państwowymi w celu zwiększenia ich dostępności dla mieszkańców;
- Racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, w tym kontrolę i utrzymanie sprawności urządzeń zaopatrzenia w wodę, ukierunkowane na zmniejszenie strat własnych wody;
- Rekultywacja terenów o niekorzystnych przekształceniach powierzchni ziemi, w tym wyrobisk;
- Wdrażanie elementów gospodarki obiegu zamkniętego;
- Ochrona przed podtopieniami, suszą i deficytem wody, poprzez utrzymanie we właściwym stanie funkcjonalności urządzeń melioracji wodnych;
- Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków;
- Podjęcie działań, mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł.
- Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powietrza oraz zanieczyszczeniu hałasem;
- Realizacji działań zmierzających do zapobiegania i dostosowywania do zmian klimatu;
- Wsparcie procesu wdrażania OZE w gospodarstwach indywidualnych oraz obiektach użyteczności publicznej ;
- Prowadzenie działań informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych z zakresu kryzysu klimatycznego jego skutków i oddziaływania, w tym edukacji ekologicznej, oszczędzania zasobów wodnych i segregacji odpadów ;
- Zapewnienie dobrze zaprojektowanej przestrzeni zielonej stanowiącej równowagę dla postępującej urbanizacji gminy.

Cel operacyjny 9. Atrakcyjna przestrzeń publiczna i racjonalna polityka przestrzenna

Zakres interwencji:

Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna

- Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na tereny otwarte, wartościowe przyrodniczo i zagrożone powodzią;
- Zwiększanie roli partycypacji społecznej przy opracowaniu dokumentów planowania przestrzennego;
- Wykonanie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Planowanie przestrzenne zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju,

- Poprawa jakości przestrzeni publicznej, w tym poprawa estetyki istniejących przestrzeni publicznych, wzbogacenie małą architekturą i zielenią oraz utrzymanie czystości i porządku;
- Stosowanie jednolitego systemu identyfikacji i informacji w Gminie (ujednolicone wizualnie tablice z nazwami ulic, mapy, tablice informacyjne itp.);
- Przeciwdziałanie nielegalnym formom użytkowania przestrzeni publicznej;
- Wzrost kompetencji kadr administracji publicznej -przygotowanie rozwiązań na rzecz zintegrowanego, strategicznego planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego;
- Rozwój i poprawa funkcjonalności Systemu Informacji Przestrzennej Gminy.

Wzmocnienie integracji gminy z KOF

- Aktywne współtworzenie i partycypowanie w działaniach podejmowanych przez KOF;
- Realizowanie wspólnych działań prośrodowiskowych w ramach KOF;
- Wdrażanie przedsięwzięć zintegrowanych w ramach perspektywy 2021-2027;
- Rozwój wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych w ramach KOF;
- Zsieciowanie istniejącej bazy atrakcji turystycznych w KOF,
- Rozwój instytucjonalnych form współpracy między samorządami KOF, m.in. w celu wspólnego świadczenia usług publicznych.

Fiszki projektów priorytetowych

Poniższe karty projektów utworzono w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych i zgłoszonych propozycji przedsięwzięć i projektów umożliwiających i wpływających na rozwój indywidualny a jednocześnie umożliwiający realizację założeń niniejszej strategii.
Powtarzające się i podobne zagadnienia pogrupowano i ujęto w jednej karcie.

Karta przedsięwzięcia/projektu (zbiorcza)

Nazwa podmiotu, który będzie realizował projekt	Szkoła Podstawowa w Ćmińsku Zespół Szkół w Kostomłotach Drugich
Nazwa przedsięwzięcia:	Przedszkole przyjazne dla wszystkich – wyrównywanie szans edukacyjnych
Opis przedsięwzięcia: *(W tym zadania planowane do realizacji w ramach przedsięwzięcia)*	- zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej poprzez realizację oferty dodatkowego wsparcia dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, ich rodziców oraz nauczycieli, - realizację dodatkowych zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, terapii z zakresu gimnastyki korekcyjnej oraz terapii z zakresu logopedii, - doposażenie oddziałów przedszkolnych w nowoczesne urządzenia i materiały dydaktyczne, - nauka poprzez wyjazdy edukacyjne, - stworzenie sali do terapii integracji sensorycznej, - modernizacja i rozbudowa małej infrastruktury z elementami edukacyjnymi – placu zabaw dla dzieci, - wymiana i wzbogacenie wyposażenia placu zabaw (m.in. drabinka Lil'Monkey, nowoczesna zjeżdżalnia i inne urządzenia sprawnościowe dla dzieci), - modernizacja terenu (m.in. odwodnienie terenu, wykonanie bezpiecznej i elastycznej nawierzchni) oraz jego powiększenie z podziałem na części: edukacyjną i sportowo – zabawową przy Publicznym Przedszkolu w Kostomłotach Drugich, - stworzenie alternatywnej strefy nauki na świeżym powietrzu poprzez zakup i montaż stolików i siedzisk do pracy zespołowej. Zakup i montaż paneli fotowoltaicznych na budynku Publicznego Przedszkola w Kostomłotach Drugich co znacznie ograniczy wydatki na prąd, wpłynie na lepsze wykorzystanie budżetu, kształtuje u uczniów i mieszkańców Miedzianej Góry eko-

	postawy, wpływa na redukcję emisji dwutlenku węgla.
Lokalizacja przedsięwzięcia:	Szkoła Podstawowa w Porzeczu Szkoła Podstawowa w Ćmińsku Zespół Szkół w Kostomłotach Drugich
Szacowana wartość przedsięwzięcia: *(w zł)*	500.000,00
Planowany okres realizacji	2023-2027
Źródło finansowania: *(Fundusze UE/ środki prywatne)*	Fundusze UE
Prognozowane rezultaty planowanego przedsięwzięcia: *(znaczenie dla obszaru, wpływ na redukcję problemów, oddziaływanie na otoczenie)*	- zwiększenie dostępu i podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w zakresie kształcenia i rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych, - rozszerzenie oferty o zajęcia dodatkowe, w tym: wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym w zakresie stwierdzonych deficytów i/lub uwzględniające indywidualizację pracy z dzieckiem 3-6 letnim, w tym o specjalnych potrzebach edukacyjnych, - zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej - konieczność likwidacji bariery równościowej w zakresie przygotowania do dalszych etapów kształcenia dziew./chłopców oraz realizacji dodatkowych zajęć wyrównujących szanse edukacyjne dzieci (zwłaszcza w relacji miasto-wieś) ze względu na niewystarczającą ilość miejsc przedszkolnych. Realizacja projektu w znaczący sposób wpłynie na podniesienie sprawności fizycznej przedszkolaków. Zajęcia na świeżym powietrzu pomagają nie tylko lepiej poznać i zrozumieć świat, ale poprawiają koncentrację. Dzieci, które regularnie mają lekcje poza budynkiem lepiej radzą sobie z przyswajaniem materiału do nauki oraz więcej wynoszą z lekcji, która odbyła się poza salą. Ten nowoczesny, bezpieczny i funkcjonalny kompleks polepszy jakość pracy przedszkola, wpłynie pozytywnie na zdrowy tryb życia, poprawi wyniki w nauce. Efektywne zagospodarowanie terenu przyszkolnego, podniesienie standardu szkolnego obiektu służącego rozwojowi sportu i rekreacji, poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego, wzrost zadowolenia dzieci i rodziców. Inicjatywa stworzy nowe możliwości terapeutyczne, jakie szkoła może zaoferować dzieciom z różnego rodzaju dysfunkcjami rozwojowymi, zaburzeniami zachowania, czy niepełnosprawnością. Jednocześnie znacząco podniesie jakość udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży i znacząco wpłynie na rozwój uczniów.

Karta przedsięwzięcia/projektu (zbiorcza)

Nazwa podmiotu, który będzie realizował projekt	Szkoła Podstawowa w Porzeczu Szkoła Podstawowa w Ćmińsku Zespół Szkół w Kostomłotach Drugich
Nazwa przedsięwzięcia:	Nowa szkoła, europejska edukacja
Opis przedsięwzięcia: *(W tym zadania planowane do realizacji w ramach przedsięwzięcia)*	**Dodatkowe zajęcia:** - wzbogacenie oferty zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, kół zainteresowań m.in. kurs szybkiego czytania ze zrozumieniem, zajęć z kompetencji kluczowych - rozbudowanie oferty zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, - doposażenie pracowni dydaktycznych w nowoczesne i niezbędne pomoce oraz sprzęt potrzebny do realizacji zajęć, - modernizacja i wyposażenie szkolnej pracowni komputerowej w SP w Ćmińsku, w tym zakup nowych komputerów z oprogramowaniem, monitora interaktywnego oraz drukarki laserowej, - zakup 240 tabletów oraz innego sprzętu komputerowego dla ZS w Kostomłotach Drugich, - stworzenie wirtualnych laboratoriów szkolnych np. fizyczno – chemicznych z nowoczesnym sprzętem do prowadzenia doświadczeń np.: gogli VR. **Wdrażanie programów dokształcania nauczycieli:**

	- szkolenia i kursy dla nauczycieli szczególnie w zakresie: nowatorskich i aktywizujących metod nauczania i wychowania, empatycznej edukacji opartej na porozumieniu bez przemocy, nauczania i uczenia opartego na badaniach z neurobiologii, rozwijania kompetencji kluczowych, - prelekcje dla rodziców w zakresie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie oraz umiejętności przyszłości, prozdrowotnego stylu życia. **Organizacja zajęć sportowych:** - stworzenie sali do terapii integracji sensorycznej dla uczniów szkoły podstawowej w Kostomłotach Drugich, - działania upowszechniające sport w różnych grupach wiekowych, - upowszechnianie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży, - wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do usystematyzowanej aktywności fizycznej, - promocja zdrowego i aktywnego stylu życia, - dokonanie zmiany modelu zachowań społecznych wobec aktywności fizycznej, - promowanie sportu jako modelu spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia - promowanie prozdrowotnych, społecznych, wychowawczych i edukacyjnych wartości sportu, - wspieranie organizacji imprez sportowych dla dzieci i młodzieży, - wyrównywanie szans dzieci i młodzieży w dostępie do sportu, niezależnie od statusu materialnego rodziców, - przeciwdziałanie patologiom społecznym, zwłaszcza przemocy i agresji interpersonalnej, - mini ogród sensoryczny w SP w Ćmińsku: zagospodarowanie przyszkolnego terenu zielonego na stworzenie mini ogrodu sensorycznego Powstanie miejsca dla intensywnej stymulacji zmysłów w ramach terapii integracji sensorycznej, - powszechne uczestnictwo dzieci i młodzieży w podstawowych obszarach kultury fizycznej. **Wzmacniamy potencjał kulturalny:** - cykl szkoleń dla nauczycieli prowadzących zajęcia teatralne z uczniami, - aranżacja sali gimnastycznej na potrzeby spektakli teatralnych, - zajęcia teatralne dla grup wiekowych obejmujących dzieci z oddziałów przedszkolnych i klas szkoły podstawowej, - cykliczne spektakle teatralne przygotowywane przez uczniów i nauczycieli-opiekunów, - imprezy kulturalno-oświatowe dla uczniów szkół i mieszkańców gminy, - włączanie społeczności lokalnej w przedsięwzięcie (rodzice, przedsiębiorcy, organizacje i stowarzyszenia kultywujące tradycje regionalne), - nowe działania w przestrzeni gminy, mające charakter włączający i integrujący środowisko edukacyjne i kulturalne, - rozwijanie postawy aktywnego twórcy i odbiorcy kultury, - umocnienie postawy prospołecznej i patriotycznej. **Poprawa standardów infrastruktury szkolnej:** - kompleksowa modernizacja szatni, schodów i klatek schodowych w Zespole Szkół w Kostomłotach Drugich poprzez naprawę schodów w budynku z obłożeniem ich płytkami antypoślizgowymi oraz wymianę posadzki w szatni i na klatkach schodowych, - wymiana stolarki okiennej na sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Kostomłotach Drugich, - rozbudowa instalacji fotowoltaicznej w Zespole Szkół w Kostomłotach Drugich - montaż paneli fotowoltaicznych na budynku Szkoły Podstawowej lub Publicznego Przedszkola w Kostomłotach Drugich, co znacznie ograniczy wydatki na prąd, wpłynie na redukcję emisji dwutlenku węgla, - wymiana wykładziny PCV na holu szkolnym w SP w Ćmińsku, - modernizacja korytarzy szkolnych poprzez stworzenie kilku stref: wypoczynkowej, plastycznej, multimedialnej i relaksu przeznaczonych dla uczniów klas I-III oraz uczniów klas starszych - zapewnienie uczniom bezpiecznej, wygodnej i estetycznej przestrzeni, sprzyjającej realizacji zadań szkolnych i wpływającej pozytywnie na funkcjonowanie uczniów w szkole, - aranżacja schodów szkolnych na potrzeby edukacji w SP w Ćmińsku:

	1. kolorowe napisy na stopniach schodów prowadzących do biblioteki szkolnej (wybrane tytuły pozycji literackich, autorzy) 2. kolorowe naklejki na stopniach schodów prowadzących do pracowni matematycznej, fizycznej i chemicznej (wzory) 3. kolorowe naklejki na stopniach schodów prowadzących do stołówki szkolnej (zasady zdrowego żywienia) - modernizacja monitoringu wizyjnego - uzupełnienie i zmiana kamer na kamery cyfrowe o dużej rozdzielczości dla poprawy bezpieczeństwa uczniów oraz osób korzystających z budynku szkoły i strefy wokół niej.
Lokalizacja przedsięwzięcia:	Szkoła Podstawowa w Porzeczu Szkoła Podstawowa w Ćmińsku Zespół Szkół w Kostomłotach Drugich
Szacowana wartość przedsięwzięcia: *(w zł)*	700.000,00
Planowany okres realizacji	2023-2030
Źródło finansowania: *(Fundusze UE/ środki prywatne)*	Fundusze UE
Prognozowane rezultaty planowanego przedsięwzięcia: *(znaczenie dla obszaru, wpływ na redukcję problemów, oddziaływanie na otoczenie)*	Podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi) na każdym etapie edukacji ogólne. - rozwijanie w uczniach postawy ciekawości, otwartości i poszanowania innych, - kształtowanie poczucia odpowiedzialności za samodzielnie dokonywane wybory i podejmowane decyzje (przewidywanie skutków własnych decyzji, wyciąganie wniosków i przewidywanie konsekwencji swoich działań), - rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i budowania relacji z innymi osobami odpowiednio do pełnionych ról społecznych, - rozwijanie u dzieci i młodzieży kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy i kreowanie właściwych postaw i umiejętności (kreatywność, innowacyjność oraz pracę zespołową), - umożliwienie dzieciom i młodzieży rozwijanie swoich zainteresowań czy też wyrównywanie dysproporcji pomiędzy uczniami, - -zniwelowanie różnic dotyczących poziomu aktywności fizycznej, - zwiększenie świadomości dotyczącej zapobiegania chorobom cywilizacyjnym (w tym, nadwadze i otyłości), - stworzenie kompleksowej oferty upowszechniania i promocji poszczególnych sportów, - przeciwdziałanie agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży, - podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie wykorzystywania technik i narzędzi innowacyjnych w procesie dydaktycznym, - wzrost atrakcyjności i dostępności do zajęć rozwojowych dla dzieci i młodzieży szkolnej, - poprawa i wzbogacenie oferty zajęć wyrównujących szanse edukacyjne uczniów, - likwidacja nierówności wynikających z miejsca zamieszkania, - wspieranie rozwoju dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, - stworzenie warunków do rzetelnego realizowania podstawy programowej, podstaw programowania od klasy I do VIII, - organizowanie szkoleń i warsztatów dla środowiska lokalnego w zakresie nowoczesnych technik informacyjnych, - rozbudzanie zamiłowania uczniów do literatury, - podniesienie poziomu czytelnictwa w szkole, - utrwalanie podstawowych zasad zdrowego stylu życia, - utrwalanie reguł z zakresu nauk ścisłych. Zrealizowanie tego projektu w znacznym stopniu zwiększy bezpieczeństwo dzieci, personelu, rodziców korzystających z pomieszczeń szkolnych oraz wpłynie na utrzymanie budynku szkolnego we właściwym stanie. Realizacja projektu w znaczący sposób wpłynie na nowoczesne podejście do nauczania i uczenia się ukierunkowujące uczniów na poszukiwanie, krytyczne myślenie i rozwiązywanie praktycznych problemów. Integruje naukę, technologię, inżynierię, sztukę i matematykę, ukazując, że w praktycznym życiu są one ze sobą

	mocno powiązane. Nowatorskie metody nauczania odchodzą od zapamiętywania danych i reguł na rzecz działania i eksperymentowania. To nauczanie przez doświadczenie, rozwijanie umiejętności poznawczych ucznia, samodzielnego myślenia i działania, wyciągania wniosków oraz myślenia przyczynowo - skutkowego. Jednocześnie pozwalają kształcić uczniów w zakresie podejmowania przemyślanego ryzyka, wytrwałości w rozwiązywaniu problemów, współpracy. Zadania projektowe wpłyną na podniesienie jakości pracy szkoły, realizację zaleceń Rady Europy oraz dobrze przygotują uczniów szkoły do dalszego życia. Pracownia sensoryczna stworzy nowe możliwości terapeutyczne, jakie szkoła może zaoferować dzieciom z różnego rodzaju dysfunkcjami rozwojowymi, zaburzeniami zachowania, czy niepełnosprawnością. Jednocześnie znacząco podniesie jakość udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży i znacząco wpłynie na rozwój uczniów.

Karta przedsięwzięcia/projektu:

Nazwa podmiotu, który będzie realizował projekt	Gminna Biblioteka Publiczna w Miedzianej Górze
Nazwa przedsięwzięcia:	Spotkajmy się w bibliotece – budowa budynku dla stworzenia Centrum Kultury, Czytelnictwa, Turystyki i Usług Społecznych w Miedzianej Górze
Opis przedsięwzięcia: *(W tym zadania planowane do realizacji w ramach przedsięwzięcia)*	Budowa budynku biblioteki wraz z jej wyposażeniem. Celem przedsięwzięcia jest stworzenie miejsca, w którym każdy może w miłej atmosferze spotkać się ze znajomymi, wziąć udział w dyskusjach, prezentacjach, ciekawych warsztatach i kursach oraz bezpłatnie skorzystać z Internetu. Miejsce, w którym każdy znajdzie coś dla siebie, bez względu na wiek, płeć, zamożność czy wykształcenie.
Lokalizacja przedsięwzięcia:	Miedziana Góra
Szacowana wartość przedsięwzięcia: *(w zł)*	10.000.000
Planowany okres realizacji	2024-2027
Źródło finansowania: *(Fundusze UE/ środki prywatne)*	Fundusze UE i/ lub programy krajowe
Prognozowane rezultaty planowanego przedsięwzięcia: *(znaczenie dla obszaru, wpływ na redukcję problemów, oddziaływanie na otoczenie)*	Obecnie na terenie Gminy Miedziana Góra funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Miedzianej Górze oraz jej filia mieszcząca się w OSP w Bobrzy. Istniejący budynek biblioteki przy ul. Urzędniczej posiada dwie kondygnacje nadziemne oraz piwnicę. Powierzchnia użytkowa obiektu wynosi 239,41 m^2, z czego na księgozbiór, czytelnię z komputerami oraz pomieszczenie kierownika placówki wykorzystywane jest 30 m^2, pozostała część to pomieszczenia OSP i świetlicy. Obecny budynek biblioteki w Miedzianej Górze, jego układ funkcjonalny i przestrzenny, nie spełnia swoich funkcji. Małe przestrzenie wewnątrz oraz brak miejsca nie stwarzają warunków do rozwoju placówki jak i oferty kulturowej. Niedostosowane do prowadzonej działalności pomieszczania oraz brak komfortu pracy. Wyeksploatowane i nienadające się do dalszego użytkowania schody oraz brak podjazdów i przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych i rodziców z małymi dziećmi. Ponadto eksploatacja budynku, w którym mieści się biblioteka jest bardzo kosztowna. Obiekt nie jest energooszczędny, co powoduje niepotrzebne straty ciepła oraz podnosi koszy związane z użytkowaniem m.in. ogrzewaniem. Jedną z form lokalnej aktywności społecznej jest biblioteka, która pełni nie tylko funkcję edukacyjną ale również stwarza warunki do rozwoju zainteresowań i pasji. Projekt wpłynie na : - dostosowanie bazy infrastrukturalnej gminnej biblioteki publicznej do współczesnych standardów obiektów użyteczności publicznej, - stworzenie warunków lokalowo – technicznych do rozwijania kompetencji społecznych i kulturowych mieszkańców, w tym służących podnoszeniu ich kompetencji czytelniczych, - zwiększenie poziomu atrakcyjności świadczonych usług bibliotecznych, w szczególności poprzez odpowiednią aranżację przestrzeni i wyposażenia biblioteki,

	- możliwość poszerzenia działalności biblioteki m.in. o zajęcia literackie, plastyczne, z programowania – dedykowane zarówno dzieciom i młodzieży jak i osobom dorosłym, - umożliwienie organizacji imprez kulturalnych także poprzez działające w gminie stowarzyszenia, KGW, kluby seniora czy inne grupy, - udostępnienie miejsca dla dzieci, młodzieży i dorosłych do spędzania czasu wolnego zorganizowanego przez pracowników biblioteki lub inne stowarzyszenia.

Karta przedsięwzięcia/projektu:

Nazwa podmiotu, który będzie realizował projekt	Zakład Gospodarki Komunalnej w Miedzianej Górze Sp. z o.o.
Nazwa przedsięwzięcia:	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kostomłotach Drugich wraz z systemem wodno-kanalizacyjnym na terenie gminy
Opis przedsięwzięcia: *(W tym zadania planowane do realizacji w ramach przedsięwzięcia)*	1. Budowa i podłączenie do oczyszczalni 2 zbiorniki retencji o łącznej poj. 1500 m3. Ich zadaniem byłoby magazynowanie przypływających ścieków przed oczyszczalnią, przy dużych napływach w czasie, gdy wszystkie zbiorniki na oczyszczalni są przepełnione a cykle pracy reaktorów nie pozwalają na ich opróżnienie. 2. Rozbudowa oczyszczalni o kolejne 2 reaktory po 500 m3 wraz z pełnym uzbrojeniem (dmuchawy, ruszty napowietrzające, pompy itp.) oraz prasą do osadu, dostosować proces do wybudowanych reaktorów do pracy oczyszczalni, uzyskać pozwolenie wodno-prawne. 3. W celu osiągnięcia parametrów z Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych, należy wymienić ruszt napowietrzający w reaktorach R2 i R3, zakupić i zamontować sondy tlenowe i azotowe, rozbudować program sterowania oczyszczalnią, zakupić urządzenia pomiarowe do stałej kontroli parametrów oczyszczania ścieków oraz wykonać instalacje dozowania aktywnych bakterii. 4. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej wraz z przepompowniami. 5. Rozbudowanie sieci wodociągowej oraz przebudowa istniejącej już sieci wodociągowej, która zakłada wymianę sieci azbestowo-cementowej na sieć z PE lub PCV.
Lokalizacja przedsięwzięcia:	Kostomłoty Drugie, gmina Miedziana Góra
Szacowana wartość przedsięwzięcia: *(w zł)*	12.000.000,00
Planowany okres realizacji	2023-2027
Źródło finansowania: *(Fundusze UE/ środki prywatne)*	Fundusze UE i/ lub programy krajowe
Prognozowane rezultaty planowanego przedsięwzięcia: *(znaczenie dla obszaru, wpływ na redukcję*	Obszary problemowe wynikające z aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy Miedziana Góra to: niezadowalający stan wód powierzchniowych oraz umiarkowany stan wód podziemnych. Mogą one przyczyniać się do pogarszania aktualnego stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy Miedziana Góra. Przedmiotowy projekt będzie polegać na kontynuacji sanitacji Gminy Miedziana Góra, rozpoczętej w 2001 roku. Celem projektu jest poprawa wydajności

problemów, oddziaływanie na otoczenie)	oczyszczalni ścieków oraz zwiększenie odsetka ludności korzystającego z systemu oczyszczania ścieków. Uzyskanie wskaźnika skanalizowania gminy w wysokości 100%. Ochrona środowiska naturalnego, rozwój działalności gospodarczej oraz poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury lokalnej tj. budowę zbiornika retencyjnego na ścieki oraz sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Między innymi projekt pozytywnie wpłynie na ochronę środowiska wodnego oraz efektywne gospodarowanie jego zasobami. Tym samym doprowadzi do maksymalnego zminimalizowania możliwości odprowadzania zanieczyszczeń do wód i gleby, co poprawi stan ogólnego środowiska naturalnego. Wspomniana już budowa infrastruktury zaopatrzeniowej ludności w wodę spowoduje rezygnację z korzystania z własnych źródeł, które nie zawsze niestety spełniają wymogi sanitarne. Poprawa warunków tej kategorii wiąże się ze zmniejszeniem ryzyka zachorowań oraz z ogólnym polepszeniem jakości życia okolicznych mieszkańców.

Karta przedsięwzięcia/projektu:

Budowa Centrum Komunikacyjnego na terenie Gminy Miedziana Góra

Okres realizacji: okres kwalifikowalności dla perspektywy 2021-2027
Koszt całkowity: 8,2 mln zł
Dofinansowanie: – 6,96 mln zł – Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027
Wkład własny: – 1,24 mln
Czas realizacji: 2024-2028.

Projekt obejmie swoim zakresem budowę Centrum Komunikacyjnego składającego się z:
1. Budowa centrum przesiadkowego, w tym m.in.
- budynek dworca z poczekalnią, sanitariatami i zapleczem socjalnym dla kierowców
- stanowiska postojowe dla autobusów i busów,
- stanowiska odjazdowe dla autobusów i busów
- parking w systemie „Park&Ride" z miejscami postojowymi dla samochodów,
- parking w systemie „Bike&Ride" z miejscami postojowymi dla rowerów
-zagospodarowanie terenu (mała infrastruktura, ciągi pieszo-jezdne, zieleń, urządzenia towarzyszące)
- usługa inspektora nadzoru

2. Zakup busów pasażerskich bezemisyjnych do 3 szt. wraz z infrastrukturą niezbędną do ich obsługi i garażowania. Pojazdy będą służyły do transportu wewnątrz gminy, pasażerowie będą dowożeni do Centrum Komunikacyjnego skąd autobusami ZTM Kielce w dalszym kierunku do miasta.

3. Działania przedprojektowe w tym wykup gruntów pod inwestycję, zmiany w MPZP i działania projektowe.

Dzięki realizacji projektu nastąpi poprawa poziomu i jakości życia społeczności lokalnych, oraz ograniczenie zanieczyszczenia powietrza poprzez przyśpieszony rozwój czystych, bezpiecznych, spójnych, funkcjonalnych i efektywnych form transportu publicznego i niezmotoryzowanego transportu indywidualnego.

Działanie stworzy podstawy do ścisłej integracji transportu publicznego KOF oraz obsługi pasażerskiej na terenie gminy Miedziana Góra.

III. Oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. 3. 3): wskazującego, że strategia zawiera „oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia”* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (*Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022r*) o samorządzie gminnym.

Poszczególne kierunki i działania realizowane będą poprzez świadome kształtowanie polityki gminy. Zakłada się, że rezultatem podjętych działań będzie możliwe osiągnięcie wizji rozwoju gminy. Ponadto, w wyniku realizacji poszczególnych działań przewiduje się osiągnięcie poniżej wskaźniki realizacji planowanych celów operacyjnych, które będą służyły procesom monitoringu strategii rozwoju gminy, a tym samym ocenie stopnia realizacji poszczególnych kierunków działań i zadań. Zdefiniowane wskaźniki odnoszą się do realizowanych celów operacyjnych, w tym poszczególnych zadań. Część zadań strategii została zrealizowana przed określeniem nowych ram rozwoju. Aby jednak zachować dobre praktyki, należy je regularnie powtarzać, dlatego w niektórych przypadkach wskaźnik bazowy jest tożsamy ze wskaźnikiem docelowym.

Tabela 4. Sugerowane wskaźniki[3]

L.p	PROPONOWANE WSKAŹNIKI	Wartość bazowa wskaźnika (2021)	Oczekiwany rezultat w 2030r	Źródło danych
dla 1 celu strategicznego: **Gmina Miedziana Góra przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów miejscem oferującym wysoką jakość życia i wypoczynku**				
1	Liczba mieszkańców gminy ogółem	12 402	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
2	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	1,9%	spadek	UG Miedziana Góra, GUS
3	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	384 osób	spadek	UG Miedziana Góra, GUS
4	Wyniki egzaminu ósmoklasisty– średni wynik w %	67,8%	wzrost	UG Miedziana Góra, GUS
5	Liczba organizacji pozarządowych	38 szt.	wzrost	UG Miedziana Góra
6	Liczba zorganizowanych zajęć i wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	-	-	UG Miedziana Góra/ szkoły
7	Liczba zmodernizowanych oraz doposażonych sal lekcyjnych	-	-	UG Miedziana Góra/ szkoły
8	Liczba dzieci objętych opieką w żłobkach	80 osób	wzrost	UG Miedziana Góra/ szkoły, GUS
9	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach; ogółem	21,8%	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
10	Liczba przeprowadzonych działań na rzecz podnoszenia sprawności funkcjonowania administracji samorządowej	-	-	UG Miedziana Góra

[3] Wskaźniki odpowiadają wskaźnikom określonym w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030

11	Liczba zrealizowanych projektów /działań ukierunkowanych na osoby starsze	-	-	UG Miedziana Góra
12	Liczba zrealizowanych akcji profilaktycznych i działań prozdrowotnych	-	-	UG Miedziana Góra
13	Saldo migracji na 1000 ludności	+ 5,91 osób	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
14	Udział środków przekazanych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w wydatkach bieżących	0,49 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych (stat.gov.pl)
15	Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	6,2	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
dla 2 celu strategicznego: **Wzrost potencjału i atrakcyjności gospodarczej Gminy Miedziana Góra**				
16	Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych	258 osób	spadek	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
17	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	7540 osób	wzrost	
18	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i podmiotów gospodarczych na terenie gminy- podmioty gospodarki narodowej ogółem	112	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych (stat.gov.pl)
19	Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	182,9	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
20	Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej	3 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych (stat.gov.pl)
21	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych	-	-	UG Miedziana Góra
22	Liczba stacji ładowania pojazdów elektrycznych	0	wzrost	UG Miedziana Góra
23	Liczba gospodarstw ekologicznych, agroturystycznych	-	-	UG Miedziana Góra
24	Średnioroczne dochody własne na 1 mieszkańca	1 843,66	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
dla 3 celu strategicznego: **Ochrona środowiska oraz dążenie do efektywnego i zrównoważonego rozwoju przestrzenno-środowiskowego oraz wzmocnienie poziomu integracji z KOF**				
25	Długość sieci kanalizacyjnej	94,6 km	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
26	Długość sieci wodociągowej	131 km	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
27	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	66,2 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
28	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	98,5 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
29	Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej – w % ogółu budynków	97,8 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)

	mieszkalnych			
30	Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej – w % ogółu budynków mieszkalnych	68,5 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
31	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej	23,6 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
32	Długość sieci gazowej na terenie gminy	37 953 m	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
33	Długość zmodernizowanych dróg gminnych	-	-	UG Miedziana Góra
34	Długość utworzonych ścieżek rowerowych.	-	-	UG Miedziana Góra
35	Liczba obiektów publicznych z instalacjami OZE	4	wzrost	UG Miedziana Góra
36	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem gminy	78,6 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych (stat.gov.pl)
37	Odsetek odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów z gospodarstw domowych	51,2 %	wzrost	GUS - Bank Danych Lokalnych stat.gov.pl)
38	Liczba inicjatyw/ przedsięwzięć oraz inwestycji z zakresu poprawy estetyki gminy	-	-	UG Miedziana Góra
39	Liczba przeprowadzonych akcji/inicjatyw/ działań proekologicznych	-	-	UG Miedziana Góra

IV. Zgodność przyjętych kierunków rozwoju gminy z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10f. 2. „Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa"* zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (*Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022r*) o samorządzie gminnym.

Uchwalona w dniu 15 lipca 2020 r. ustawa o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378), wprowadziła (realizując zapisy Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, z perspektywą do 2030 roku) znaczące zmiany w systemie zarządzania rozwojem kraju, poprzez zintegrowanie planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego w dokumentach strategicznych, przygotowywanych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Na poziomie lokalnym Ustawa wprowadziła strategię rozwoju gminy, wyznaczając jednocześnie zupełnie nowe podejście w zakresie jej opracowania, wskazując na konieczność integracji zagadnień społecznych, przestrzennych, gospodarczych oraz wynikających z istniejącego obszaru funkcjonalnego. Zgodnie z zapisami wspomnianej ustawy strategia rozwoju gminy ma być spójna z ustaleniami i rekomendacjami określonymi w strategii rozwoju województwa w celu zapewnienia systemowej integralności dokumentów, a także umożliwieniu komplementarności działań podejmowanych na różnych poziomach zarządzania, w szczególności na obszarach strategicznej interwencji (OSI).

Cele strategiczne i operacyjne postawione w strategii rozwoju gminy Miedziana Góra do 2030 roku wiążą się z problemami zidentyfikowanymi w gminie i są spójne z kierunkami rozwoju określonymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla o randze wojewódzkiej i krajowej. Zgodność strategii lokalnej z celami dokumentów nadrzędnych wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030	**Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+**	**Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)**
Cel strategiczny 1 Gmina Miedziana Góra przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów miejscem oferującym wysoką jakość życia i wypoczynku	Cel strategiczny 3 Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi	Cel 2 Wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Cel strategiczny 2 Wzrost potencjału i atrakcyjności gospodarczej Gminy Miedziana Góra	Cel strategiczny 1 Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie Cel strategiczny 4 Sprawne zarządzanie regionem	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 2 Wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych
Cel strategiczny 3 Ochrona środowiska oraz dążenie do efektywnego i zrównoważonego rozwoju przestrzenno-środowiskowego oraz	Cel strategiczny 2 Przyjazny dla środowiska i czysty region Cel strategiczny 3 Wspólnota i bezpieczna	Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

wzmocnienie poziomu integracji z KOF	przestrzeń, które łączą ludzi Cel strategiczny 4 Sprawne zarządzanie regionem	Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

- **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności:**

Zgodnie z DSRK wśród kluczowych warunków rozwoju jest i to, jak działa, i jakie jest państwo. O tym z jednej strony decyduje model ustrojowy, z drugiej zaś sposoby i filozofia rządzenia.

Cel główny: *Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju.*

Makroekonomiczne warunki rozwoju Polski do 2030 roku		
Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji)	**Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów (dyfuzji)**	**Obszar efektywności i sprawności państwa (efektywności)**
Nastawiony na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski opartych o wzrost KI (wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego) i wykorzystanie impetu cyfrowego, co daje w efekcie większą konkurencyjność	Zgodnie z zasadami rozbudzania potencjału rozwojowego odpowiednich obszarów mechanizmami dyfuzji i absorpcji oraz polityką spójności społecznej, co daje w efekcie zwiększenie potencjału konkurencyjności Polski.	Usprawniający funkcje przyjaznego i pomocniczego państwa (nie nadodpowiedzialnego) działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r).:**

Zakładany model rozwoju to przede wszystkim rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju proponuje zwiększenie odpowiedzialności instytucji państwa za kształtowanie procesów gospodarczych, społecznych i terytorialnych, przy zachowaniu konstytucyjnego modelu społecznej gospodarki rynkowej.

Istotne jest odpowiednie kształtowanie relacji pomiędzy konkurencyjnością gospodarki, dbałością o środowisko oraz jakością życia. Odpowiedzialny rozwój odnosi się więc zarówno do kwestii gospodarczych, społecznych, środowiskowych, terytorialnych, jak i instytucjonalnych. Oznacza rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej.

- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego :**

Podstawą zintegrowanego systemu zarządzania województwem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego jest **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego**, przyjęty uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2870).

Główne założenia Planu: Mimo utrwalania się zjawisk recesyjnych oraz występowania wielu zagrożeń i problemów przestrzennych województwo świętokrzyskie nadal posiada własne, niewykorzystane potencjały rozwoju, które można i należy uruchomić w celu urzeczywistnienia wizji regionu konkurencyjnego, kojarzącego potrzebę zachowania i wzbogacenia wybitnych walorów naturalnych z szansami na przyśpieszenie procesów gospodarczych. Zagospodarowanie przestrzenne województwa powinno być oparte o mechanizmy rynkowe oraz zasadę równoważenia działań przestrzennych zakładającą równorzędność celów środowiskowych oraz społeczno-gospodarczych. Wizja ta jest zbieżna z celami szeroko rozumianego ekorozwoju i odpowiada oczekiwaniom społecznym, powszechnie wyrażanym we wnioskach zgłoszonych do Planu województwa. Wiodącym imperatywem regionalnej polityki przestrzennej winno być zatem integrowanie działań gospodarczych, politycznych i społecznych, podejmowanych na różnych poziomach zarządzania, z utrzymaniem równowagi środowiska naturalnego, trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz zachowaniem najcenniejszych wartości krajobrazu. Wśród nadrzędnych priorytetów zagospodarowania przestrzennego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego eksponuje się: - wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury; - walory architektoniczne i krajobrazowe; - wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych; - wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury; - walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności; - potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.
Strategiczna misja Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego: „Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług”.
Cel generalny Planu (…): „Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu”.

- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego :**

Ze względu na przynależność Gminy Miedziana Góra do miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, obowiązującym są ustalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczące opracowania Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego (Planu MOF OW), przyjętej Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXVII/377/20 z dnia 28 grudnia 2020r., który został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego z dnia 12 stycznia 2021 r., pod pozycją 277.

Niniejszy Plan MOF OW został opracowany dla obszaru w granicach administracyjnych gmin: Miedziana Góra, Zagnańsk, Łączna, Masłów, Górno, Daleszyce, Morawica, Sitkówka-Nowiny, Chęciny, Piekoszów, Strawczyn, Chmielnik i ośrodka rdzeniowego — miasta Kielce.

Plan miejskiego obszaru funkcjonalnego ma za zadanie stworzenie kompleksowej wizji kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej tego obszaru zgodnie z zasadami ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju jak również koordynację działań mających na celu usprawnienie i integrację systemów komunikacji, infrastruktury technicznej, a także kreowanie i racjonalne rozmieszczenie rozwoju funkcji metropolitalnych o wyższym standardzie.

Większa część obszaru MOF OW należy, pod względem fizyczno-geograficznym, do makroregionu Wyżyna Kielecka oraz do mezoregionów w jego obrębie: Góry Świętokrzyskie, Pogórze Szydłowskie, Płaskowyż Suchedniowski. Ponadto część obszaru funkcjonalnego należy do makroregionu Niecka Nidziańska i mezoregionów — Niecka Połaniecka i Dolina Nidy, oraz do makroregionu Wyżyna Przedborska i położonego w obrębie jej obrębie mezoregionu — Wzgórza Łopuszańskie.

Mapa 2. Podstawowe funkcje Gmin

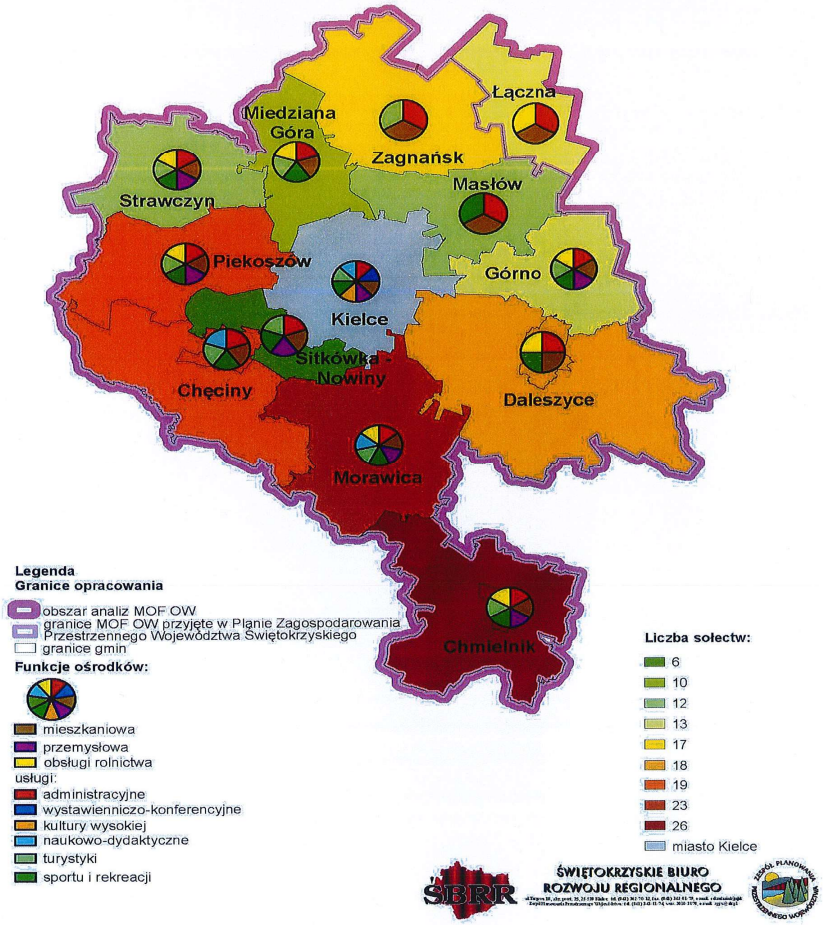

Źródło: zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"

Strategiczną misją Planu Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego jest: Wzmocnienie spójności terytorialnej miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Kielc oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, rozwoju racjonalnej struktury przestrzennej, zachowania odpowiednich proporcji i rozmieszczenia poszczególnych funkcji, oraz zwiększenie wpływu ośrodka wojewódzkiego jako centrum metropolii na sąsiadujące miasta i gminy, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do nauki, rynku pracy, zadbanej przestrzeni oraz wyżej zorganizowanych usług.

Za cel generalny Planu MOF OW uznaje się: Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej MOF OW, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej oraz efektywnemu wykorzystaniu potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu.
Powyższy cel będzie osiągany poprzez współzależnie realizowane **cele warunkujące**, ukierunkowane na integrację zadań rozwoju społeczno-gospodarczego w sferze przestrzennej oraz wzmocnienie zdolności absorpcyjnej środków pomocowych w systemie planowania miejscowego. Są to następujące cele:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej MOF OW z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy,
2. Formowanie racjonalnej struktury przestrzennej MOF OW oraz powiązań funkcjonalnych w ramach tej struktury i na zewnątrz (z pozostałymi obszarami funkcjonalnymi województwa świętokrzyskiego, a także z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą) przy jednoczesnym wsparciu procesów metropolizacji,
3. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy,
4. Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
5. Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług,
6. Zwiększenie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego,
7. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Przyjęte cele dla MOF OW odpowiadają celowi głównemu oraz celom strategicznym dla Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, zawartym w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2020. **Cel główny ZIT**: Poprawa jakości życia mieszkańców i rozwój gospodarczy Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.
Cele strategiczne:
1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy.
2. Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa drogowego.
3. Rozwój oferty zdrowotnej, socjalnej i edukacyjnej w tym poprawa jakości nauczania.
4. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej KOF.
5. Poprawa efektywności energetycznej oraz inwestycje w odnawialne źródła energii.

Wiodącym instrumentem realizacji strategicznych celów Planu będzie nowa generacja studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin, które winny być opracowane w aspekcie zgodności z regionalną polityką przestrzenną. Oczekuje się, iż w procesie aktualizacji tych dokumentów, priorytetowe zadania Planu przybiorą właściwy wymiar lokalny, adekwatnie do miejsca i roli miasta lub gminy w strukturze funkcjonalno-przestrzennej MOF OW.

Dokument zachowuje także spójność z dokumentami:
1) Na szczeblu międzynarodowym i krajowym:

- ***Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na lata 2021–2027 w Polsce***

Umowa Partnerstwa określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej

Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Dokument ten zawiera 6 celów, są to:

- *Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej;*
- Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;
- Lepiej połączona Europa;
- *Europa o silniejszym wymiarze społecznym;*
- *Europa bliżej obywateli;*
- *Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu*.

Założenia *Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030* wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w każdy z powyższej wskazanych celów.

- ***Agenda 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju****;* - przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

- ***Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*** (PEP2030)- stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców*, został przeniesiony wprost z SOR.

Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska:
Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;
Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

- ***Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030****;*

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w *Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) i zastępuje *Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020,* przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. z 2012 r. poz. 839). W Strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r.

Sprawdzenie zgodności założeń Strategii z dokumentami wyższego rzędu wykazało pełne powiązanie z tymi dokumentami, a część założonych w Strategii celów bezpośrednio przyczyni się do realizacji założeń opracowań regionalnych i krajowych.
Projekt Strategii uwzględnia cele strategiczne dotyczących ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Dokument jest zgodny z polityką wpisaną do planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego oraz do innych strategii wojewódzkich. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią projektu Strategii.

V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miedziana Góra wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Rozdział odnosi się do *przepisu Art. 10e. 3. 4): wskazującego, że strategia* rozwoju gminy określa w szczególności *„model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy”* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (*Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022 r.*) o samorządzie gminnym.

V.1. Środowisko naturalne i jego ochrona w tym kwestie wodne

Bardzo ważną kwestią warunkującą rozwój gminy jest położenie w systemie obszarów ochrony przyrody. W gminie występuje znaczna koncentracja obszarów objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. jedn. Dz. U. 2021 poz. 1098 ze zm.). Realizacja wszelkich planów inwestycyjnych, w szczególności z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej i budownictwa, winna uwzględniać uwarunkowania środowiskowe i wszelkie reżimy ustanowione dla ochrony przyrody.

Obszar gminy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem rzeźby terenu, występują tu wzniesienia na przemian z dolinami o przebiegu równoleżnikowym. Wzniesienia w rejonie Miedzianej Góry tworzą pasmo Bukowej Góry oraz Góry Kamień (400 m. n.p.m). Okolice Tumlina-Wyknia i Tumlina-Podgrodzia to wzniesienia osiągające wysokość 397.5 m. n.p.m. Północną cześć gminy stanowi wzniesienie podłużne o wysokości dochodzącej do ponad 400 m. n.p.m., po którego południowej stronie rozciąga się rozległa dolina rzeki Bobrzy. Południowo – zachodnią część gminy przecina dolina rzeki Sufraganiec. Dodatkowo na obszarze gminy obserwuje się znaczące zmiany w rzeźbie terenu wynikające z prowadzenia działalności górniczej wywołanej eksploatacją surowców mineralnych. Ponad 20-letnia eksploatacja złoża „Laskowa Góra” potwierdziła występowanie na terenie gminy duży udział zjawisk krasowych. W złożu stwierdzono znacznych rozmiarów jaskinie krasowe.

Niemal cały obszar Gminy Miedziana Góra objęty jest ochroną prawną. Funkcjonują tu następujące **formy ochrony przyrody**:

- Suchedniowsko–Oblęgorski Park Krajobrazowy – teren parku obejmuje północną część obrębu ewidencyjnego Ćmińsk Rządowy o powierzchni 803 ha pokrytą lasami w użytkowaniu Lasów Państwowych;
- Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu – łączna powierzchnia 25 498 ha, z czego na terenie gminy znajduje się 1 632 ha – miejscowość Kostomłoty Pierwsze, najważniejszą funkcją tego obszaru jest ochrona wód podziemnych i powierzchniowych;
- Suchedniowsko–Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu – położony na terenie otuliny Suchedniowsko–Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego, zajmuje powierzchnię 25 681 ha, w Gminie Miedziana Góra 4 557 ha (9 obrębów ewidencyjnych tj.: Przyjmo, Ćmińsk Rządowy, Ćmińsk Kościelny, Bobrza, Porzecze, Ciosowa, Wykień, Miedziana Góra i Kostomłoty Drugie), ochroną objęto obszary leśne oraz rolnicze gęsto zaludnione;
- Rezerwat przyrody nieożywionej „Kamienne Kręgi” – położony w obrębie ewidencyjnym Ćmińsk Kościelny, utworzony w 1994r. w celu zachowania ze względów naukowych, kulturowych, dydaktycznych i historycznych odsłonięć piaskowców oraz cennych zabytków kultury materialnej,

w tym położonego w obrębie rezerwatu przyrody „Kamienne Kręgi” ale nieobjętego prawną ochroną przyrody rezerwat archeologiczny „Góra Grodowa”;

- Rezerwat przyrody „Sufraganiec” – położony w miejscowości Kostomłoty Pierwsze, tj. na terenie Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, powierzchnia wynosi 17,31 ha, posiada wysokie walory turystyczne, a także jest obiektem bardzo cennym pod względem naukowo – dydaktycznym;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Grodowy Stok w Ćmińsku” – cenne siedlisko przyrodnicze 0,6 ha położone w Ćmińsku Kościelnym w sąsiedztwie Grodowego Źródła (pomnika przyrody);
- Użytek ekologiczny „Bagno” w Kostomłotach Drugich o powierzchni 0,77 ha;
- "Kaplica św. Barbary - zespół przyrodniczo-krajobrazowy" gdzie przedmiotem ochrony jest kaplica p.w. św. Barbary, kapliczka św. Jana Nepomucena oraz kompleks leśny, w którym te obiekty są położone.
- Stanowisko dokumentacyjne - odsłonięcie skalne piaskowców triasowych prezentujące ciekawe struktury sedymentacyjne w nieczynnym kamieniołomie Wykień – powierzchnia 1,8 ha.

Ponadto na terenie gminy znajdują się obszary objęte ochroną Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Są to:

- Lasy Suchedniowskie PLH 260010 – obszar o powierzchni 19 403,12 ha (z czego 803,5 ha na terenie gminy) obejmuje wschodnią część Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego obejmującego zachodnie partie Płaskowyżu Suchedniowskiego porośniętego dużym kompleksem naturalnych lasów mieszanych. Ustanowiono go w celu ochrony unikatowych zasobów przyrodniczych regionu oraz pozostałości Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego. Największą wartością środowiska przyrodniczego Parku są lasy, stanowiące pozostałość dużego, jeszcze w znacznym stopniu naturalnego kompleksu leśnego zwanego Puszczą Świętokrzyską. Ogólna powierzchnia lasów na obszarze Parku i jego otuliny wynosi 22.296 ha.
- Dolina Bobrzy PLH 260014 – obszar o łącznej powierzchni 612,69 ha, z czego 17 ha na terenie gminy jest to teren prywatny obejmujący dolinę rzeki Bobrza z obrębów ewidencyjnych Porzecze, Ciosowa, Kostomłoty Pierwsze i Kostomłoty Drugie. Bobrza jest najdłuższym dopływem Czarnej Nidy, w znacznej mierze nosi ślady uregulowania, ale często meandrując tworzy malownicze starorzecza i rozlewiska. Ogółem stwierdzono tu występowanie 13 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej.

Należy również podkreślić istnienie na terenie Gminy Miedziana Góra następujących pomników przyrody: „Odsłonięcie Geologiczne na wzniesieniu Ciosowa” (teren nieczynnego kamieniołomu „Ciosowa), „Ślady Górnictwa” (położony we wsi Miedziana Góra, naprzeciw tzw. góry Kaplicznej), „Grodowe Źródło” (położony w obrębie ewidencyjnym Ćmińsk Kościelny), „Urwisko skalne Piekło” (położony w miejscowości Ciosowa).

Gmina Miedziana Góra położona jest **na terenie zlewni rzek Bobrzanka i Czarna Konecka**. Główną rzeką, która odwadnia całą gminę jest rzeka Bobrza z dwoma lewobrzeżnymi dopływami: Sufraganiec (przepływa przez południowo-wschodnią część gminy) oraz Ciemnica (odwadnia północno-zachodnią część gminy). Dodatkowo północna część jest odwadniana przez rzeki Krasną i Czarną Taraskę, które są dopływami Czarnej Koneckiej.

Na terenie Gminy jest zinwentaryzowany jeden zbiornik retencyjno-rekreacyjny wody, tj. Ćmińsk, zasilany przez rzekę Bobrzankę na terenie prywatnym. Pojemność zbiornika wynosi 27,5 tys. m^3, a powierzchnia zalewu 2,75 ha.

Tabela 5. Powierzchnia obszarów prawnie chronione- stan na 2021r

ogółem	ha	7 108,90

rezerwaty przyrody	ha	29,23
parki krajobrazowe razem	ha	829,00
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	6 276,33
rezerwaty i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	ha	30,06
użytki ekologiczne	ha	0,77
stanowiska dokumentacyjne	ha	1,80
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	1,83
Pomniki przyrody	Szt	6

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych (stat.gov.pl)

Poza tym na terenie gminy Miedziana Góra, w jej północnej części występuje **Krajowy Lądowy Korytarz Ekologiczny** zapewniający swobodną łączność z innymi obszarami przyrodniczo cennymi Polski. Jest elementem przyrodniczym niezbędnym dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i potrzebne do poprawnego i efektywnego gospodarowania zasobami przestrzeni. Korytarze ekologiczne są istotne jako przestrzeń życia i migracji gatunków roślin, zwierząt, grzybów, stanowią podstawę zachowania różnorodności biologicznej i element bezpieczeństwa w organizacji warunków ruchu drogowego, podnoszą atrakcyjność wizualną przestrzeni. Warunkiem istnienia korytarza ekologicznego jest jego nieprzerwanie trwałą, barierą infrastrukturalną, a do takich należą tylko bariery antropogeniczne. Zatem korytarze ekologiczne są również elementem organizującym przestrzeń życia człowieka.

Surowce mineralne.

Gmina Miedziana Góra ze względu na swoje położenie i urozmaiconą budowę geologiczną skalnego podłoża bogata jest w kopaliny mineralne. Duże znaczenie gospodarcze w ciągu ostatnich kilku wieków w rejonie Miedzianej Góry miało wydobycie i hutnictwo rud głównie miedzi i żelaza. Zamieranie wydobycia rud żelaza rozpoczęło się już od lat trzydziestych a coraz wyraźniej w II połowie XIX wieku, miało związek z wyczerpywaniem się zasobów a także z pojawieniem się nowych technologii i konkurencji ze strony hut śląskich. Większego znaczenia zaczęło na terenie dzisiejszej gminy nabierać wydobycie surowców skalnych - piaskowców w kamieniołomach w Tumlinie, Wykieniu i Ciosowej oraz wapieni w rejonie Kostomłotów.

Mapa 3. Mapa geologiczna Gminy Miedziana Góra

LEGENDA

Granice Gminy Miedziana Góra

Geostanowiska -odsłonięcie geologiczne sztuczne

Wydzielenia geologiczne:

Piaskowce i iłowce oraz skały węglanowe i ewaporaty

Wapienie, margle, iłowce i anhydryty

Mułowce, piaskowce, zlepieńce, tufity i wapienie

Gliny lodowcowe

Skały węglanowe, anhydryty, sole i zubry oraz skały klastyczne

Piaski i mułki wodnolodowcowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ogólnodostępnych danych ze strony, geologia.pgi.gov.pl

Obecnie na terenie gminy Miedziana Góra znaczną rolę gospodarczą odgrywają następujące kopaliny:

- **piaskowce kwarcytowe dolnego dewonu**, których największa wychodnia znajduje się na północ od Miedzianej Góry, w ciągu wzgórz Kamień, Bukowa i Skałka oraz między Kostomłotami i Niewachlowem. Kwarcyty z Bukowej Góry stanowią surowiec ogniotrwały, nadające się również do produkcji kruszyw kolejowych i drogowych. Surowiec obecnie nie eksploatowany.
- **dolomity środkowego dewonu**, kopalina eksploatowana jest ze złoża „Laskowa Góra" przez kopalnię „Laskowa" Kieleckich Kopalni Surowców Mineralnych. Ich właściwości fizyko-mechaniczne kwalifikują je jako surowiec o dobrej jakości do produkcji kruszyw łamanych dla budownictwa i drogownictwa, natomiast skład chemiczny powoduje, że nadają się one (w tym również odpady technologiczne po produkcji kruszyw) do wyrobu poszukiwanych mączek i nawozów wapniowo-magnezowych. Pewne partie dolomitów ze złoża mogą być przydatne w przemyśle szklarskim.
- **wapienie górnego dewonu**, mają zastosowanie do produkcji kruszyw drogowych (złoża „Kostomłoty" i „Mogiłki") i budowlanych (złoże „Krzemucha"). Mogą być również używane w przemyśle hutniczym, chemicznym i cukrowniczym. Występowanie wapieni mogących mieć znaczenie jako obszary złożowe, ograniczone jest niestety do jednego ciągu wzgórz w rejonie Kostomłotów Drugich. Poza zagospodarowanymi już trzema złożami nie ma tu perspektyw udokumentowania i eksploatacji innego złoża.
- **piaskowce dolnego triasu**, wychodnie kompleksy piaskowców tumlińskich zajmują w gminie duży obszar. Obecnie eksploatacja odbywa się na niewielką skalę w jednym kamieniołomie na Górze Grodowej, jako tradycyjnego kamienia budowlanego. Odpady przy pozyskiwaniu bloków i płyt mogą być używane jako kamień łamany i kruszywo drogowe. Wychodnie piaskowców na terenie gminy zajmują obszary wzgórz prawie w całości pokrytych lasami, o dużych wartościach przyrodniczych i znaczeniu dla stanu i równowagi środowiska naturalnego. Z tych względów została wstrzymana eksploatacja złóż „Wykień" i „Ciosowa".
- **gliny, mułki i iły czwartorzędowe**- mogą stanowić surowce ilaste ceramiki budowlanej. Gliny zwałowe występują na powierzchni na dość znacznych obszarach w okolicach Kostomłotów Pierwszych, Kostomłotów Drugich, Tumlina Wykienia oraz Ćmińska Wykienia i Ćmińska Podgrodu.
- **piaski czwartorzędu**, -stanowią kopalinę najpowszechniej występującą i wykorzystywaną na terenie gminy w dolinach Bobrzy i Sufragańca.

Na terenie gminy istnieją obszary na których możliwe jest rozpoznanie i zagospodarowanie nowych złóż.

Strategia Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 realizuje przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz.U.2022.2625), w szczególności art. 326, który wskazuje, dokumenty, które powinno uwzględniać się w strategiach rozwoju gmin.

Gmina Miedziana Góra położona jest w rejonie wodnym **Górnej -Zachodniej Wisły** (obszar działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie), oraz w niewielkim zakresie w regionie wodnym **Środkowej Wisły** (obszar działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie).

Zgodnie z art. 315 pkt 1-3 niniejszej ustawy planowanie w gospodarowaniu wodami obejmuje następujące dokumenty planistyczne:

1) plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy;
2) plany zarządzania ryzykiem powodziowym;
3) plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Ad 1) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły[4], to podstawowe dokumenty planistyczne gospodarki wodnej, w których ustalane są cele środowiskowe wód. Głównym celem jest uzyskanie dobrego stanu ekologicznego. W przypadku gdy jednolita część wód (JCW) osiągnęła pożądany stan, celem jest niepogorszenie tego stanu.
Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz.U.2022.2625 ze zm.) jednym z dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami są plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Dokumenty te stanowią podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości. Zestaw Działań opracowany dla wszystkich kategorii wód, który stanowi część IIaPGW[5] (Rozdziała 12) i ukierunkowany został na osiągnięcie ustanawianych celów środowiskowych wraz z jego podsumowaniem. Informacje dotyczące działań przypisanych dla poszczególnych JCW dostarczają **Karty Charakterystyk** znajdujące się pod adresem www: https://apgw.gov.pl.
Każdy zestaw działań zawiera działania „podstawowe" określone w art. 11 ust. 3 RDW, oraz jeśli to stosowne, działania „uzupełniające" (wskazane w art. 11 ust. 4 RDW) przyjmowane dla osiągnięcia przez JCWP i JCWPd celów środowiskowych.
Zgodnie z art. 4 ust. 1 RDW (Ramowa Dyrektywa Wodna) celem dla wód powierzchniowych jest:

- niepogarszanie stanu części wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW;
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych;
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych;
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Zgodnie z art. 59 prawo wodne celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Działania służące osiągnięciu ustalonych dla JCWPd celów środowiskowych polegają w szczególności na stopniowym redukowaniu zanieczyszczenia wód podziemnych przez odwracanie znaczących i utrzymujących się tendencji wzrostowych zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka. Do kompetencji gminy należy aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP; a do działań do realizowanych przez właścicieli urządzeń wodnych:

[4] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) Dz.U.2023.300 z dnia 16.02.2023r

[5] J.w.

- analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych.

Natomiast celem środowiskowym obszarów chronionych jest osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami wynikającymi z przepisów szczególnych, na podstawie których obszary chronione zostały utworzone/ustanowione.

Mapa 4. JCW na terenie Gminy Miedziana Góra

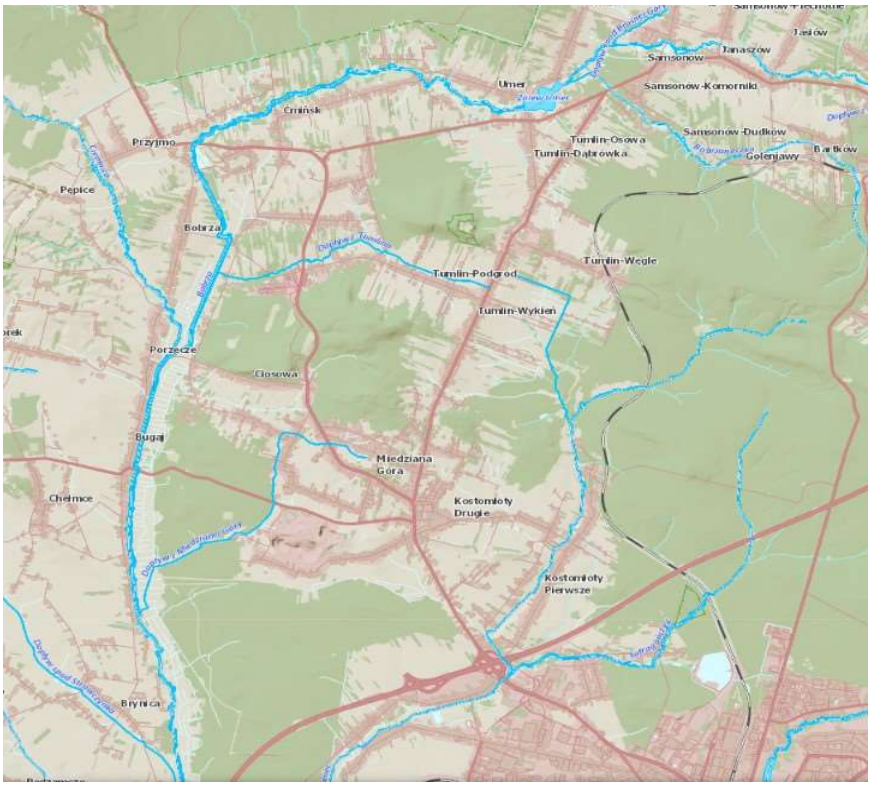

Źródło: https://wody.isok.gov.pl /imap_kzgw/?gpmap=gpPGW

W Strategii określono cel strategiczny: *Ochrona środowiska oraz dążenie do efektywnego i zrównoważonego rozwoju przestrzenno – środowiskowego oraz wzmocnienie poziomu integracji z KOF*, który ma być osiągnięty poprzez m.in. cel operacyjny: *Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych*; wpisujące się pośrednio w powyższe cele środowiskowe.

Gmina Miedziana Góra znajduje się w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły i Środkowej Wisły.

Poniżej przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), zlokalizowanych w granicach administracyjnych Gminy Miedziana Góra.

Tabela 6. Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Miedziana Góra[6]

Kod i nazwa JCWP[1]	Status[3]	Stan ogólny[5]	Przypisane cele środowiskowe[8]		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych[6]
			Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
RW20000 621648269	naturalna część	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników	zagrożona

[6] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) Dz.U.2023.300 z dnia 16.02.2023r

Sufraganiec Rejon wodny Górnej - Zachodniej Wisły	wód		dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	[benzo(a)piren(w),fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry	
RW200003216482895 Bobrza Rejon wodny Górnej - Zachodniej Wisły	naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry	zagrożona
RW200003216299 Wierna Rzeka Rejon wodny Górnej - Zachodniej Wisły	naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona
RW20000625445 59 Czarna od Krasnej do Plebanki Rejon wodny Środkowej Wisły	naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry	zagrożona
RW20001625442 9 Krasna Rejon wodny Środkowej Wisły	naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	zagrożona

Źródło danych: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWP:
1. informacje podstawowe, 3. status JCWP, 5. ocena stanu JCWP, 8. cel środowiskowy, 6. presje determinujące stan wód

Tabela 7. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Miedziana Góra

Kod JCWPd[1]	Stan JCWPd[2]	Przypisane cele środowiskowe[5]		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych[3]
		Stan chemiczny	Stan ilościowy	
GW2000101 Rejon wodny Górnej - Zachodniej Wisły	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	zagrożona ilościowo
GW200085 Rejon wodny Środkowej Wisły	dobry	dobry stan chemiczny	dobry stan ilościowy	niezagrożona

Źródło danych: www.apgw.gov.pl – Karty Charakterystyk JCWPd:
1. informacje podstawowe, 2. ocena stanu JCWPd, 5. cele środowiskowe dla JCWPd, 3. presje determinujące stan JCWPd

Jak wynika z powyższych tabel, wszystkie Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na terenie Gminy Miedziana Góra odznaczają się stanem ogólnym określonym jako zły natomiast Jednolite Części Wód Podziemnych – dobry.

Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, to: Rozbudowa i/lub modernizacja oczyszczalni ścieków w Kostomłotach Drugich; Rozbudowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i ujęcia wody; Działania na rzecz rozwoju systemu gospodarki wodno-ściekowej m.in. poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych, budowę pompowni, zbiorników wyrównawczych, zasilania energetycznego; Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, w tym kanalizacji deszczowej, obiektów małej retencji wodnej gminnych; Ograniczenie wystąpień nadzwyczajnych zagrożeń środowiska (awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej); Działania na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców; Ochrona przyrody oraz bioróżnorodności; Racjonalne wykorzystanie zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, w tym kontrolę i utrzymanie sprawności urządzeń zaopatrzenia w wodę, ukierunkowane na zmniejszenie strat własnych wody; Wdrażanie elementów gospodarki obiegu zamkniętego; Ochrona przed podtopieniami, suszą i deficytem wody, poprzez utrzymanie we właściwym stanie funkcjonalności urządzeń melioracji wodnych czy Realizacji działań zmierzających do zapobiegania i dostosowywania do zmian klimatu.

Jednym ze sposobów szeroko pojętej ochrony wód podziemnych służącej osiągnięciu celów środowiskowych jest opracowana w Polsce koncepcja udokumentowania i ochrony najcenniejszych zasobów tych wód – głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP). Zgodnie z art. 120 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne ochronie zasobów wodnych służy m.in. ustanawianie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, do których zalicza się także główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP).
Gmina Miedziana Góra położana jest **w granicach udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP):**
- nr 414 Zagnańsk (południowa część gminy) o powierzchni obszaru zasobowego 219,6 km^2, określonego w dokumentacji hydrogeologicznej zatwierdzonej decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 grudnia 2006 r. znak DGkdh/4791 - 6592-1/9315/06/MSt poprzez zapewnienie ochrony czystości gruntu oraz wód podziemnych i powierzchniowych. W wyżej wspomnianej dokumentacji zbiornika wyznaczono propozycje działań ochronnych zbiornika. Jest to zbiornik mający charakter szczelinowo-porowy o łącznych zasobach dyspozycyjnych 2 000 m3 /h. Jest to zbiornik powstały w triasie. Posiada on szczegółową dokumentację hydrogeologiczną. Wody podziemne mają podstawowe znaczenie jako źródło zaopatrzenia ludności gminy w wodę pitną.

Mapa 5. Fragment mapy głównych zbiorników wód podziemnych

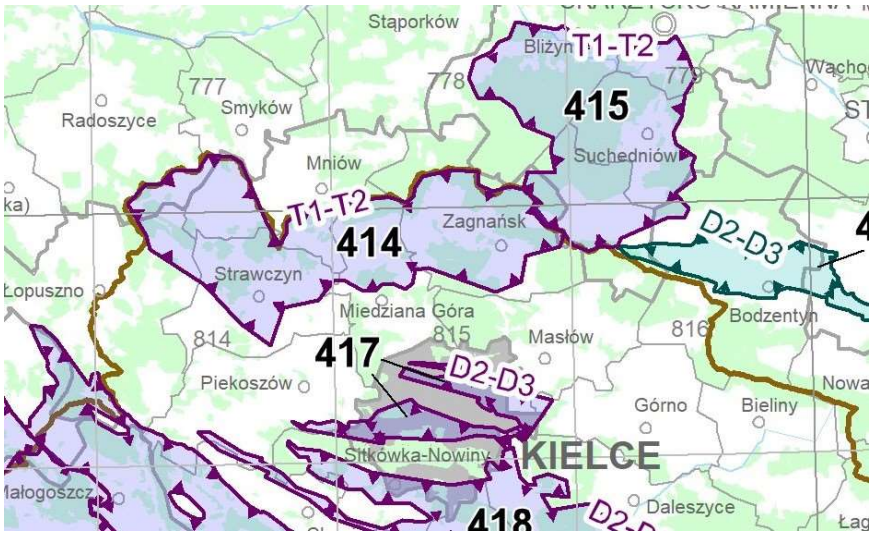

Źródło: file.html (14173×10630) (pgi.gov.pl)

Dane dotyczące GZWP, w tym również dane przestrzenne w formacie plików ESRI shapefile są ogólnodostępne i możliwe do pobrania ze strony: https://dm.pgi.gov.pl/.

Ad 2) W Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły[7], jako cel główny wskazuje się graniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Dla obszarów, które szczególnie zagrożone są powodzią, przygotowano katalog działań, które pogrupowano według sposobu ich realizacji: działania techniczne i nietechniczne. W przywołanym dokumencie, nie wskazano działań technicznych do realizacji obejmujące teren gminy Miedziana Góra[8]. Na podstawie map zagrożenia powodziowego o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U.2022.2625 z późn. zm.), stwierdzono, że na terenie Gminy Miedziana Góra, w odniesieniu do rejonu wodnego Środkowej Wisły nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią; natomiast dla regionu Górnej-Zachodniej Wisły **występuje odcinek wału przeciwpowodziowego rzeki Bobrzy** (ok550m). W związku
z powyższym w myśl art. 16 pkt 34 ppkt c) ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne, obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują tereny pomiędzy brzegiem rzeki Bobrzy a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy. W aktualnie obowiązującym od 23.03.2023r planie, nie planuje się żadnych działań na terenie gminy Miedziana Góra.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego, część terenu gminy Miedziana Góra położona w ramach właściwości miejscowej Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, znajduje się całkowicie poza obszarem zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%), a takie całkowicie poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania.

[7] Z dniem 23 marca 2023r wszedł w życie zaktualizowany Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, który został przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022r w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U.2022r. poz. 2739);
[8] lista-dzialan-strategicznych-Wisla.xls (live.com);

Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły*, to: Działania na rzecz rozwoju systemu gospodarki wodno-ściekowej m.in. poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych, budowę pompowni, zbiorników wyrównawczych, zasilania energetycznego; Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, w tym kanalizacji deszczowej, obiektów małej retencji wodnej gminnych; Ochrona przed podtopieniami, suszą i deficytem wody, poprzez utrzymanie we właściwym stanie funkcjonalności urządzeń melioracji wodnych czy Realizacji działań zmierzających do zapobiegania i dostosowywania do zmian klimatu.

Ad 3) Plan przeciwdziałania skutkom suszy[9] (PPSS) opracowany przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie został sporządzony na podstawie art. 183–185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne z późn. zm.. (PPSS) na lata 2021-2027. Dokument ten wraz z planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami zarządzania ryzykiem powodziowym oraz planami utrzymania wód, przyczyni się do poprawy stanu gospodarki wodnej w Polsce. Jest to dokument o strategicznym znaczeniu, do którego będą się odnosiły wszystkie późniejsze, konkretne działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez organy administracji rządowej, jak i samorządy. Jako główny cel PPSS wskazuje się „przeciwdziałanie skutkom suszy", które odnosi się do procesu kształtowania zasobów wodnych i do racjonalnego korzystania z nich. Celem PPSS jest zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wód, użytecznych dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej. Wśród proponowanych działań znajdują się działania związane ze **zwiększeniem retencji** (zarówno sztucznej, jak i naturalnej), **działania formalne**, a także **działania edukacyjne**. Cel główny precyzują cele szczegółowe, do których w PPSS zaliczono:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

W PPSS zawarte są mapy zagrożenia suszą, które są istotne z perspektywy planowania działań na rzecz przeciwdziałania skutkom suszy. Mapy te zostały opracowane w podziale na cztery klasy:

1) I klasa – obszary zagrożone w stopniu słabym
2) II klasa – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym
3) III klasa – obszary zagrożone w stopniu silnym
4) IV klasa – obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym.

Skupiono się na analizie zagrożenia wystąpienia suszy rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. Przedstawiono również informacje dotyczącą łącznego zagrożenia suszą, uwzględniając wskazane wcześniej typy suszy.
Zgodnie z mapami zamieszczonych na Hydroportalu dotyczącymi zagrożenia suszą, Gmina Miedziana Góra została zaklasyfikowana **w przeważającej części do obszarów umiarkowanie zagrożonych suszą** hydrologiczną, a tylko w północnym fragmencie gmina jest silnie zagrożona.
Jeśli chodzi o wskazane w dokumencie typy suszy, gmina została przypisana do następujących klas:

- Klasa zagrożenia suszą rolniczą – słabo zagrożone
- Klasa zagrożenia suszą hydrologiczną – umiarkowane zagrożenie
- Klasa zagrożenia suszą hydrogeologiczną – umiarkowanie zagrożone.

[9] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615)

Gmina Miedziana Góra należy do obszarów, na których rekomendowane jest wdrożenie działań takich jak m.in.:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie nr 1)
- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych (działanie nr 3)
- analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie nr 6)
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie nr 8) - *dotyczy tylko w zakresie przebudowy*
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych (działanie nr 9)
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie nr 10)
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie nr 24).

We wdrażaniu założeń Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra oraz stosownych planów przestrzennych należy uwzględniać zapisy Planu przeciwdziałania skutkom suszy, w szczególności w zakresie powiększania dyspozycyjnych zasobów wodnych

Osuwiska

Osuwisko to nagłe przemieszczenie się mas ziemnych na obszarach o sprzyjającej im budowie geologicznej. Miejsca występowania osuwisk to naturalne stoki i zbocza oraz skarpy wykopów, nasypów i wyrobisk. Osady, które z uwagi na ich dużą wrażliwość na zmiany wilgotności, stwarzają zagrożenie wystąpienia osuwisk, to gliny, mułki lessowe ale głównie lessy, które występują na terenie Gminy Miedziana Góra. Występująca na stromych zboczach wzniesień erozja wodna gleb niesie za sobą możliwość powstawania osuwisk, co w konsekwencji może doprowadzić do realnego zagrożenia zarówno dla różnego rodzaju obiektów budowlanych jak i bezpieczeństwa ludzi. Projekt SOPO (system osłony przeciwosuwiskowej) uwzględniając warunki geologiczne jak i dotychczasowe obserwacje wytypował takie, „predysponowane" do powstawania osuwisk obszary. W gminie Miedziana Góra zrealizowano już III etap projektu, gdzie precyzyjnie zidentyfikowano tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych jak i szczegółowo opisano osuwiska- to stoki wzniesień w sołectwach Ćmińsk Rządowy, Ćmińsk Kościelny i Ciosowa.

Mapa 6. Fragment mapy: *Zmiana PZPWŚ, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"- osuwiska wg SOPO*

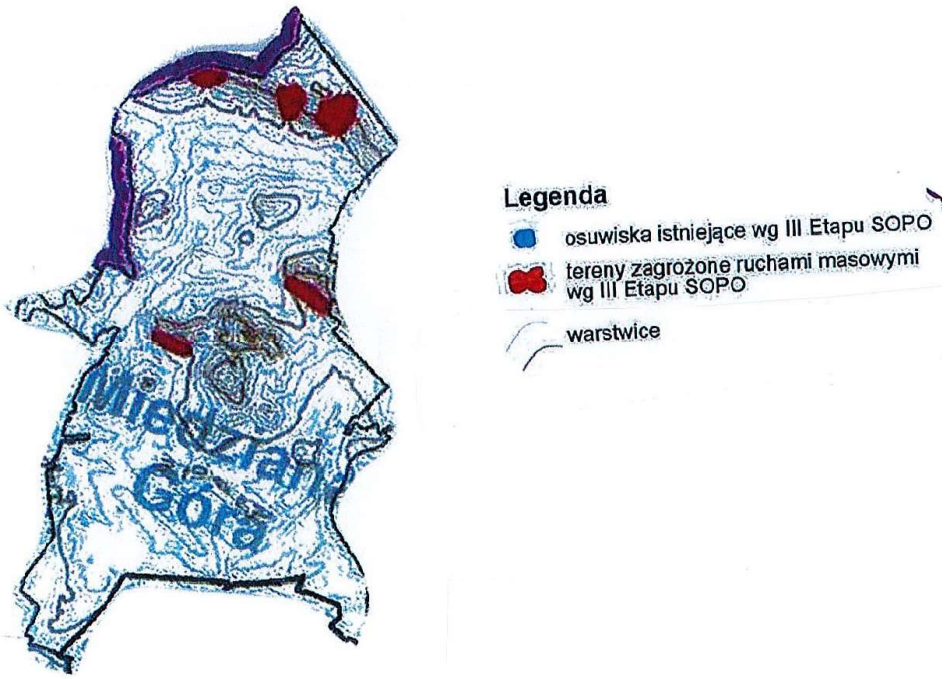

Źródło: zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"

V.2. Model struktury funkcjonalno -przestrzennej gminy Miedziana Góra

Wprowadzenie do modelu

Jednym z elementów strategii rozwoju gminy jest model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Model powinien prezentować przewidywany wpływ, jaki realizacja zapisów strategii rozwoju gminy wywrze na strukturę przestrzenną jednostki. Na modelu przedstawiono podstawowe funkcje terenów w oparciu o: czynniki geograficzno-przyrodnicze, historyczne (układ osadniczy, sieć połączeń komunikacyjnych) oraz powiązania funkcjonalne. Model uwzględnia również wnioski z diagnozy strategicznej przekute w potrzeby i potencjały rozwojowe gminy Miedziana Góra, które w perspektywie kolejnych lat będą najsilniej oddziaływać na strukturę przestrzenną gminy.

Ogólne uwarunkowania modelu

Polityka przestrzenna zajmuje się określaniem celów i sposobów ich osiągania, w zakresie użytkowania i przekształcania środowiska życia człowieka, a tym samym użytkowania przez niego zajmowanego obszaru. Wpływa to na działania podejmowane przez liczne podmioty, czynnie zmieniające kształt tego środowiska.

Prawo przypisało gminie instrumenty wpływające na przekształcenia przestrzenne. Pozwalają one na dokonywanie skoordynowanych przekształceń struktury przestrzennej (np. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Strategia rozwoju gminy, Lokalne lub gminne programy rewitalizacji, czy też lokalne polityki środowiskowe lub społeczne). Narzędziem jest też prawo miejscowe (np. Plany zagospodarowania przestrzennego, uchwała krajobrazowa, Specjalne strefy rewitalizacji). Do tego dochodzą instrumenty ekonomiczne (zwolnienia podatkowe, granty i dotacje, programy), instrumenty społeczne (włączanie społecznościowe, partycypacja w kształtowaniu przestrzeni), bezpośrednie inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też instrumenty

informacyjne (edukacja, dostępność informacji przestrzennej). Dlatego też, obserwuje się rosnące znaczenie zagospodarowania przestrzennego w obszarach zurbanizowanych, jako czynnika lokalizacji firm, które bazują na kapitale ludzkim, w tym na wiedzy i zaufaniu społecznym. Większa świadomość i zaangażowanie obywateli może spowodować wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz świadomości własnej siły sprawczej w procesie rozwoju.

Przestrzeń gminy jest zróżnicowana pod względem społecznym, gospodarczym i przyrodniczym. Dlatego ważne jest prawidłowe uporządkowanie dostępnych zasobów przestrzeni, a następnie umiejętne ich wykorzystanie w procesie rozwoju. Aby proces ten był efektywny musi wynikać lub odpowiadać obecnym i przyszłym potrzebom, lub realizować wypracowane kompleksowe wizje rozwoju.

Główne powiązania funkcjonalno-przestrzenne gminy Miedziana Góra należy rozpatrywać w dwóch podstawowych kategoriach.

Położenie w sąsiedztwie miasta wojewódzkiego oraz w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych (głównie drogowych) znaczenia krajowego i regionalnego

Gmina Miedziana Góra jest średniej wielkości gminą wiejską, położoną w województwie świętokrzyskim. Jest jedną z gmin aglomeracji kieleckiej i położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Kielc –stolicy wojew. świętokrzyskiego. Z miastem tym gmina jest ściśle powiązana administracyjnie i gospodarczo. Wysokie walory przyrodnicze (gmina nazywana jest *Zielonymi Płucami Kielc*), a także niewielka odległość do centrum miasta sprawiają, że jest popularnym miejscem osiedlania się.

Na granicy gminy znajduje się ważny węzeł komunikacyjny na skrzyżowaniu dwóch dróg ekspresowych – 7 i 74. Jej trzonem komunikacyjnym jest droga krajowa S-7 Gdańsk-Warszawa-Kielce–Kraków-Chyżne, droga krajowa nr 74 Kraśnik-Opatów-Kielce-Sulejów-Łódź, droga wojewódzka nr 748 Miedziana Góra-Ruda Strawczyńska oraz droga wojewódzka nr 750 Ćmińsk-Lekomin. Średni czas podróży transportem samochodowym do Kielc zajmuje ok. 30 min, do Krakowa ok. 2h 30 min., natomiast do Warszawy ok. 2h 20 min. Przez południowo-wschodnią część gminy przebiega również linia kolejowa.

Wykorzystanie istniejących szlaków komunikacyjnych do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy warunkowane jest realizacją szeregu inwestycji, w tym budową nowego wariantu trasy S74, który ma przebiegać przez zachodnią część gminy. Wybudowanie tej trasy skróci czas dojazdu mieszkańców gminy w kierunku Łodzi (zwłaszcza osób mieszkających w sąsiedztwie węzła Bugaj). Nowa trasa spowoduje również przeniesienie ruchu tranzytowego z obecnej S74, co przełoży się na wzrost bezpieczeństwa na tej drodze oraz zmniejszenie czasu dojazdu do Kielc dla większości mieszkańców gminy Miedziana Góra.

Mapa 7. Układ sieci transportowej na obszarze gminy Miedziana Góra i podstawowe kierunki ciążenia

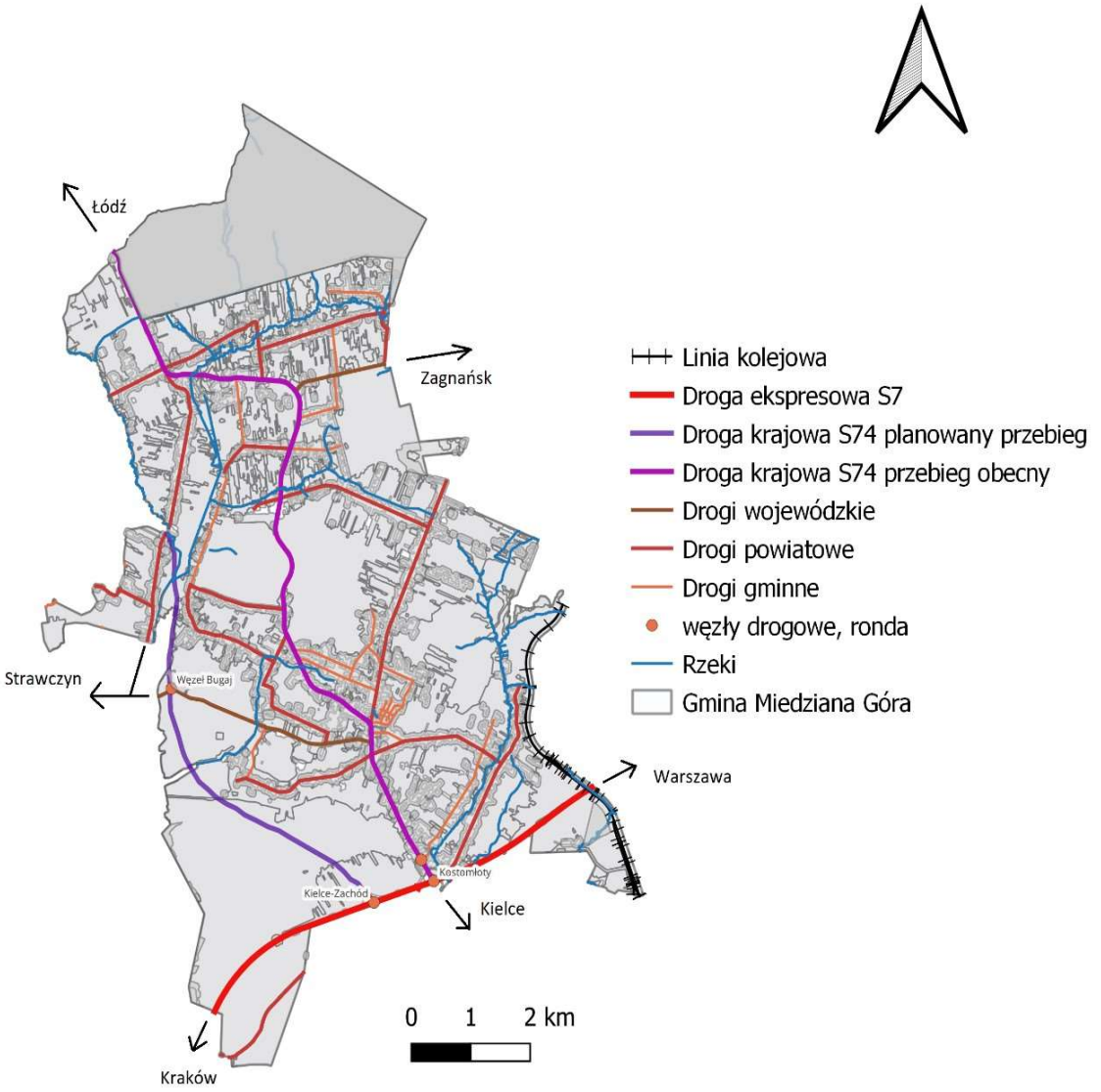

Źródło. Opracowanie własne

Uwarunkowania środowiskowe wpływające na możliwość lokalizacji inwestycji

Obserwuje się duże zróżnicowanie wewnętrzne pod względem zasobów środowiska naturalnego, demografii czy wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Bardzo ważną kwestią warunkującą rozwój gminy jest położenie w systemie obszarów ochrony przyrody. Cały obszar Gminy Miedziana Góra objęty jest ochroną prawną, w tym NATURA 2000. Różnice poszczególnych elementów (czynników, zasobów, zjawisk) społecznych, ekonomicznych, czy w infrastrukturze widoczne są w szczególności w odniesieniu do sołectwa Miedziana Góra, Kostomłoty Pierwsze, Kostomłoty Drugie i Ćmińsk a pozostałymi miejscowościami. Działania w kierunku wykształcenia docelowego systemu powiązań przyrodniczych skupiać się będą przede wszystkim na ochronie oraz przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom wód, powietrza (przede wszystkim w zakresie tzw. „niskiej emisji") i powierzchni ziemi, poprzez realizację działań inwestycyjnych i „miękkich" – np. edukacyjnych i profilaktycznych.

Mapa 8. Położenie form ochrony przyrody w granicach administracyjnych gminy Miedziana Góra

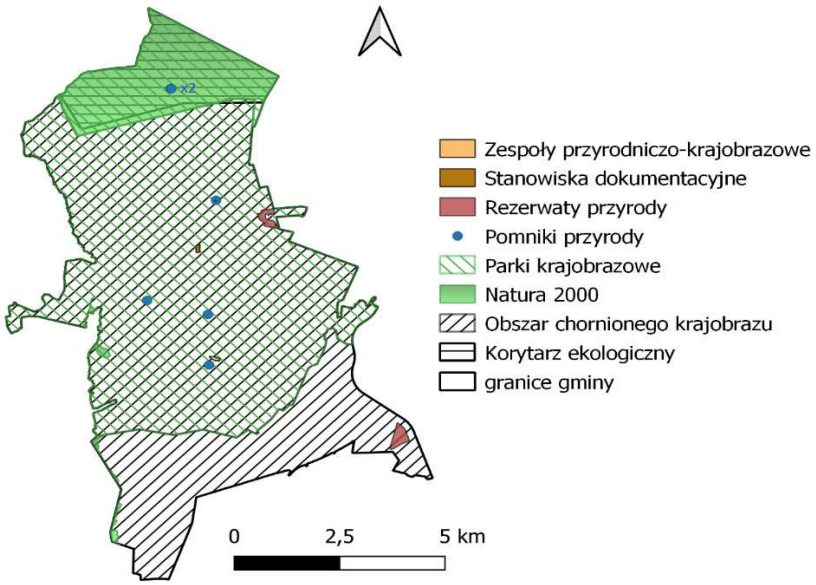

Źródło. Opracowanie własne

Istniejące i planowane elementy infrastruktury sieciowej znaczenia ponadlokalnego

Przez teren gminy przebiegają dwie napowietrzne sieci najwyższego napięcia przecinające gminę równoleżnikowo. Linie przechodzą w większości przez tereny niezurbanizowane. Nitka południowa biegnie wzdłuż drogi S7 w kierunku gminy Piekoszów. Linia północna przecina Kostomłoty Drugie i biegnie wzdłuż ulicy Laskowej na zachód w kierunku gminy Strawczyn. Wzdłuż tej linii najwyższego napięcia biegnie również linia wysokiego napięcia. Spółka Polskie Sieci Elektroenergetyczne do 2030 r. nie planuje rozbudowy infrastruktury przesyłowej, przechodzącej przez teren gminy.

Mapa 9. Schematyczne przedstawienie najważniejszych uwarunkowań energetycznych gminy Miedziana Góra

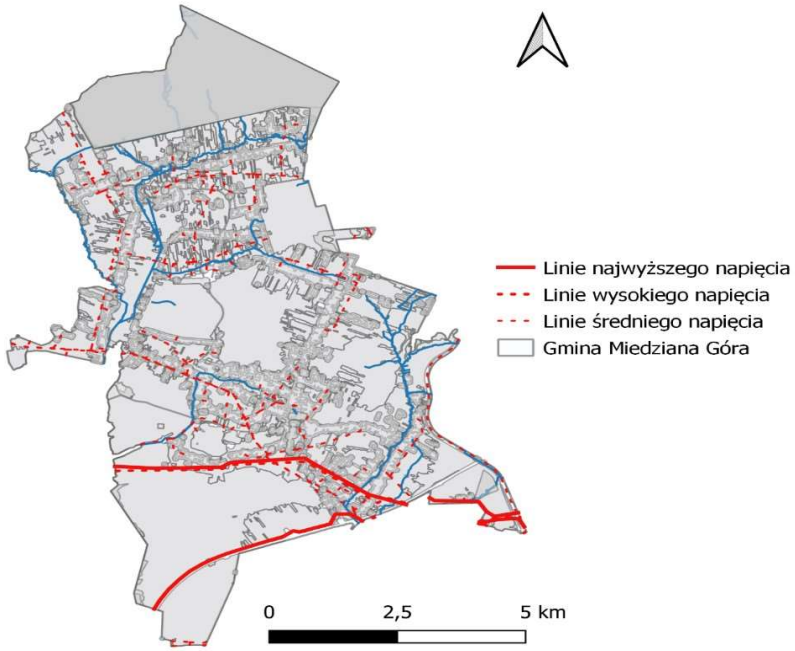

Źródło. Opracowanie własne

Poniższa mapa prezentuje system gazowniczy na terenie gminy Miedziana Góra. Istniejąca sieć obejmuje obszar zurbanizowany. W kolejnych latach planowana jest dalsza rozbudowa sieci średniego ciśnienia.

Mapa 10. System infrastruktury technicznej – system gazowniczy

Źródło: SUiKZP gminy Miedziana Góra

Uwarunkowania sieci osadniczej

Najważniejszym ośrodkiem funkcjonalnym jest sołectwo Miedziana Góra, będąca siedzibą gminy i najbardziej zaludnioną miejscowością. W obrębie tej miejscowości skupiają się funkcje administracyjne, edukacyjne, kulturowe, handlowo-gospodarcze oraz mieszkaniowe. Ponadto świadczone są również usługi medyczne i ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultu religijnego a także znajdują się obiekty o charakterze sportowo-rekreacyjnym i turystycznym.
Wszystkie pozostałe jednostki posiadają rangę „centrów wspomagających". Należą do nich miejscowości „satelitarne" Kostomłoty Drugie, Kostomłoty Pierwsze, Ćmińsk - jako najbardziej zaludnienie oraz wszystkie pozostałe wsie Tumlin, Ciosowa, Porzecze, Bobrza i Przyjmo. W zależności od lokalizacji, wymienione jednostki realizują głównie zadania rolniczo-mieszkaniowe oraz funkcje wspierające, takie jak oświata, kultura, handlowe i gospodarcze czy sport, rozrywka i turystyka.

Przemieszczanie się ludzi na przedmieścia i obszary wiejskie wymusza wyznaczanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej. Według „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego" pod budownictwo mieszkaniowe przeznaczone są głównie pola i łąki wykorzystywane wcześniej rolniczo, stanowiące powierzchnie biologicznie czynne dla KOF. Zabudowa tych obszarów stanowiła zagrożenie naturalne i powodowała konflikty na tle środowiskowym – likwidowane były korytarze napowietrzające oraz zmniejszane powierzchnie terenów zielonych, mających szczególne znaczenie w adaptacji do zmian klimatycznych.
Lokowanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na obszarach wiejskich powoduje kolizję tej zabudowy z zabudową zagrodową. Prowadzenie gospodarstwa rolnego wiąże się z występowaniem pewnych uciążliwości (np. odór, praca w polu w godzinach porannych oraz w dni zwyczajowo wolne od pracy itp.), co może prowadzić do konfliktów na linii starzy a nowi mieszkańcy miejscowości. Silna presja urbanizacyjna w gminie Miedziana Góra prowadzi do wyznaczania terenów budowlanych w lokalizacjach często bez dostępu do infrastruktury oraz obsługi komunikacyjnej. Jest to niebezpieczne zjawisko, zwłaszcza w kontekście planowania przestrzennego, ponieważ niesie ze sobą konsekwencje w postaci chaotycznej zabudowy.
W wielu gminach pomijano przeznaczanie obszarów pod przestrzenie publiczne lub pod funkcję usług podstawowych. W większości przypadków nie działały wydajne systemy transportu publicznego lub sieci ścieżek rowerowych, co prowadziło do dominacji ruchu samochodowego, co skutkowało zatłoczeniem i złą jakością powietrza.

Mapa 11. Grunty zabudowane, w tym tereny budownictwa mieszkaniowego

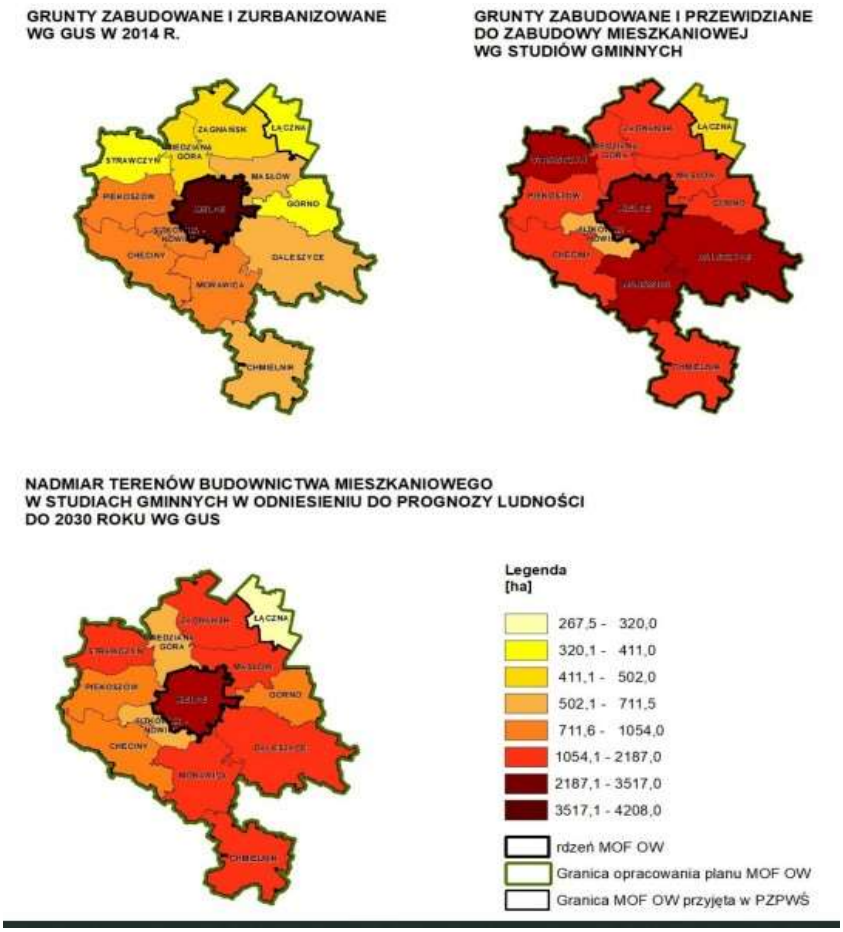

Źródło: zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"

Jak widać na powyższej mapie gmina w opracowywanych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zaplanowała ilość terenów mieszkaniowych przekraczającą, możliwość ich „zapełnienia" („zaludnienia"). W związku z czym konieczny jest przegląd polityki przestrzennej gminy w tym zakresie, biorąc pod uwagę prognozę liczby ludności wg GUS do 2030 r.
Z drugiej strony, wzrost poziomu urbanizacji gminy Miedziana Góra, jest zjawiskiem korzystnym pod warunkiem kształtowania skoncentrowanej zabudowy z dostępem do komunikacji, w tym zbiorowej oraz infrastruktury, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego, a ruchliwość migracyjna zasobów ludzkich przyspiesza zmiany struktur przestrzennych. Poniższa mapa prezentuje zakładany trend rozwojowy liczb osób na 1 km^2. Brak obszarów problemowych z zakresie ubytków ludności czy cechach depopulacji.

Mapa 12. Fragment mapy: *Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"- trendy rozwojowe gminy*

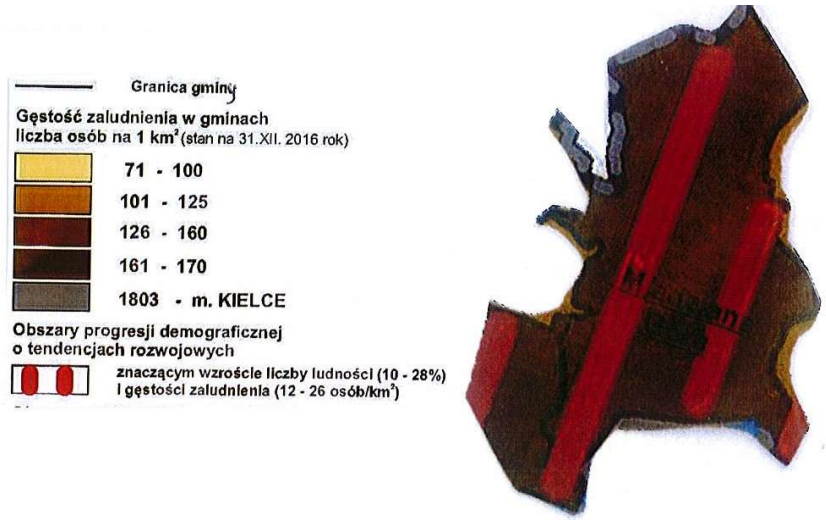

Źródło: zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"

Poniższa mapa przedstawia aktualną na moment opracowywania niniejszej strategii politykę przestrzenną gminy Miedziana Góra ujętą w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten jest zgodny z przewidzianymi strategii rozwoju gminy kierunkami rozwoju gminy Miedziana Góra i miał wpływ na proces kształtowania wizji gminy.

Mapa 13. Kierunki zagospodarowania przestrzennego wynikające ze Studium UiKZP

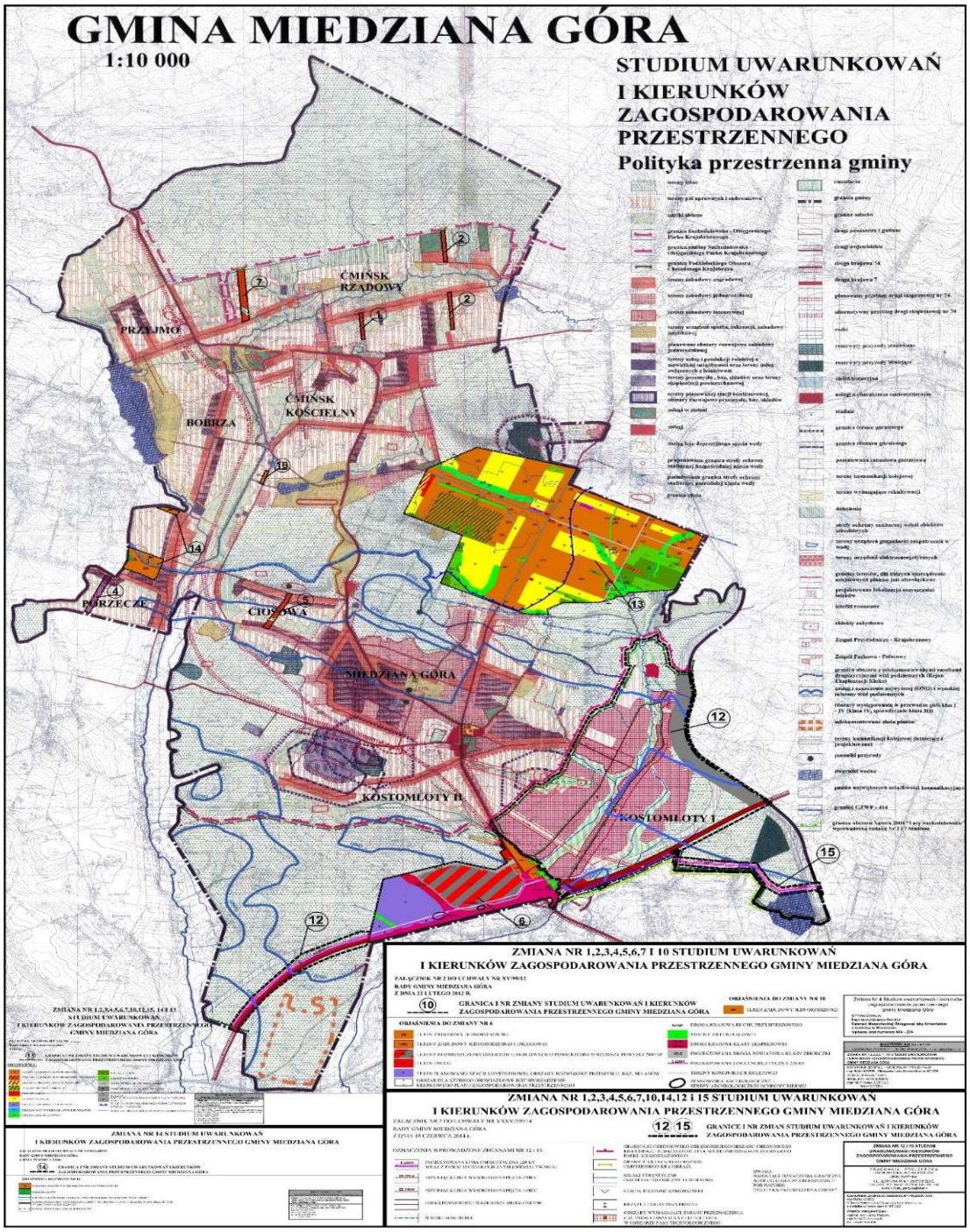

Źródło: SUiKZP gminy Miedziana Góra

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE wg SUiKZP (*wyciąg rozdziału II.1*):

Studium wskazuje na rolę i miejsce gminy Miedziana Góra w strukturach ponadlokalnych. Pomimo, że strategia rozwoju gminy dotyczy obszaru wyłącznie gminy Miedziana Góra, to silne powiązania funkcjonalne i przestrzenne zwłaszcza z miastem wojewódzkim niosą swoje konsekwencje w procesie planowania strategicznego. Rola i miejsce gminy Miedziana Góra w strukturach ponadlokalnych wskazane w Studium to:

1. Położenie gminy w strefie silnego oddziaływania krajowego ośrodka równoważenia rozwoju, w bezpośrednim sąsiedztwie ośrodka stołecznego województwa świętokrzyskiego.
2. Znaczny wpływ procesów urbanizacyjnych na kształtowanie przestrzeni gminy zdeterminowany przebiegiem dróg międzynarodowych nr 7 i nr 74 umożliwiającym dogodne powiązania komunikacyjne i lokalizacją w południowej części gminy na styku z miastem Kielce węzła drogowego planowanych tras ekspresowych.
3. Położenie znacznej części gminy w obrębie Suchedniowsko - Oblęgorskiego Parku krajobrazowego i jego otuliny.
4. Położenie gminy w dolinie górnej Bobrzy stanowiącej węzeł hydrograficzny zasilający ujęcia wody pitnej dla Kielc i ludności gminy Miedziana Góra. Najbardziej cenne złoże wód głębinowych triasowego poziomu wodonośnego znajdującego się w gminie Miedziana Góra stanowi część Głównego Zbiornika Wód Podziemnych rozciągające się na części gmin Zagnańsk, Strawczyn, Mniów, Łopuszno i Suchedniów.
5. położenie gminy na terenie zlewni rzeki Nida (drugiej co do wielkości rzeki województwa świętokrzyskiego, w jej górnej części obejmującej dorzecze Bobrzy.
6. jeden z największych w województwie świętokrzyskim wskaźnik recesji produkcji rolniczej; obszar nasilenia niekorzystnych zjawisk w rolnictwie.
7. słabo wypromowaną atrakcją gminy jest jej położenie w regionie obfitującym w cenne zabytkowe obiekty techniki świadczące o okresie świetności przemysłowej Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego. Bliskie sąsiedztwo wielu innych zabytków kultury materialnej zlokalizowanych w gminie i okolicy stwarza szansę rozwoju bazy turystycznej w gminie.
8. walory przyrodniczo - krajobrazowe przyciągające mieszkańców miast do tej gminy. Świadczy o tym rosnący w ostatnich latach napływ ludności miejskiej, stanowiący w 1998 roku 1 % ogółu ludności gminy. Gęstość zaludnienia w gminie Miedziana Góra znacznie przewyższa przeciętny wskaźnik zagęszczenia w gminach wiejskich i jest jedną z wyższych w gminach otaczających miasto Kielce, a więc znajdujących w strefie jego bezpośredniego oddziaływania.
9. Atrakcje turystyczne stanowią wyjątkowo ciekawe i dobrze zorganizowane szlaki turystyczne i ścieżki dydaktyczne.
10. Obrzeżny przebieg linii kolejowej Warszawa-Kraków z przystankiem w Kostomłotach.

Powyższe uwarunkowania zostały uwzględnione w docelowej strukturze funkcjonalnej gminy Miedziana Góra.

Docelowa struktura funkcjonalna obszarów gminy

Przedstawione na poniższym rysunku podstawowe sposoby zagospodarowania terenów w gminie Miedziana Góra podzielono, w zależności od ich jedynej bądź wiodącej funkcji, na 6 podstawowych kategorii. Są to kategorie o następującym, wiodącym sposobie wykorzystania:

a) Tereny zielone (lasy, Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy, rezerwaty Przyrody, Natura 2000)
b) Osadnictwo – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna i zagrodowa, z możliwością prowadzenia działalności usługowej o niewielkim stopniu uciążliwości
c) Rolnictwo – uprawa roślin i hodowla zwierząt
d) Usługi związane ze sportem, turystyką i rekreacją
e) Wyrobiska – obszary w przyszłości wymagające nowego zagospodarowania
f) Działalność gospodarcza z uwzględnieniem produkcji przemysłowej, działalności produkcyjno-usługowej, handlowej i magazynowo składowej.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Miedziana Góra cechuje się dominacją terenów rolnych i leśnych, co sprzyja postrzeganiu jej jako atrakcyjnego terenu dla osadnictwa oraz dla funkcji

rekreacyjno-turystycznych. Obszary rolne będą stopniowo zastępowane terenami zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Liczne kompleksy leśne sprzyjają rozwojowi funkcji rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Osadnictwo w poszczególnych sołectwach gminy odznacza się charakterystyczną zabudową wiejską. Typowy układ urbanistyczny stanowią wsie typu „ulicówka", gdzie istniejące budynki rozmieszone są wzdłuż głównej drogi biegnącej przez wieś, co nie sprzyja koncentracji infrastruktury i usług oraz utrudnia kształtowanie dostępnej i przyjaznej dla mieszkańców przestrzeni. Przewiduje się przede wszystkim kontynuację formy zabudowy jako jednorodzinnej.

Funkcje administracyjne i usługowe skumulowane są obecnie w sołectwie Miedziana Góra. ale wszystkie pozostałe miejscowości mają status „ośrodków wspomagających". Strategia rozwoju gminy zakłada zrównoważony rozwój całego obszaru gminy.

Tereny zainwestowania gospodarczego są mniejsze i występują punktowo, przede wszystkim wzdłuż dróg i w centrach miejscowości. Teren o potencjale inwestycyjnym jest również południowa część gminy, zwłaszcza w bliskości węzła Kostomłoty

Sieć drogowa w gminie jest dobrze rozwinięta, chociaż wybudowanie nowego wariantu drogi S74 powinno przyczynić się do wzmocnienia procesów rozwojowych w gminie. Zakłada się również rozwój układu lokalnego w szczególności w zakresie otwierania nowych terenów mieszkaniowych, usługowych i gospodarczych oraz optymalizacji połączeń z otoczeniem gminy.

Mapa 14. Schematyczne przedstawienie podstawowych funkcji terenów gminy Miedziana Góra

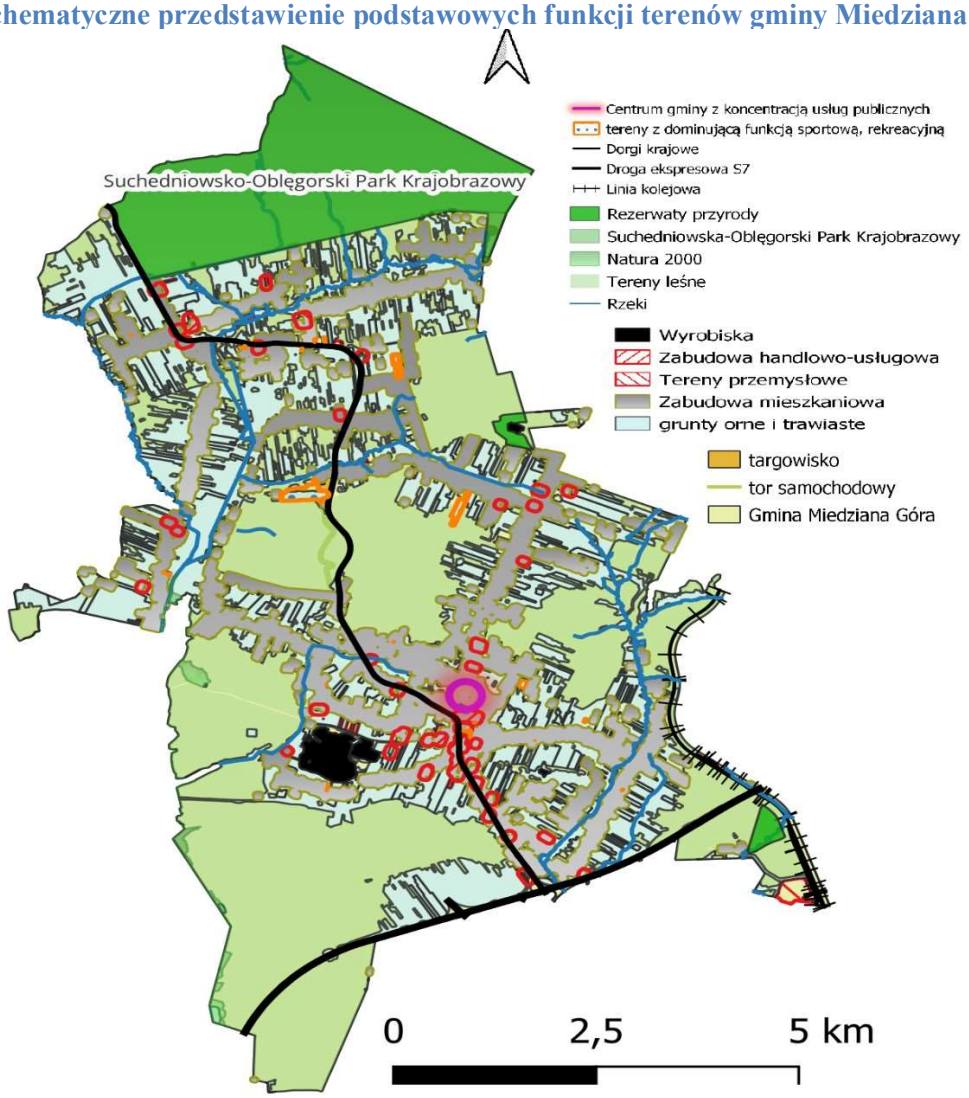

Źródło: Opracowanie własne

Rozmieszczenie przestrzenne planowanych inwestycji

Przewidywane w horyzoncie czasowym niniejszej strategii zamierzenia inwestycyjne Gminy Miedziana Góra można pogrupować w następujące zakresy tematyczne:

- Podnoszące jakość świadczenia usług publicznych za sprawą budowy i/lub modernizacji infrastruktury użyteczności publicznej w tym placówek oświatowych, Zakładu Gospodarki Komunalnej, Urzędu Gminy, bazy sportowo-wypoczynkowej, stworzenia lokalnych centów kultury oraz budowę wielofunkcyjnego obiektu komunalnego;
- Poprawiające estetykę, funkcjonalność i bezpieczeństwo publiczne przestrzeni wspólnych, ze szczególnym uwzględ. zagospodarowania terenów leśnych, rozbudową oświetlenia ulicznego;
- Wzmacniające potencjał turystyczny gminy poprzez zagospodarowanie terenów rekreacyjnych i turystycznych w małą infrastrukturę, wyznaczenie szlaków i tras turystycznych, zagospodarowanie pozostałości Zakładu Wielkopiecowego, zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego;
- minimalizujące obciążenie dla środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego budynków komunalnych, rozwój systemu małej retencji oraz rozbudowę sieci wodno-ściekowej, w tym rozbudowę/modernizację oczyszczalni ścieków;
- wzmacniające dostępność komunikacyjną gminy i jej poszczególnych obszarów, włączywszy w to także tereny upraw rolniczych, oraz podnoszące poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez modernizację ciągów jezdnych i pieszych (automatyczny pomiar prędkości, chodniki, pobocza, parkingi).

Mapa 15. Schematyczne rozmieszczenie kluczowych inwestycji, planowanych na terenie gminy Miedziana Góra do 2030 r.

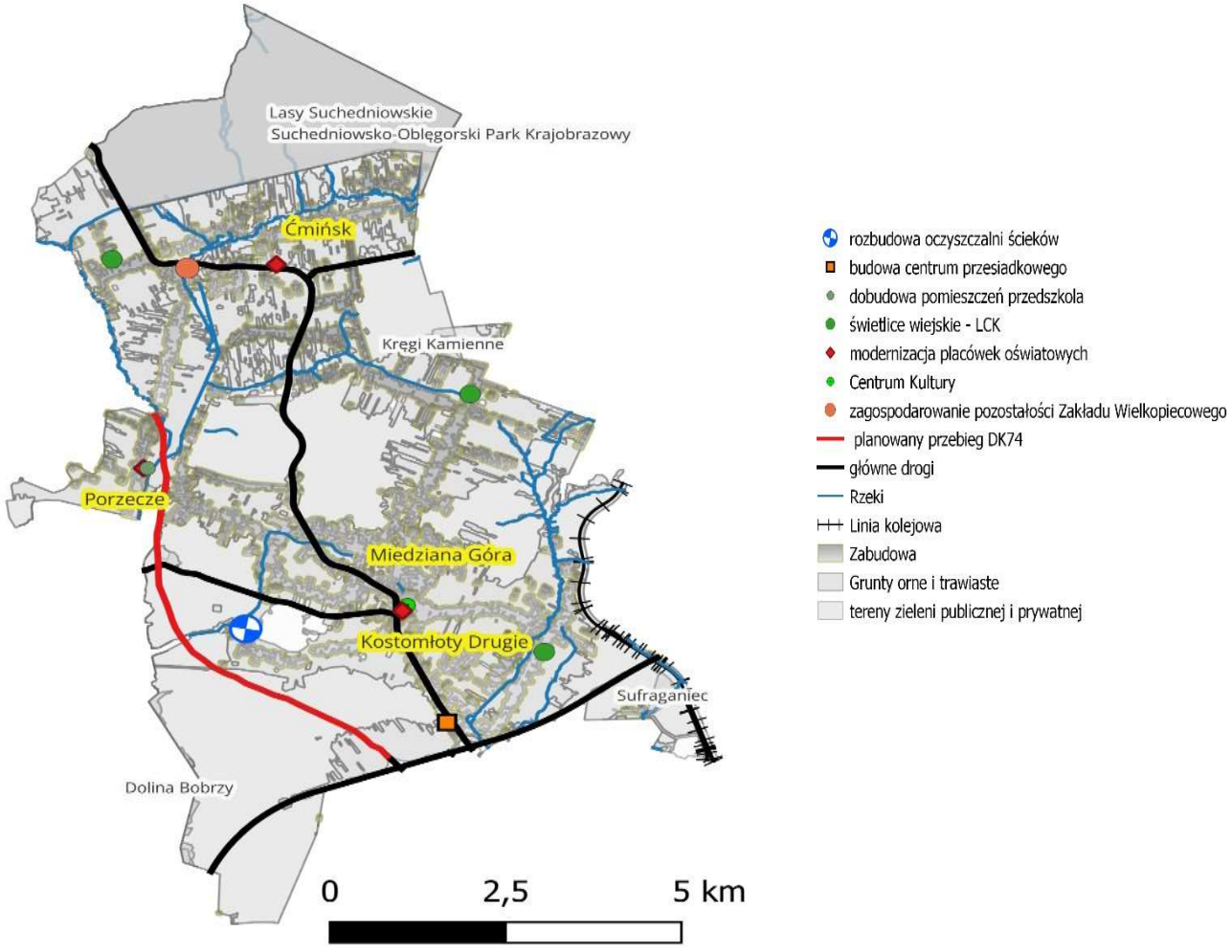

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższego rysunku, rozmieszczenie planowanych inwestycji odzwierciedla ideę zrównoważonego rozwoju gminy. Powyższy schemat uwzględnia te inwestycje, których lokalizację można określić na etapie przygotowywania niniejszej strategii. Pozostałe inwestycje takie jak np. rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej, budowa chodników, wyznaczania szlaków turystycznych itp. będą sukcesywnie realizowane przez Gminę Miedziana Góra wraz z pozyskiwaniem środków zewnętrznych.

Mapa 16. Fragment mapy Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – schemat docelowego układu transportowego

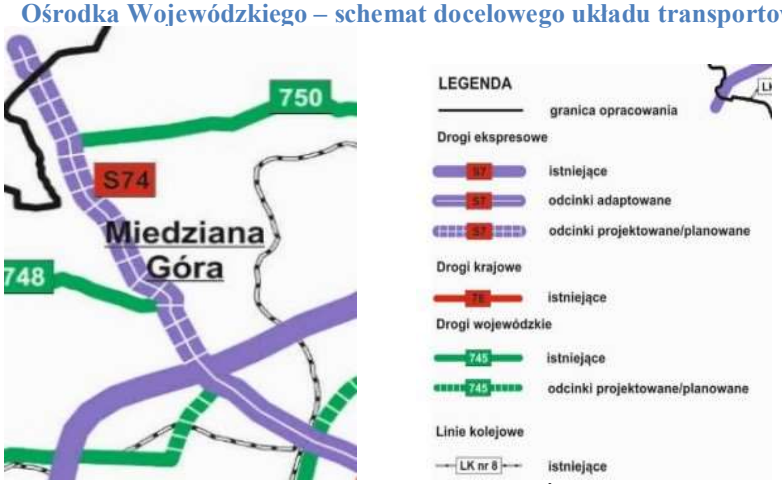

Źródło: zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"

Mapa 17. Fragment mapy Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Dziedzictwo kulturowe Główne Kierunki polityki przestrzennej.

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXVII/377/2020 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020 r., str. 215

Mapa 18. Fragment mapy Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - synteza

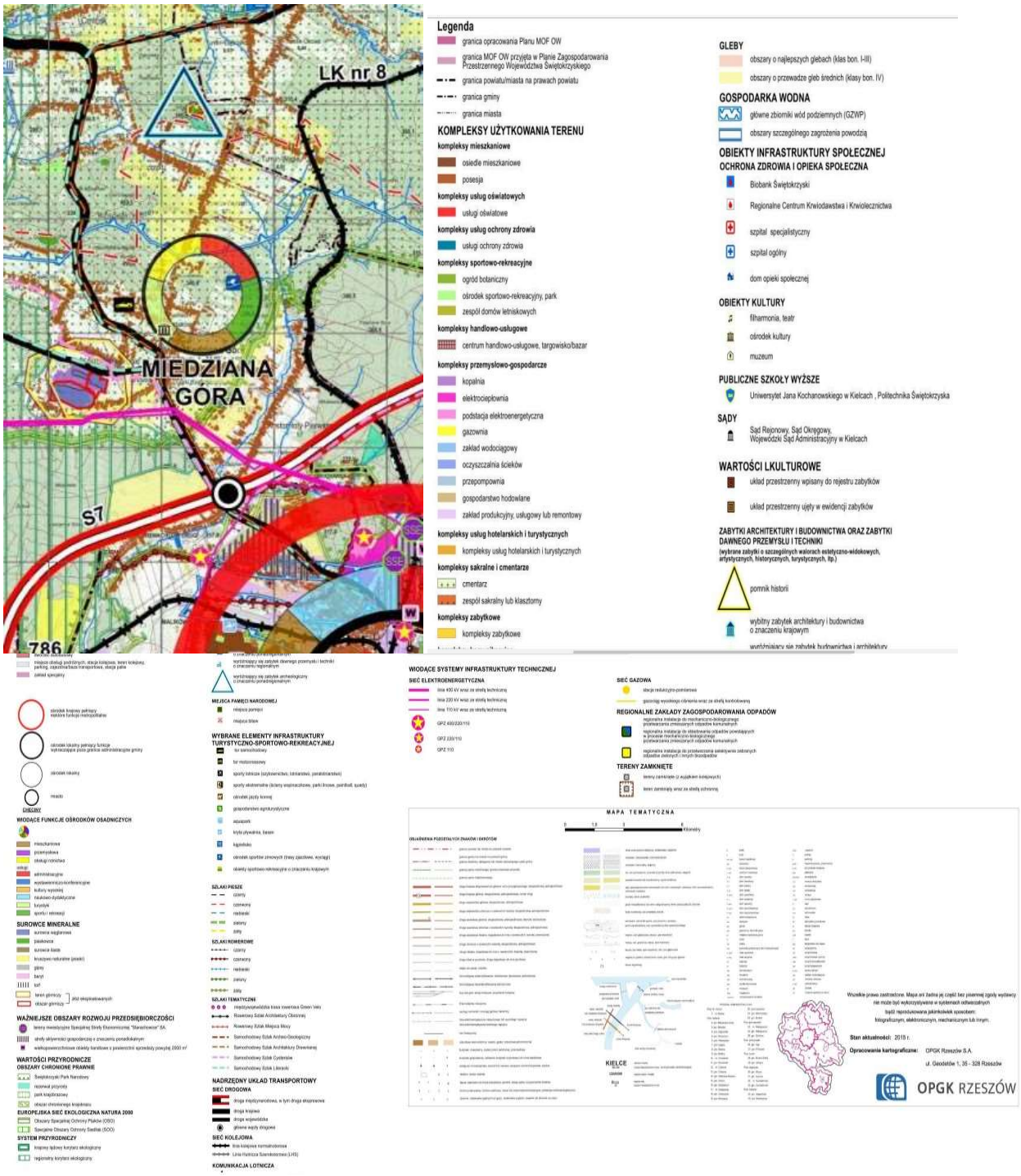

Źródło: zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"

V.3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

1. **Ustala się, że Miedziana Góra w dalszym ciągu pełnić będzie rolę „centrum funkcjonalnego", a wszystkie pozostałe miejscowości, jako „ośrodki wspomagające", będą w równym stopniu istotne dla strategicznego rozwoju Gminy – zakłada się równoważny rozwój całego obszaru Gminy Miedziana Góra.**
2. Polityka przestrzenna to świadome działania wokół problemów publicznych. Jest to zaplanowane działanie, które wykorzystuje informacje o dostępnych zasobach i prawach rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu jej jak najbardziej racjonalnego zagospodarowania.
3. Nadrzędnym dokumentem planistycznym w obszarze gospodarowania przestrzenią jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miedziana Góra Studium wprowadzono Uchwałą Nr X/77/15 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 24.IX.2015 r. w sprawie uchwalenia zmiany nr 13 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miedziana Góra. Na terenie Gminy Miedziana Góra obowiązuje 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz ze zmianami. Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem jest niezmienny od 2016 r. i wynosi 78,6% tj. 5 590h (wg BDL/GUS). Ponad to gmina posiada powszechnie dostępny geoportal – System Informacji Przestrzennej, który prezentuje ustalenia obowiązujących MPZP, co z kolei umożliwia łatwy dostęp do informacji o zagospodarowaniu przestrzennym poszczególnych działek. Procentowy udział powierzchni o danych funkcjach w ogólnej powierzchni:
    a. terenów mieszkaniowych- 7,9%,
    b. terenów przemysłowo-składowych - 0,2%,
    c. upraw trwałych, rolnych oraz roślinności trawiastej - 37,5%,
    d. terenów leśnych i zadrzewionych - 50,5%,
    e. nieużytków- 0,0%.
4. Na obszarach, dla których brak jest MPZP, działalność inwestycyjna realizowana jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy. Sytuacja taka może utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną, ponieważ stwarza ona możliwość przypadkowych lokalizacji inwestycji, które stoją w sprzeczności z ładem przestrzennym, ale również z planami i możliwościami gminy w zakresie zapewnienia dostępu do podstawowej infrastruktury (np. drogi, oświetlenie uliczne, sieć wodociągowa i kanalizacyjna, sieć gazownicza itp.). Wobec powyższego rekomenduje się podjęcie działań mających na celu kontynuację działań zmierzających do objęcia jak największej przestrzeni planami miejscowymi. Są to dokumenty, które odpowiadają za racjonalne i właściwe dla mieszkańców i środowiska zagospodarowanie i wykorzystanie przestrzeni.
5. Na terenie gminy wyznaczono też obszar zdegradowany, czyli znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości. Obszar ten objęto ***Programem Rewitalizacji Gminy Miedziana Góra na lata 2016–2023***. W Programie Rewitalizacji Gminy… przyjętym uchwałą nr Nr XXIV/ 200/ 16 Rady Gminy Miedziana Góra z dnia 29 grudnia 2016 r obszar zdegradowany na terenie Gminy Miedziana Góra obejmuje sołectwa: Ćmińsk Rządowy, Ciosowa, Bobrza, Miedziana Góra, Kostomłoty Pierwsze oraz Porzecze. Wskazany obszar

zajmuje 44,7 km^2, co stanowi 62,9% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 6 486 osób, tj. 59,0% ogółu mieszkańców gminy.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy, w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji składający się z zamieszkałych terenów sołectw: Miedziana Góra, Ciosowa i część sołectwa Bobrza. Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 7,10 km^2 (9,98% ogólnej powierzchni gminy) i jest zamieszkały przez 3 181 osób (28,94% ludności ogółem gminy).

Rekomendacje dla polityki przestrzennej

1. Zadaniem polityki przestrzennej jest określenie sposobu organizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu sprzyjającej realizacji wyznaczonych celów rozwojowych, z uwzględnieniem uwarunkowań, szans i zagrożeń wynikających z różnych cech przestrzeni. Wyzwaniem kształtowania struktury przestrzennej jest wzmocnienie integracji terytorialnej gminy, zapewnienie dostępności terenów pod rozwój funkcji mieszkaniowych wraz z usługami powiązanymi oraz zapewnienie dostępności terenów przeznaczonych pod działalność komercyjną. Jednocześnie musi być stosowana zasada ponownego wykorzystania gruntów, tj. ekonomiczne gospodarowanie zasobami, a przede wszystkim wykorzystanie terenów opuszczonych lub zdegradowanych). Ważne jest zagęszczanie zabudowy i tworzenie rezerw mieszkalnych o standardzie miejskim. Ważne jest racjonalne kształtowanie sieci osadniczej (spójność i zwartość struktury funkcjonalno-przestrzennej, oraz równowaga terenów zabudowanych i terenów zielonych). Ma to szczególne znaczenie przy negatywnych procesach starzenia się populacji.
2. Podstawowym wyzwaniem jest przyciągnięcie nowych inwestycji, a tym samym zwiększenie liczby i podniesienie jakości miejsc pracy, co w długofalowej perspektywie przyczyni się do zahamowania odpływu młodych, wykształconych osób. Nie mniej istotny, ze względu na charakter gminy, jest rozwój usług okołorolniczych czy rolnictwa ekologicznego.
3. Ważnym punktem jest rozwój przestrzeni publicznych, integrujących społeczność gminy i przyciągających osoby z zewnątrz, który obok znaczenia społecznego i kulturowego może mieć wymiar ekonomiczny. W związku z tym konieczne jest tworzenie rezerw terenowych w zasobach gminnych, które umożliwią rozwój infrastruktury społecznej zgodnie z obecnymi i przyszłymi potrzebami. Projektując przestrzenie publiczne należy mieć na uwadze ich integralne znaczenie dla społeczności lokalnej oraz funkcje symboliczne (kulturowe).
4. Istotna jest także ochrona obszarów (stref) o dużych walorach przyrodniczych i kulturowych, przy jednoczesnym wykorzystaniu terenów dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej.
5. Należy zwrócić uwagę także na ochronę zasobów środowiskowych, w tym: poprawę jakości powietrza (wymiana indywidualnych źródeł ciepła, kompleksowa poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej); ochronę systemu obszarów otwartych (rolnych, leśnych, naturalnych); zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
6. Należy uwzględnić zagadnienia dotyczące gospodarki wodnej, tj. ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków. Ważną kwestią jest podjęcie działań, mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł. Wdrożenie tych działań możliwe jest przez wprowadzanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych
7. Należy położyć nacisk na zrównoważoną mobilność, oferując szereg rodzajów transportu w skoordynowany sposób, umożliwiając użytkownikom korzystanie z więcej niż jednego i podróżowania na wiele sposobów, wieloma trasami. Obecnie stan infrastruktury drogowej jest niezadowalający, a natężenie ruchu przekracza przepustowość użytkowanej infrastruktury.

Konieczne jest zatem usprawnienie ruchu kołowego na drogach: krajowej i wojewódzkiej, gdzie tworzą się „wąskie gardła", modernizacja dróg powiatowych i gminnych a także ruchu pieszego i rowerowego -trasy rowerowe nie były tylko swego rodzaju usługą dodatkową w zakresie rekreacji i spędzania czasu wolnego. Polityka przestrzenna gminy powinna więc wykorzystywać korzystne położenie na przecięciu dróg wojewódzkich i krajowych oraz bliskość obwodnicy miasta.

8. Istotne jest wzmacnianie gminy i jej roli jako ośrodka obsługi miasta Kiece np. oferując atrakcyjne usługi lub funkcje społeczne czy poprzez nacisk na promocję turystyki w gminie. Ważny jest rozwój turystyki weekendowej, opartej o walory przyrodnicze, zabytki.
9. Gmina Miedziana Góra objęta jest zasięgiem MOF Kielce. W MOF istotna jest poprawa skuteczności koordynacji procesów rozwojowych oraz jakości i efektywności systemu usług publicznych.
10. Celem polityki przestrzennej jest zwiększenie integracji regionalnej, społecznej i gospodarczej, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój rynku pracy poprzez wspieranie przedsiębiorczości oraz rozwój funkcji gospodarczych o zasięgu ponadlokalnym. Ważnym aspektem tworzenia atrakcyjnego miejsca do zamieszkania będzie rozwijanie wysokiej jakości usług publicznych na terenie gminy Miedziana Góra. Jednym z najsilniejszych atrybutów jakości życia jest dostępność do szeroko rozumianej infrastruktury komunalnej, w tym technicznej, utrzymanie w dobrym stanie występujących na terenie gminy licznych zespołów i obiektów zabytkowych, będących świadectwem historii i tradycji; poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni wiejskiej poprzez planowanie i wspieranie projektów mających na celu aranżację terenów zielonych, parków lub innych przestrzeni otwartych.

Powyższe wpisuje się w zasadę zachowania ładu przestrzennego, umożliwia uzyskanie harmonijnej całości oraz uwzględnia wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz estetyczne.

VI. Obszar strategicznej interwencji

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „*obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań" (Art. 10e. 3. 6) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022 r.).*

Według Ustawy o Zasadach Prowadzenia Polityki Rozwoju Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI) są to obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje. Obszarem Strategicznej Interwencji może być także obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych. OSI stanowią wybór strategiczny, którego konsekwencją jest skierowanie interwencji publicznej na dany obszar łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne.

W celu identyfikacji OSI dla gminy Miedziana Góra, przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 zalicza do obszarów strategicznej interwencji (OSI) polityki regionalnej, m.in.

- wschodnia Polska (województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie)
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (w województwie świętokrzyskim Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Jędrzejów i Staszów oraz Końskie, Skarżysko-Kamienna, Sandomierz i Busko-Zdrój)
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją (w województwie świętokrzyskim 40 gmin)

Strategia krajowa zakłada, że obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, to obszary o szczególnej koncentracji problemów rozwojowych oraz że „cechuje je regres w rozwoju i utrata funkcji społeczno-gospodarczych i administracyjnych, odpływ ludności, (zwłaszcza wykształconej w wieku produkcyjnym) do dużych ośrodków, upadek tradycyjnych lokalnych przemysłów, starzejącego się społeczeństwa zmieniającego popyt na niektóre usługi, jak również niedopasowania popytu i podaży na rynku pracy. Problemem tej kategorii obszarów jest także niezadowalająca dostępność terytorialna, w tym niedostateczne powiązania transportowe z innymi miastami i z obszarem funkcjonalnym w zakresie odpowiedniej jakości połączeń drogowych, kolejowych czy siatki połączeń w transporcie zbiorowym. Problemy te zaś wpływają na postępujące osłabienie bazy ekonomiczno-finansowej samorządów, grożąc dalszym pogarszaniem warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej".

W zasięgu OSI Wschodnia Polska znajduje się Gmina Miedziana Góra, i przedsięwzięcia z terenu tego obszaru będą mogły ubiegać się o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach specjalnie dedykowanego programu dla obszaru Polski Wschodniej. OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian.

Mapa 19. Obszar „Polski Wschodniej" w okresie 2014 – 2020

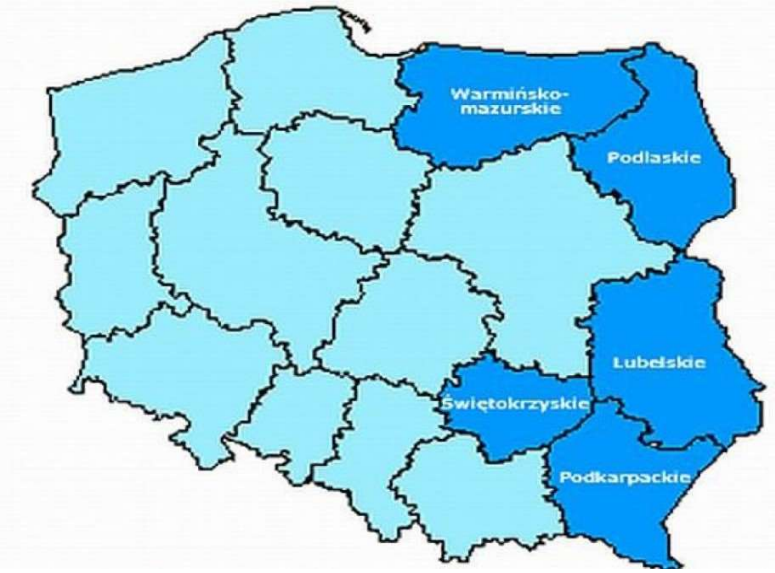

źródło: https://www.portalsamorzadowy.pl/

Poza OSI wyznaczonymi w KSRR 2030, w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego ustalono regionalne obszary strategicznej interwencji, wykorzystując m.in. zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZPWŚ). W Planie tym, oprócz zadań dotyczących przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego szczególny nacisk położono na integrację planowania przestrzennego i strategicznego, która będzie realizowana w ramach wyznaczonych w Planie województwa obszarów funkcjonalnych, implementowanych do polityki rozwoju jako obszary strategicznej interwencji publicznej.

Zgodnie ze **Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+,** wskazanie zasięgu OSI zostało poprzedzone dyskusją z przedstawicielami samorządów, która potwierdziła wolę współpracy w ramach obszarów strategicznej interwencji, a także była podstawą do weryfikacji granic OSI wyznaczonych na wcześniejszym etapie. W ramach Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, przeprowadzając delimitację OSI, uwzględniono także wcześniejsze zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZPWŚ), w którym wskazane zostały OSI:

- miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (MOF OW) – Kielecki Obszar Funkcjonalny, obejmujący rdzeń – miasto Kielce oraz 12 gmin podmiejskich,
- MOF miast średnich tracących funkcje społeczno – gospodarcze, w tym: MOF Miasta Północy, MOF Budko Zdrój, MOF Jędrzejów, MOF Sandomierz, MOF Staszów, Obszar uzdrowiskowy, Góry Świętokrzyskie, Ponidzie, Dolina Wisły, w tym:
  - obszary o największym potencjale przyrodniczo-krajobrazowym: obszar turystyczny Gór Świętokrzyskich (5 gmin i obejmuje jedynie teren gmin Świętokrzyskiego Parku Narodowego i jego otuliny)
  - obszar turystyczno-uzdrowiskowy (4 gminy: miasto i Gmina Busko – Zdrój, Gmina Solec – Zdrój, miasto i Gmina Kazimierza Wielka oraz miasto i Gmina Pińczów).

Łącznie obszary OSI obejmą 86% województwa świętokrzyskiego, w tym 90 gmin, zamieszkanych przez ponad 1 150 tys. mieszkańców (93% ludności regionu).

Mapa 20. Obszary Strategicznej Interwencji

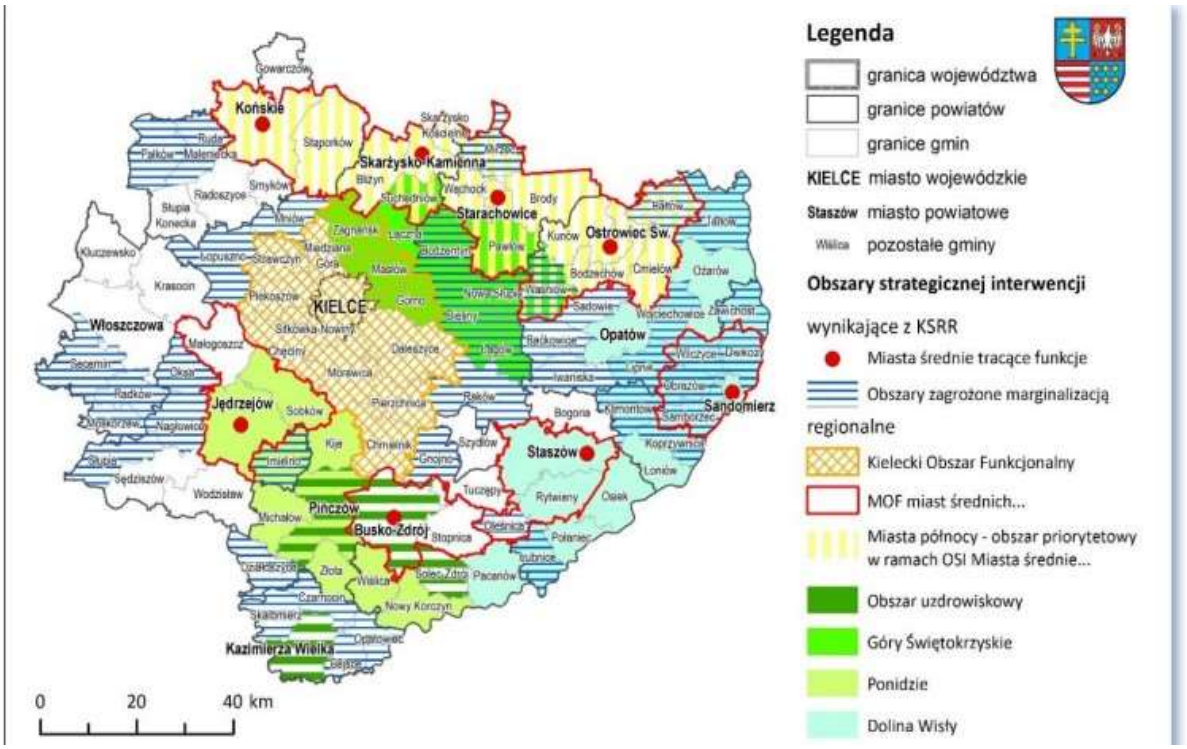

źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Gmina Miedziana Góra znajduje się w Obszarze Strategicznej Interwencji i należy do porozumienia ponadlokalnego jakim jest KOF. Zasięg terytorialny OSI KOF obejmuje:

- miasto rdzeniowe: Kielce
- gminy miejsko-wiejskie: Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Morawica, Pierzchnica,
- gminy wiejskie: gminy wiejskie: Górno, Masłów, Miedziana Góra, Piekoszów, Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk.

Kryterium delimitacji:
- Obszar Funkcjonalny Kielc został wyznaczony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego jako Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego.

Uzasadnienie wyboru OSI[10]:
Kielce – jako dominujący ośrodek gospodarczy (36% podmiotów gospodarczych województwa), naukowy (90% studentów regionu), kulturalny i usług wyższego rzędu (w tym targowych) województwa – stanowią najważniejszy biegun wzrostu regionu. KOF cechuje się najwyższym w regionie poziomem przedsiębiorczości i dochodów samorządów, a także korzystnymi wskaźnikami poziomu życia. Obszar KOF odznacza się stabilną liczba ludności w latach 2008 – 2018, co wynika z przyrostu liczby ludności strefy podmiejskiej na skutek procesów suburbanizacji (wzrost liczny ludności o ok. 9,6 tys. osób), któremu towarzyszy wyludnianie się miasta rdzeniowego (spadek liczby ludności Kielc o 9,3 tys. osób). Głównym kierunkiem zagospodarowania OSI jest dynamizacja procesów gospodarczych oraz wspieranie metropolitalnych funkcji Kielc i ich oddziaływania na

[10] *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.).*

obszar regionu. Niezbędne jest także porządkowanie kształtującego się żywiołowo mieszkalnictwa i przedsiębiorczości.
W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, dla OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny określono oczekiwane skutki interwencji w odniesieniu do celów Strategii.

Mapa 21. OSI Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego

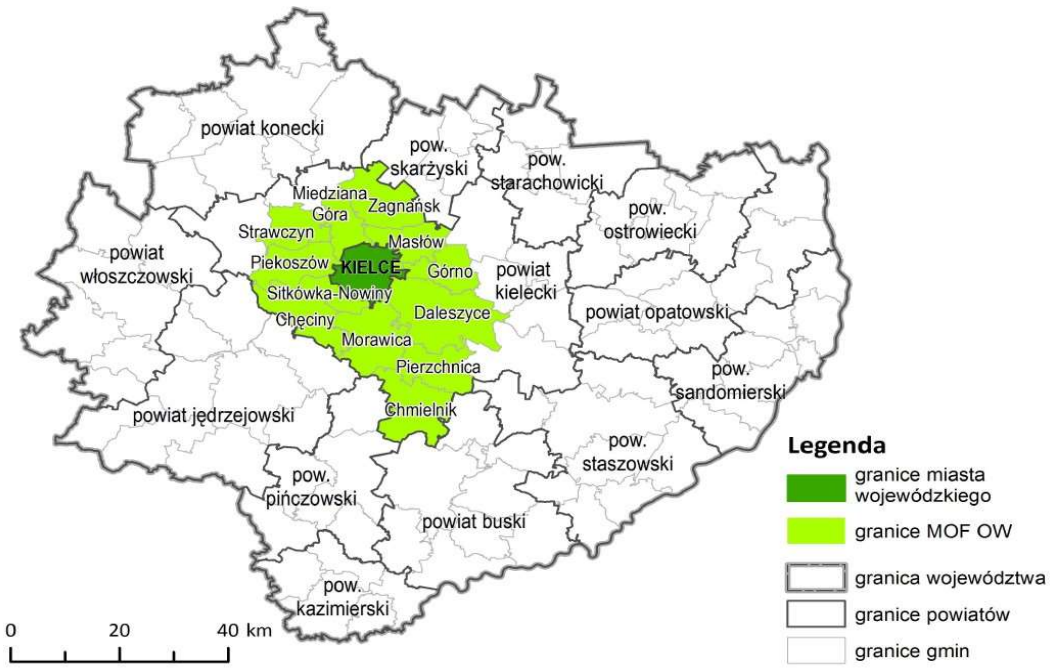

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.)

Tabela 8. Oczekiwane skutki interwencji w OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny w powiązaniu z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie	1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki	Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Kielc (naukowo – badawczych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych, administracyjnych, transportowych, inne), w tym siedziba GUM* i utworzenie szpitala uniwersyteckiego
	1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu	Programy wsparcia młodych talentów
	1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu	Wspieranie rozwoju Kielc jako miasta spotkań, w tym wzmocnienie funkcji Targów Kielce, m.in. poprzez modernizacje i rozbudowę obiektów targowo - konferencyjnych
		Rozwój przemysłu czasu wolnego
Przyjazny dla środowiska i czysty region	2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego	Rozwój systemów komunalnych ograniczających wpływ urbanizacji na środowisko: ciepłowniczych, elektroenergetycznych, kanalizacyjnych, gazowych, niskoemisyjnego transportu
	2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych	Rozwój błękitno – zielonej infrastruktury
Wspólnota i	3.1. Silny kapitał społeczny w	Rozwój społecznych/komunalnych form

bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi	regionie	mieszkalnictwa, w tym wykorzystanie programów krajowych
		Wspieranie inicjatyw lokalnych poprawiających jakość życia
	3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym	Wzmocnienie Kielc jako ośrodka usług wyższego rzędu: zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych dla KOF, jak również poprawa jakości usług społecznych i zdrowotnych na obszarze KOF
	3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu	Rozwój wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych KOF
		Rozwój zintegrowanego transportu publicznego w KOF
		Zapobieganie dalszej żywiołowej suburbanizacji
		Rewitalizacja i reurbanizacja miast
		Ochrona terenów przyrodniczo cennych i krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem architektury regionalnej
Sprawne zarządzanie regionem	4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego	Tworzenie i promocja wspólnych marek lokalnych KOF – w tym wykorzystanie georóżnorodności jako jednej z najważniejszych marek OSI
	4.3. Wzmocnienie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa	Rozwój instytucjonalnych form współpracy między samorządami KOF, w tym celu wspólnego świadczenia usług publicznych

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.)

Mapa 22. Fragment mapy Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Główne kierunki przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXVII/377/2020 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2020 r., str. 196

VII. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10e. 3. 8) wskazującego, że strategia* rozwoju gminy określa *„system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych”* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (*Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022 r.*) o samorządzie gminnym.

Wdrażanie strategii to nie tylko osiągnięcie założonego stanu docelowego, ale również obserwacja i modyfikacja procedury wdrożeniowej oraz samej strategii[11]. Na skuteczność i efektywność wdrażania niniejszego dokumentu, oprócz samej treści, będą również miały wpływ jakość procedury wdrożeniowej oraz umiejętności podmiotów posługujących się strategią.

Wdrażanie strategii

Strategia Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 realizowana będzie w horyzoncie czasowym 2023-2030 po jej przyjęciu przez Radę Gminy w drodze uchwały. System wdrażania „Strategii …” zakłada realizację wielu działań przewidzianych w ramach wyznaczonych celów. Koordynacja wdrażania „Strategii …” leży po stronie samorządu gminy. Po przyjęciu „Strategii …” przez Radę Gminy, za jej prawidłowe wdrożenie odpowiedzialny będzie organ wykonawczy, tj. Wójt Gminy Miedziana Góra.

Przy opracowywaniu „Strategii …” zidentyfikowane zostały kierunki działań leżące nie tylko w kompetencjach ustawowych samorządu gminnego ale także te których realizacja należeć będzie np. do samorządu powiatowego, podmiotów prywatnych czy organizacji pozarządowych. W obszarach takich rola gminy jest mocno ograniczona.

Wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do 2030 to proces długofalowy i ciągły wymagający bieżącej analizy zmian prawnych, gospodarczych, oraz możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na zaplanowane działania. W efekcie realizowanych przedsięwzięć stopniowo będą osiągane cele i w związku z tym będą zmieniały się główne założenia, dlatego też proces wdrażania Strategii wymaga także jej aktualizacji i ewaluacji w stosunku do zapotrzebowania.

Podmiotem odpowiedzialnym za organizację i koordynację procesu wdrażania Strategii jest Referat Rozwoju Lokalnego i Komunikacji Społecznej w Urzędzie Gminy w Miedzianej Górze.

Do w/w Referatu w związku z organizacją procesu wdrażania strategii należy:

- funkcja planistyczna (opracowanie procedur wdrożeniowych poszczególnych zadań strategicznych, w tym metryk zadań strategicznych)
- funkcja monitoringowo-wnioskodawcza (prowadzenie analiz gminy oraz jej otoczenia, propozycje zmian/aktualizacji strategii)

[11] Sztando A., *Wdrażanie strategii rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, [w] Dylematy rozwoju lokalnego i regionalnego na początku XXI wieku,* Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 101, 2010, str. 189.

- funkcja wewnętrznej dystrybucji informacji (wymiana informacji, poglądów i koncepcji związanych z realizacją strategii)
- funkcja promocyjna (upublicznienie przebiegu realizacji strategii)
- funkcja koordynacyjna (organizacja współpracy z partnerami realizującymi strategię, w tym m.in. z podmiotami niezależnymi od gminy).

W celu skutecznej realizacji strategii należy współpracować z wieloma podmiotami publicznymi, lokalnymi i regionalnymi, również z sektora prywatnego i społecznego. Wdrażając Strategię, gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Sektor biznesowy odgrywa bardzo istotną rolę w rozwoju gospodarczym regionu. Przedsiębiorcy i instytucje otoczenia biznesu będą odpowiadały za budowę potencjału gospodarczego i dywersyfikację lokalnego rynku pracy. Sektor społeczny będzie zaangażowany w budowę kapitału społecznego i społeczeństwa obywatelskiego, wzrost kompetencji i integrację lokalną. Główną rolą będzie realizacja własnych projektów poszczególnych podmiotów oraz inicjowanie działań na rzecz idei partnerstwa, której głównym zamierzeniem jest osiągnięcie efektywnej współpracy.
Organami/instytucjami/podmiotami wspomagającymi Wójta w procesie wdrażania „Strategii …" będą:

- Rada Gminy w Miedzianej Górze
- placówki szkolno-wychowawcze (przedszkola, szkoły podstawowe)
- gminne jednostki organizacyjne (np. biblioteka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej)
- instytucje powiatowe (Zarząd Powiatu, Powiatowy Urząd Pracy itp.)
- przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe
- sektor finansowy (banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe)
- organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.

Należy zaznaczyć, iż realizacja strategii uzależniona jest od czynników zewnętrznych niezależnych od działalności gminy (np. prawnych, finansowych). Przede wszystkim należy zauważyć, że nie do końca zidentyfikowane konsekwencje pandemii Covid-19, a także konflikt zbrojny na Ukrainie, mogą znacząco wpłynąć na skuteczną realizację założeń strategii. Konsekwencje pandemii silnie dotknęły wiele sektorów gospodarki (transport, logistyka, przemysł, gastronomia, turystyka, hotelarstwo) (m.in. poprzez wprowadzane obostrzenia, przerwanie łańcuchów dostaw) i nadal zmaga się z jej skutkami. Konsekwencje konfliktu zbrojnego między Ukrainą a Rosją (obecnie najbardziej zauważalnym skutkiem wojny jest napływ uchodźców), będą miały wpływ na sytuację finansową gminy (spadek dochodów finansowych, wzrost wydatków, inflacja) i może mieć negatywny wpływ na realizację określonych działań i osiąganie zamierzonych celów.
Kwestia dostępności środków finansowych z Unii Europejskiej nie została jeszcze w pełni rozstrzygnięta, zwłaszcza w ramach Krajowego Planu Odbudowy (dalej: KPO), gdzie brak porozumienia Polski z Komisją Europejską może negatywnie wpłynąć na możliwości wykorzystania środków finansowych w okresie określonym w KPO. Również dostęp do środków z nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 uzależniony jest od spełnienia tzw. europejskiego mechanizmu praworządności stawia, i póki co jest pod znakiem zapytania dostęp do tego źródła finansowania.
W zależności od rozwoju sytuacji, okoliczności te mogą stworzyć zupełnie nowe warunki i powinny być stale monitorowane. Zasadniczym celem prowadzonych obserwacji jest przygotowanie się do przyszłych zmian.

VII.1. Monitoring i ewaluacja strategii

Aby sprawdzić, czy zadania są realizowane prawidłowo, skutecznie i efektywnie oraz czy osiągają cele założone w strategii, konieczne jest wprowadzenie odpowiedniego systemu monitoringu. Monitoring i ewaluacja są więc formą dokonywania oceny realizacji strategii. Są zatem elementami wdrażania strategii, pozwalającymi dokonać oceny stopnia osiągnięcia (realizacji) założonych w niej celów oraz zgodności zadań z założonymi w strategii celami. Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale III Oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia.

Źródła pozyskiwania danych do przeprowadzania oceny realizacji założeń „Strategii …":

- dane sprawozdawcze z wydziałów, referatów Urzędu Gminy, odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań
- dane sprawozdawcze z jednostek podległych gminie i instytucji, stowarzyszeń, związków, podmiotów prywatnych, itp. działających na jej terenie
- dane pochodzące z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych (badania opinii publicznej, ankietyzacja, spotkania konsultacyjne, itp.)
- statystyk prowadzonych przez samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową
- ogólnodostępne statystyki, np. Główny Urząd Statystyczny w ramach Bazy Danych Lokalnych,

Monitorowanie Strategii będzie w dwóch wymiarach:

1. strategicznym (w oparciu o zastosowany w dokumencie system mierników, dla których określone zostały wartość bazowa i wartość docelowa -pożądana do osiągnięcia w 2030 roku);
2. zarządczym (monitoring w tym wymiarze będzie dotyczył postępów o charakterze rzeczowym realizacji projektów - infrastrukturalnych i nieinfrastrukturalnych).

W celu uzyskania rzetelnych i obiektywnych informacji o stopniu realizacji Strategii wykorzystywane będą procedury monitoringu (przebieg wdrażania będzie sprawozdawany w corocznym raporcie o stanie gminy) oraz ewaluacji -rozumianej jako systematyczna i obiektywna ocena zawartych w niej założeń, procesu jej realizacji oraz uzyskiwanych rezultatów, pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności i użyteczności podjętych działań. Poza niniejszą ewaluacją ex-ante przeprowadzone zostaną również oceny on-going i ex-post.

Ze względu na długoterminową perspektywę wdrażania Strategii opisano główne założenia systemu, a szczegółowe rozwiązania będą ustalane według potrzeb wraz z postępem prac.

Za monitoring strategii odpowiedzialny jest Referat Rozwoju Lokalnego i Komunikacji Społecznej, z kolei ewaluacja będzie w razie potrzeby realizowana poprzez zewnętrznych i niezależnych ekspertów.

Wyróżnia się trzy rodzaje ewaluacji:

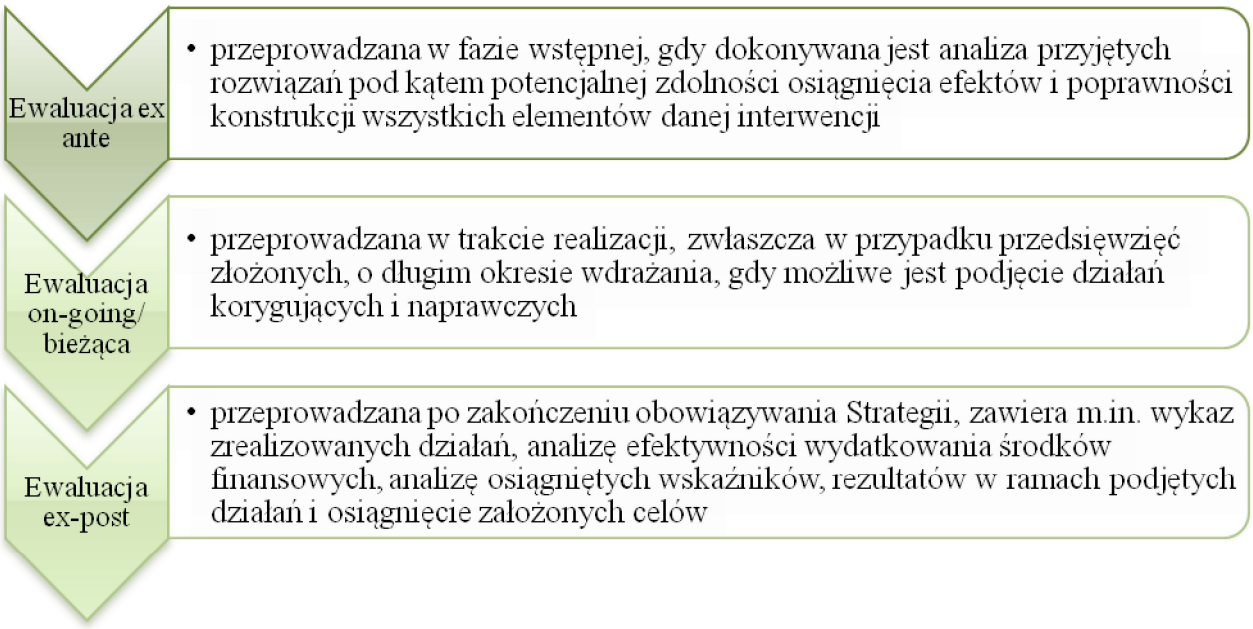

Kompleksowo do systemu monitoringu będzie prowadzony system ewaluacji, który oceniać będzie trafność, skuteczność, jakość, zasadność i efektywność wdrażania Strategii Rozwoju Gminy, na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Ewaluacja dostarcza rzetelnych i potrzebnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym i odpowiednio zareagować lub zaktualizować Strategię. Ocena statyczna dokonywana jest w określonych momentach czasu (*ex-ante, on-going, ex-post*).

Podsumowując można stwierdzić, iż monitoring pozwoli na uzyskanie informacji o postępach w realizacji założonych celów („rejestracja" produktów) i ewentualnie dokonanie bieżących korekt w procesie wdrażania strategii, z kolei ewaluacja pozwoli na sformułowanie wniosków i rekomendacji (ustalenie związków pomiędzy podjętymi działaniami a uzyskanymi efektami) służących udoskonaleniu/aktualizacji Strategii.

Aktualizacja dokumentu

Strategia …" nie jest dokumentem zamkniętym, który miałby obowiązywać cały czas w niezmienionym kształcie i nie należy jej w ten sposób postrzegać. Dokument powstał w określonych warunkach społecznych, ekonomicznych i politycznych, które ulegają ciągłej zmianie. Dlatego też, wyznaczone cele i kierunki działań wymagają ciągłego monitoringu zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danej jednostki, ciągłej obserwacji oraz oceny pozytywnych i negatywnych doświadczeń przy wdrażaniu „Strategii …", wdrażania rozwiązań naprawczych, korygujących odstępstwa od uprzednio przyjętych planów. Zatem warunkiem efektywnego wdrażania działań służących osiąganiu celów zapisanych w dokumencie planistycznym jest posiadanie wiedzy na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażania kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

Monitoring i ewaluacja wskazują więc na ewentualne i czasami konieczne zmiany w zapisach strategii, które są niejako wymuszone poprzez zmiany bądź to w otoczeniu, bądź to wewnątrz samej gminy.

W związku z ciągłym procesem monitoringu wdrażania Strategii a także nastawieniem na otwartość wobec zgłaszanych zmian, w stosunku do pojawiającego się zapotrzebowania, możliwa jest aktualizacja dokumentu Strategii Rozwoju. Dokument ten podlega aktualizacji również w przypadku,

gdy założenia strategii rozwoju województwa ulegną istotnej zmianie, czego następstwem będzie brak spójności założeń Strategii z poziomu gminnego i wojewódzkiego.

Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta przy współpracy struktur Urzędu Gminy.

Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów dokumentu, w trakcie jego realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych zadań i projektów, które będą wpisywać się w cele i działania priorytetowe.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 jest najważniejszym punktem odniesienia dla powstających lub aktualizowanych dokumentów strategicznych lub planistycznych. Z tego względu niezbędne jest zachowanie ich zgodności z treścią Strategii. Przyjmuje się, że są one dokumentami wykonawczymi dla strategii. Dlatego też:

- Dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie
- Obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodne z obowiązującymi zasadami
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania
- Opracowania programowe/planistyczne niższego rzędu powinny wynikać i/lub wpisywać się w cele wyznaczone w dokumencie Strategii
- Wdrażanie dokumentów wykonawczych ma umożliwiać osiągnięcie docelowych wartości wskaźników założonych w Strategii
- Obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej Strategii
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

VIII. Ramy finansowe i źródła finansowania

Rozdział odnosi się do przepisu *Art. 10e. 3. 9) wskazującego, że strategia* rozwoju gminy określa *„ramy finansowe i źródła finansowania”* zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (*Dz. U.2022.559 tj. z 09.03.2022 r.*) o samorządzie gminnym.

Skuteczność realizacji zamierzonych przedsięwzięć zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 w dużej mierze zależy od pozyskanego dofinansowania. W znacznym stopniu okres realizacji strategii pokrywa się z perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Zatem przed samorządem gminnym stoi szansa pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację zaplanowanych działań. W dużej mierze od zewnętrznych funduszy zależy realizacja większości zadań ujętych w „Strategii …”. Budżet gminy, ze względu na ciągle rosnącą liczbę zadań do wykonania, niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkich zakładanych celów. Część zadań ze względu na znaczne koszty, może być realizowana tylko przy wsparciu środków zewnętrznych. Wśród potencjalnych źródeł finansowania można wskazać na:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,

- środki pochodzące z budżetu państwa m.in. środki celowe w ministerstwach, zwłaszcza odpowiedzialnych za sport, turystykę, kulturę i infrastrukturę np.: Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg czy Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL),
- środki z budżetu województwa świętokrzyskiego oraz powiatu kieleckiego,
- środki z budżetu Unii Europejskiej np.: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014–2020) -Wspólna Polityka Rolna na lata 2023–2027 (WPR 2023–2027) , Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS), Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS), Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027 (FEdPW), Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność (RLKS), w ramach **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,** a także nowego **Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji czy Krajowego Planu Odbudowy** w ramach Funduszu Odbudowy,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027, w tym Zintegrowane Inwestycje Terytorialne,
- inne fundusze zewnętrzne - Fundusze Norweskie, fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- różne formy finansowania przedsięwzięć: fundusze celowe, dotacje, instrumenty finansowe - pożyczki, formuła partnerstwa publiczno-prywatnego, środki inwestorów prywatnych,
- Środki funduszy celowych w tym: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa (w związku z Krajowym Zasobem Nieruchomości).

Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Dlatego też, rozpowszechniane będą informacje w tym zakresie wśród lokalnych podmiotów aby także aktywnie ubiegali się o dofinasowanie realizowanych przez nich działań.

Każdego roku budżet gminy Miedziana Góra jest planowany w oparciu o różne źródła jego finansowania. Na dochody gminy składają się dochody własne, subwencja ogólna, jak i dotacje celowe z budżetu państwa. Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych jest budżet gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Możliwości finansowe gminy zależą głównie od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu płac, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie możliwe jest ustalenie limitów wydatków dla projektów na poszczególne lata. W tym planowaniu należy także uwzględnić skutki pandemii Covid 19 oraz konfliktu zbrojnego w Ukrainie o czym pisano w poprzednich rozdziałach.

IX. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii

Przedmiotowe opracowanie zawiera wyciąg z raportu *Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030* – ewaluacja ex-ante – rozdział 3 Ocena trafności, przewidywanej skuteczności i efektowności realizacji strategii.

Zawartość Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 jest zgodna z zapisami art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U.2023.40 z dnia 2023.01.05), a jej struktura odpowiada logice procesu strategicznego. Zgodnie z powyższym dokumentem, podmiot opracowujący projekt Strategii przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem.

Głównym celem przedmiotowej ewaluacji była więc ocena ex–ante projektu Strategii, pod kątem oczekiwanej skuteczności, efektywności i spójności oraz sformułowanie możliwych do zastosowania rekomendacji dla ewentualnych zmian w projekcie dokumentu.

Polegała ona na krytycznym przyjrzeniu się dokumentowi, zastosowanym metodom i wypracowanym rozwiązaniom. Pozwoliła na wypracowanie stanowiska, że zarówno projekt Strategii, jak i proces jego opracowywania przeprowadzono prawidłowo.

Podsumowanie i wnioski z ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030.

Strategia Rozwoju Gminy Miedzian Góra do roku 2030 oraz przeprowadzony proces jej tworzenia spełniają kryteria ewaluacyjne zgodnie ze standardami tworzenia dokumentów strategicznych. W trakcie przygotowywania dokumentu, nie wykryto uchybień proceduralnych, które negatywnie wpłynęłyby na proces jego przygotowania. Dokument powstał we współpracy z przedstawicielami władz lokalnych, pracowników urzędu, jednostkami organizacyjnymi gminy, instytucjami publicznych oraz mieszkańcami, w tym po uzyskaniu wymaganych prawem opinii jak i analizie danych statystycznych. Interesariusze mogli wyrazić swoje potrzeby, opinie i uwagi w ankietach, spotkaniach i konsultacjach społecznych. Należy zatem uznać, że dokument jest odpowiedzią na oczekiwania i potrzeby społeczności lokalnej.

Nie stwierdzono uchybień proceduralnych, dokument został przygotowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz rekomendacjami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, zawartymi w opracowaniu *Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik praktyczny*.

Strategia uwzględnia wszystkie elementy wynikające z *Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r., poz. 1378).

Analiza dokumentu jest prowadzona przed rozpoczęciem jego wdrażania[12].

Zakresem badania objęty został projekt strategii, w szczególności jego elementy: diagnoza, analiza SWOT, wizja rozwoju, cele rozwojowe i kierunki działań, przestrzenny wymiar projektu strategii, system realizacji, w tym wymiar finansowy. W toku procesu badawczego zgodnie z art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.), posługiwano się wspomnianymi kryteriami ewaluacyjnymi:

- **trafność**- adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów;

[12] „Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej", Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

- **przewidywana skuteczność** - kryterium pozwalające ocenić możliwość osiągnięcia założonych celów poprzez zdefiniowane priorytety i działania;
- **efektywność** - czy wyznaczone cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów;
- **spójność wewnętrzna** –zgodność powiązań występujących pomiędzy elementami projektu strategii; czy nie zachodzą sprzeczności między poszczególnymi celami i działaniami określonymi w projekcie Strategii;
- **spójność zewnętrzna**- kryterium oceni spójność celów i kierunków strategii z dokumentami wyższego rzędu.

TRAFNOŚĆ

Po analizie przedstawionych powiązań należy stwierdzić, że dokument przygotowany został zgodnie ze standardami tworzenia dokumentów strategicznych i spełnia swoją funkcję, ponieważ umożliwia podjęcie decyzji strategicznych, takich jak określenie wizji rozwoju Gminy Miedziana Góra, określenie celów strategicznych rozwoju oraz ukierunkowanie działań i wskaźników osiągnięcia celów:

1. opis diagnostyczny ma charakter porównawczy (dane dla gminy Miedziana Góra zestawiono z analogicznymi wskaźnikami dla wybranych gmin o charakterze najbardziej zbliżonym) i dynamiczny, to znaczy analizuje nie tylko stan aktualny gminy, ale również sytuację w okresie ostatnich 5 lat;
2. wizja oparta jest na oczekiwaniach co do przyszłego stanu gminy w perspektywie długookresowej - do 2030 roku. Sformułowana we współpracy, jest zgodna zarówno z dokumentem Strategii, jak możliwościami i wyzwaniami gminy okreslonymi w diagnozie, wyraża ambicje mieszkańców oraz władz lokalnych, a jednocześnie jest możliwa do zrealizowania;
3. cele strategiczne wychodzą naprzeciw oczekiwaniom społecznym i gospodarczym uznanym jako wyzwania rozwojowe oraz wykorzystują zdiagnozowane potencjały. Są zgodne z wizją oraz osiągalne;
4. kierunki działań oraz działania odpowiadają planom rozwojowym w celu sprostania wyzwaniom;
5. System mierników wybranych do realizacji strategii oraz wartości docelowe kluczowych wskaźników są ustalane ambitnie i jednocześnie realistycznie, co pozwala mierzyć efekty planowanych działań. Spełniają one potwierdzone w dokumentach krajowych i regionalnych kryteria odpowiedniości celów, mierzalności, łatwości pozyskiwania i komplementarności działań..

Dokument jest czytelny, jego struktura jest logicznie podzielona na rozdziały i podrozdziały, część wstępna, wnioski z diagnozy, część programowa, wymiar przestrzenny polityki rozwoju oraz system realizacji strategii zostały przedstawione oddzielnie.

Wyzwania rozwojowe strategii koncentrują się na zapewnieniu mieszkańcom dobrej jakości życia, rozwoju lokalnego potencjału gospodarczego gminy oraz ograniczeniu szkód w środowisku.

SKUTECZNOŚĆ projektu strategii (przewidywana)

System wdrażania Strategii uznano za odpowiedni. Stanowi realne wsparcie w osiąganiu celów rozwojowych i umożliwia udział mieszkańców oraz innych interesariuszy i partnerów w procesach rozwojowych. W ramach opisu systemu wdrażania zostały sformułowane niezbędne do podjęcia czynności oraz odpowiedzialności za realizacje zadań między wszystkimi interesariuszami, w tym określono wartości docelowe dla wskaźników przypisanych do celów, a które łącznie mają zapewnić efektywne wdrożenie założeń ewaluowanego dokumentu.

Zdefiniowany w projekcie strategii system monitoringu i ewaluacji pozwala na gromadzenie informacji o postępie wdrażania i osiąganiu wyznaczonych celów. Pozwoli również na obserwację

rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby dokonania niezbędnych aktualizacji w dokumencie.
Zespół Zadaniowy ds. opracowania projektu Strategii uznał, że mierniki realizacji kierunków działań zostały określone prawidłowo. Podkreślono ich przejrzystość i rzetelność. Pozytywnie oceniono również wartości docelowe poszczególnych wskaźników. Podkreślano ich ambitny, a jednocześnie wykonalny charakter, wskazując jednak, że ich osiągnięcie uzależnione jest od czynników zewnętrznych (np. prawnych, finansowych), niezależnych od działań samorządu.
Zgodnie z założeniami, sprawozdawczość powinna być powiązana z nałożonym na gminy obowiązkiem przygotowania raportu o stanie gminy.

EFEKTYWNOŚĆ projektu strategii (przewidywana)
Potencjalna skuteczność wybranych instrumentów realizacji strategii oraz jej źródeł finansowania, w tym źródeł innych niż budżet lokalny, które same w sobie nie wystarczają na sfinansowanie wszystkich działań, została oceniona pozytywnie, zagrożeniem w tym zakresie jest pogorszenie sytuacji makroekonomicznej kraju, mającej przełożenie na budżet i możliwości inwestycyjne gminy. Przewiduje się, iż plany inwestycyjne będą wymagały aktualizacji ze względu na zmiany w gminie oraz jej otoczeniu. Jednocześnie należy wskazać na warunek ciągłego wzmacniania budżetu lokalnego i braku poważnego pogarszania sytuacji makroekonomicznej, w tym dotyczącej inflacji oraz kosztów energii, a także szybkiej i pełnej dostępności funduszy unijnych dla Polski. W ramach opisu potencjalnych źródeł finansowania strategii proponuje się dywersyfikację źródeł finansowania w oparciu o źródła własne, a także powiązanych z samorządem regionalnym, krajowymi środkami publicznymi, środkami zewnętrznymi, szczególnie w ramach nowej perspektywy Unii Europejskiej na lata 2021-2027.
Tak nakreślony system finansowania celów rozwojowych należy ocenić jako możliwie bezpieczny i efektywny.

SPÓJNOŚĆ WEWNĘTRZNA
Pozytywnie należy ocenić strukturę dokumentu. Projekt Strategii charakteryzuje się dużą spójnością wewnętrzną i trafnością. Struktura dokumentu tworzy akceptowalną całość. Zawiera ona wszystkie obligatoryjne elementy zawarte w ustawie. Stanowi pewną logiczną całość i została napisana łatwym do zrozumienia językiem.
Z kolei analiza powiązań wewnętrznych (diagnoza - wyzwania rozwojowe – wizja rozwoju - cele i kierunki działania) pozwoliła na ich pozytywną ocenę pod kątem ciągłości i związków przyczynowo – skutkowych. Zarówno wizja, jak i cele odpowiadają zidentyfikowanym wyzwaniom.
Odnosząc się do całości materiału dotyczącego zagadnień przestrzennych nie stwierdzono rozbieżności pomiędzy siatką celów i kierunków działań, a założeniami modelu funkcjonalno-przestrzennego (po uzupełnieniu), ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej oraz zidentyfikowanymi OSI. Informacje, zarówno w części tekstowej, jak i graficznej korespondują z przyjętą w projekcie Strategii koncepcją działań.
Natomiast horyzontalny charakter poszczególnych powiązań, poza bezpośrednim wpływem na określone dziedziny rozwojowe, mają także swoje implikacje dla innych działań (np. na rzecz ochrony zasobów środowiskowych), co należy pozytywnie oceniać w odniesieniu do założeń koncepcji zintegrowanego planowania rozwoju.

SPÓJNOŚĆ ZEWNĘTRZNA
Strategia rozwoju gminy Miedziana Góra do 2030 roku jest zgodna z systemem dokumentów strategicznych obowiązujących w kraju na wszystkich szczeblach, tj. lokalnym, wojewódzkim, krajowym i wspólnotowym, co zapewnia m.in. możliwość ubiegania się o dofinansowanie planowanych działań z różnych źródeł. Realnie oceniając budżet i możliwości gminy, realizacja

założeń strategii nie będzie możliwa bez współpracy i współfinansowania zadań ze środków zewnętrznych.
Ponadto osiągnięcie założonych rezultatów w trakcie realizacji Strategii może pozytywnie przyczynić się do osiągnięcia celów zawartych w dokumentach wyższego rzędu, w tym polityk środowiskowych. Ma to wpływ na procesy ewentualnej współpracy i wsparcia działań gminy ze środków zewnętrznych.
Horyzont czasowy dokumentu – rok 2030 jest odpowiedni, natomiast perspektywa 2030 r. przyświeca większości aktów nadrzędnych o charakterze regionalnym oraz krajowym.
Partycypacyjne wypracowanie dokumentu strategicznego odegrało kluczową rolę dla uwzględnieniu w nim działań odpowiadających potrzebom i wyzwaniom gminy Miedziana Góra i jej społeczności.

Po przeprowadzonej ewaluacji ex-ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia

X. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 poz. 247), zwanej dalej OOŚ, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów w określonych obszarach, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
W myśl art. 48 ust. 1 i ust. 2 ustawy OOŚ organ opracowujący projekt dokumentu, po uzgodnieniu z właściwymi organami (Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny) może odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacji postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko oraz w przypadku, gdy analizowany dokument dotyczy niewielkich modyfikacji przyjętych już dokumentów lub obszarów w granicach jednej gminy.
W przypadku niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 koniecznym było sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, która została pozytywnie zaopiniowana przez wymienione wcześniej Organy. Zgodnie z opracowana dokumentacją „wykonanie zaplanowanych w ramach Strategii Rozwoju Gminy działań, będzie oddziaływać pozytywnie w stosunku do wszystkich analizowanych aspektów środowiskowych, a ich realizacja będzie bardzo korzystna zarówno dla lokalnej społeczności mieszkającej w tym obszarze, jak i dla ogółu przyrody tego terenu". Zadania ujęte w projekcie Strategii mogą powodować potencjalnie negatywne oddziaływanie na przyrodę. Mając jednak na uwadze, że projekt Strategii obejmuje swoim zakresem przestrzennym głównie tereny przekształcone antropogenicznie, w tym głównie tereny mieszkalne, wskutek działalności człowieka, nie przewiduje się znaczącej ingerencji w świat roślin i zwierząt analizowanego obszaru przy realizacji poszczególnych inwestycji. W toku prowadzonych prac wskazano również, że niektóre z zaplanowanych w Strategii zadań mogą kwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Szczegółowa analiza i ocena w tym zakresie będzie jednak możliwa dopiero na etapie konkretyzowania działań inwestycyjnych, kiedy będą znane ich parametry techniczne, zakres planowanych prac itp.
W przypadku poszczególnych inwestycji, uzyskana w toku postępowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko opinia nie zwalnia z przeprowadzenia procedur dotyczących oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 zgodnie z

przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (…), a także uzyskania stosownych zezwoleń w zakresie ochrony gatunkowej zwierząt, roślin i grzybów na podstawie ustawy o ochronie przyrody, jeżeli taka konieczność wyniknie na etapie konkretyzowania działań inwestycyjnych.

Spis rysunków, tabel, zdjęć

Spis rysunków i map

Rysunek 1. Aspekty zrównoważonego rozwoju Gminy Miedziana Góra 20
Mapa 2. Podstawowe funkcje Gmin 44
Mapa 3. Mapa geologiczna Gminy Miedziana Góra 49
Mapa 4. JCW na terenie Gminy Miedziana Góra 52
Mapa 5. Fragment mapy głównych zbiorników wód podziemnych 55
Mapa 6. Fragment mapy: Zmiana PZPWŚ, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"- osuwiska wg SOPO 58
Mapa 7. Układ sieci transportowej na obszarze gminy Miedziana Góra i podstawowe kierunki ciążenia 60
Mapa 8. Położenie form ochrony przyrody w granicach administracyjnych gminy Miedziana Góra 61
Mapa 9. Schematyczne przedstawienie najważniejszych uwarunkowań energetycznych gminy Miedziana Góra 61
Mapa 10. System infrastruktury technicznej – system gazowniczy 62
Mapa 11. Grunty zabudowane, w tym tereny budownictwa mieszkaniowego 63
Mapa 12. Fragment mapy: Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego"- trendy rozwojowe gminy 64
Mapa 13. Kierunki zagospodarowania przestrzennego wynikające ze Studium UiKZP 65
Mapa 14. Schematyczne przedstawienie podstawowych funkcji terenów gminy Miedziana Góra 67
Mapa 15. Schematyczne rozmieszczenie kluczowych inwestycji, planowanych na terenie gminy Miedziana Góra do 2030 r. 68
Mapa 16. Fragment mapy Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – schemat docelowego układu transportowego 69
Mapa 17. Fragment mapy Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Dziedzictwo kulturowe Główne Kierunki polityki przestrzennej. 69
Mapa 18. Fragment mapy Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - synteza 70
Mapa 19. Obszar „Polski Wschodniej" w okresie 2014 – 2020 75
Mapa 20. Obszary Strategicznej Interwencji 76
Mapa 21. OSI Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego 77
Mapa 22. Fragment mapy Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Główne kierunki przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej. 78

Spis tabel

Tabela 1. Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w strefie przestrzenno-środowiskowej 11
Tabela 2. Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w strefie społeczno-gospodarczej 14
Tabela 3. Schemat ilustrujący założenia planistyczne 23
Tabela 4. Sugerowane wskaźniki 38
Tabela 5. Powierzchnia obszarów prawnie chronione- stan na 2021r 48
Tabela 6. Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Miedziana Góra 52
Tabela 7. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Miedziana Góra 53
Tabela 8. Oczekiwane skutki interwencji w OSI Kielecki Obszar Funkcjonalny w powiązaniu z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ 77

Bibliografia

1. Dziemianowicz W., Szmigiel-Rawska K., Nowicka P., Dąbrowska A., Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
2. Rejestr zabytków nieruchomych woj. świętokrzyskiego (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach aktualizacja - 03.2023)**,**
3. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. 1999 nr 43 poz. 430).
4. Sztando A., Wdrażanie strategii rozwoju jednostki samorządu terytorialnego, [w] Dylematy rozwoju lokalnego i regionalnego na początku XXI wieku, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 101, 2010.
5. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425).
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627).
7. Zarządzenie Nr 9/2015 Wójta Gminy Miedziana Góra z dnia 26 stycznia 2015 roku w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w Miedzianej Górze.
8. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.
9. zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącej opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego".
10. . Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce — wg stanu na 31 XII 2015 r., Warszawa 2016.
11. Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Statystycznego w Kielcach. 15. Dane uzyskane z GDOŚ w Warszawie (w tym materiały graficzne w formacie GIS).
12. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 — rozwój kapitału ludzkiego, MRR, Warszawa 2010.
13. Dokumentacja hydrogeologiczna Rejonu Eksploatacji Wód Podziemnych (RE) Kielce - aktualizacja zasobów eksploatacyjnych ujęcia komunalnego w Kielcach - Białogonie (w tym GZWP 417), Przedsiębiorstwo Geologiczne S.A., Kraków 2003.
14. Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych zbiornika wód podziemnych Zagnańsk (GZWP Nr 414), Katowickie Przedsiębiorstwo Geologiczne, Katowice 2006.
15. Inwentaryzacje złóż kopalin i ujęć wód podziemnych dla poszczególnych gmin w granicach MOF OW, Archiwum Geologiczne Urząd Marszałkowski.
16. „Mapy osuwisk i terenów zagrożonych (MOTZ) ruchami masowymi w skali 1:10 000", PIG, Warszawa.

Źródła internetowe:

17. Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl/bdl
18. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, www.ceidg.gov.pl
19. Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl
20. Urząd Gminy w Miedzianej Górze, www.miedziana-gora.pl
21. Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach, www.pupkielce.pl
22. Szlak Przygody, www.szlakprzygody.eu
23. Wikipedia Wolna Encyklopedia, www.wikipedia.pl

24. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach, www.zabkielce.prot.pl
25. SUiKZP gminy Miedziana Góra
26. https://www.portalsamorzadowy.pl/)
27. https://wody.isok.gov.pl /imap_kzgw/?gpmap=gpPGW
28. https://wody.isok.gov.pl
29. GUS - Bank Danych Lokalnych (stat.gov.pl)
30. Mapa Dotacji UE: http://www.mapadotacji.gov.pl/.
31. Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków na terenie woj. świętokrzyskiego,www.zabkielce.prot.pl
32. Polska samorzadow.pdf (batory.org.pl)
33. https://www.batory.org.pl/upload/files/Programy%20operacyjne/Masz%20Glos/Polska%20samorzadow.pdf
34. Program rządowy Dostępność Plus 2018-2025 (funduszeeuropejskie.gov.pl)

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688): „Strategia rozwoju gminy jest przyjmowana przez radę gminy w drodze uchwały".

Przygotowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 odbyło się zgodnie z przepisami art.18 ust. 2 pkt 6a, art. 10e ust. 1 i art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz właściwymi przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 i 1273). Rada Gminy Miedziana Góra podjęła dnia 1 września 2022 r. uchwałę Nr L/342/22 w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 oraz określenia trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii w tym trybu konsultacji oraz dokonała jej zmiany uchwałą Nr LXIV/440/23 z dnia 20 września 2023 r.

Strategię opracował Referat Rozwoju Lokalnego i Komunikacji Społecznej Urzędu Gminy w Miedzianej Górze.

Na każdym etapie tworzenia projektu Strategii zapewniono jawność działania, umożliwiającą partycypację uprawnionych i zainteresowanych osób oraz podmiotów. Wszystkie dokumenty związane z projektem Strategii udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej www.miedzianagora.eobip.pl oraz na stronie Strategia Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 - Samorząd - Urząd Gminy Miedziana Góra (miedziana-gora.pl). O prowadzeniu konsultacji informowano także poprzez tablice ogłoszeń, Facebook, gazetkę lokalną Głos Miedzianej Góry oraz w prasie o zasięgu regionalnym (Gazeta Wyborcza).

Zgodnie art. 10 e ust. 3. Ustawy o samorządzie gminnym, strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 i 1273) - sama diagnoza nie jest integralną częścią uchwały w sprawie przyjęcia strategii. Dokument „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miedziana Góra" przygotowanej na potrzeby projektu „Strategii Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030" został dnia 02.11.2022 r. opublikowany na stronie Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Miedziana Góra (miedziana-gora.pl).

W konsultacjach zapewniono możliwość składania ankiet drogą elektroniczną. Wszystkie uwagi zgłaszane przez osoby i instytucje uczestniczące w procesie opracowywania strategii, a także przez organy uprawnione do konsultacji przeanalizowano pod kątem ich zasadności i wpływu na projektowane kierunki strategicznych interwencji, a następnie podjęto decyzje o stosownej korekcie projektu strategii.

Organy, do których zwrócono się o opinie w sprawie projektu Strategii:

- Zarząd Województwa Świętokrzyskiego wydał opinię negatywną z dnia 29.03.2023 r. Uchwałą Nr 6831/23 oraz opinię pozytywną z uwagami z dnia 17.05.2023 r. Uchwałą Nr 7058/23.

- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie (pismo z dnia 11.04.2023r, znak sprawy: KR.RPP.610.147.2023.IT oraz pismo z dnia 18.05.2023r znak: KR.RPP.610.251.2023.IT).

- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie (pismo z dnia 05.06.2023r, znak sprawy: WA.RZP.610.18.2023.WK.

- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 19.10.2023r, znak sprawy: WOO-III.411.24.2023.KW) – uzgodniono zakres i stopień szczegółowości prognozy strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii a pismem z dnia 30.01.2024r, znak WOO-III.410.3.36.2023.KW.3 wydano opinię do przedłożonego projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

- Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach (pismo z dnia 07.11.2023 r. znak sprawy: NZ.9022.5.104.2022).

- W ramach konsultacji z sąsiednimi gminami opinii nie przekazał żaden uprawniony podmiot.

Skany wszystkich ww. dokumentów zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej oraz www.miedziana-gora.pl/.

Zgodnie z projektem Strategii, Wizją Gminy Miedziana Góra w 2030 roku jest *Gmina Miedziana Góra atrakcyjnym miejscem oferującym wysoką jakość życia oraz wypoczynku, rozwijająca się w sposób zrównoważony, efektywnie wykorzystując swoje walory środowiskowe, potencjał lokalnej społeczności oraz procesy zachodzące w ramach Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.*

Plan interwencji określa 3 cele strategiczne, które związane są z głównymi obszarami działalności gminy – gospodarczym, regionalnym i społecznym: *Gmina Miedziana Góra przyjaznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów miejscem oferującym wysoką jakość życia i wypoczynku*, *Wzrost potencjału i atrakcyjności gospodarczej Gminy Miedziana Góra* oraz *Ochrona środowiska oraz dążenie do efektywnego i zrównoważonego rozwoju przestrzenno-środowiskowego oraz wzmocnienie poziomu integracji z KOF*. W ten sposób powstają scenariusze planowanych działań. Cele operacyjne są bezpośrednio związane z celami strategicznymi: uszczegóławiają je oraz przyczyniają się do ich realizacji. Strategia będzie poddawana monitoringowi i ocenie stopnia jej realizacji. Należy mieć na uwadze, że w przypadku zmieniających się czynników, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, może zachodzić konieczność jej aktualizacji.

W związku z powyższym Rada Gminy uznaje Strategię Rozwoju Gminy Miedziana Góra do roku 2030 za właściwie określającą kierunki rozwoju i odpowiadającą potrzebom mieszkańców Gminy Miedziana Góra.